

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 14. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN1947 APRILIS 3.
5707 NISZAN 13.

Zsidóság és demokrácia

Írta: FARAGÓ LÁSZLÓ

Összefüggéseket csak akkor lehet kellően tisztázni, ha egyuttal tisztázott fogalmakkal operálunk. Talán még arról sincs szó, hogy a használt fogalmaknak olyan értelmezést adjunk, amely mindenkinek megfelel, hanem arról, hogy a magunk-adta értelmezés végigvonuljon fejtegetésünkön.

Két fogalmat kell egyértelművé tennünk: az egyik a zsidóságról, a másik a demokráciáról. Ezzem ágában sincs a cionista és asszimilációs ellentétet előszedve a „vallás” vagy a „nemzet” mellett szavazni és végzettségén kívül tudománytalanul is tartom a „faj” megjelölést. Tetszetős, de értelmetlen a weiningeri „gondolkodásmódbeli egység”. E helyett válasszuk inkább azt, hogy a zsidóság kritikus időkből sorsközösség, egy tetszés szerint összeszűkített vagy kiterjesztett tömeg végzele, a kritikus idők elmúltával pedig elkülönített és részben elkülönülő emberek csoportja, akiket vagy a maguk, vagy eleik közös vallása tesz megjelölhetővé.

A demokrácia pedig az a politikai és egyuttal életforma, amely sok minden egyéb mellett, az emberek közötti különbségek eltüntetésére törekszik.

A zsidóságnak egész európai történelme folyamán az emberek közötti különbségek miatt kellett szenvednie. A keresztes háborukat, az inkvizíciót, a hajdamákok rémuralmát beleértve, azonban sohasem volt ez a szenvedés akkora és olyan egyetemes, mint a fasiszmus közel negyedszázados uralma alatt.

A fasiszmus a zsidóság számára pusztulást jelentett. Nyilvánvaló, hogy szöges jelentése, a demokrácia, a zsidóság számára a megmenekülést és az életlehetőséget jelenti.

Ebből egynek kell és egynek nem szabad következnie. Aminek következnie kell, az az, hogy a zsidóságnak azonosítania kell magát a demokráciával. Aminek nem szabad következnie, ez az, hogy a demokráciát nem szabad azonosítani a zsidósággal.

Valójában azonban a kíváncsi állapot egyik vonatkozásban sincs meg. A zsidóság a maga teljességében nem azonosítja magát a demokráciával. Nem pedig azért, mert nincs jelző és közelebbi meghatározás nélküli demokrácia. Ha az Északamerikai Egyesült Államok demokráciájáról beszélünk, akkor ez a demokrácia a kapitalizmus de-

demokráciája, egy olyan társadalmi rend, amely a társadalmi és politikai egyenlőség mellett nemcsak eltűri, de kívánatosnak is tartja a gazdasági egyenlőtlenséget. Egy ilyen demokrácia mellé kiállhat az amerikai zsidóság tőkés és polgári része, de nem elégedhetik meg vele a nagyon számottevő — rendszerint keleti eredetű — zsidó proletariátus. Amerika proletár zsidósága részben szembekezdül az amerikai demokráciával. De szembekezdése nem a zsidógyilkos fasiszmus, hanem a szociális, vagy még tovább: a szociálista demokrácia táborát erősíti.

Európa zsidóságával más a helyzet. Az angol és francia zsidóság egy része a szociális és szociálista demokráciát sokallja. Így kerül ettől jobbra. Hihetné valaki, hogy a polgári demokrácia felé. Ez talán Angliában így is van, mert ott a labourral szembenálló konzervatívok kevés kivétellel a polgári demokráciát képviselik. De már nem így van Franciaországban, ahol azok, akiknek számára a szociális, vagy szociálista demokrácia túl sok, a meg nem lévő (csak a névváltoztatása ellenére is halódó radikálszociálista párthoz) polgári demokrácián is tulendülnek jobbfelé és a ne-

gyed, fél, vagy egész fasiszmus táborát erősítik.

És ami Franciaországban talán nem is olyan felőlő, élesebben jelentkezik Kelet-Európában, főleg Keleteurópának abban az országában, amelyben különleges véletlen következtében majdnem legnagyobb lélekszámban maradt meg a zsidóság: Magyarországon. A magyarországi zsidó proletariátus és a kispolgárságnak egy része levonta a fasiszmus következményeit, — ki 1919-ben, ki 1945-ben — politikailag aktivizálódott és létésztonének parancsszavára hallgatva, odaállott a szociális, vagy, szociálista demokrácia mellé. A kispolgárság kisebb hányada és a tőkés zsidóság tulnyomó része két táborra oszlott. A tábor nagyobb fele politikai közömbösséget jelent be, a történetek után a közügyet nem érzi a maga ügyének, tragédiájából úgy okul, hogy befelé fordul. Nem vallási közösségbe, hanem egyéni életre felé. Az, amit Zsolt Béla a „Villámcsapás”-ban ír, valóban be- teljesedett rajta. Megbukott, mint magyar, megbukott, mint zsidó, megbukott, mint baloldali. És most nem akar megbukni, mint ember, jár, hol egyenes, hol görbe úton, verekszik a megélhetésért, és vagy a meggazdagodásért, vagy a magasságért, vagy a hatalomért, vagy a leggyengébbek holt-

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

gondosan kerül a fórumot.

A kisebbik résznek *aktív nem tetszik a szociális és szocialista demokrácia*. Másfajta pedig itt még kevésbé van, mint Franciaországban. Beáll ennőifogva az antidemokraták közé és lelkiismeretét azzal nyugtatgatja, hogy *Bethlen még nem jelent Szélasit, sőt Imrédyt sem és Gömbössel ki lehet egyezni, ahogyan ezt Déry Géza és Ledermann Mór esete mutatta.*

Holott téved: *Bethlen Szélasit előfutára és aki Horthy-ra esküszik, siker esetén Feriőrökön, vagy Auschwitzban fog meghalni. Mindegy, hogy ki volna az új Bethlen, mind egy, hogy ki az új Szélasit és mindegy, hogy Auschwitzban a gázkamrák helyén ma obeliszk áll...*

Az a zsidó, aki nem azonosítja magát a demokráciával, aki annak kétségkívül meglevő szeplőit hullafoltta nagyítja, a maga vagy a gyerekei számára új Auschwitzot készít elő. Mert nem biztos, hogy a demokrácia elég erős arra, hogy a zsidót megvédje (Kunmadarason és Miskolcon sem volt az), de hogy a fasizmus elég erős, hogy elpusztítsa, ezt már megtanulhattuk. És talán fel kellene hagyni azzal az elvvel, amely szerint „inkább egy kis pogrom, mint egy nagy vagyonadó”, mert Hitlerék a megmondható, hogy a gázkamrákban nemcsak szegény zsidók pusztultak el...

De nagy a baj a tétel második felével is. Mennél erősebb volt a fasizmus fertőzése valamelyik országban, annál jobban azonosítja az ország népe a demokráciát a zsidósággal. És ez mind a zsidóságnak, mind a demokráciának halálos veszedelme. A zsidósággé azért, mert a demokrácia minden rendű és rangú ellensége egyben a zsidóságnak is ellenségévé válik (így van az, hogy az előjogaikból kimozdított tegnapi urak, papok és köztisztviselők, akik közül számosan 1944-ben undorral fordultak el a csőcselék módszerétől, ma fogukat csikorgatják azért, mert ez a csőcselék nem végzett teljes munkát) a demokrácia azért, mert az elsősorban és mindenekfelett antiszemita közhangulat a demokráciát megteszi egyszerűen zsidó ügynek, a demokratákat zsidónak, az egész mai berendezkedést: Izrael összeesküvésével.

Ge...
arany...
FÉTEL Tel.: 422-345, ELADÁSI körut

buktatni, mert a régi kiváltságok így szerezhetők vissza.

És itt kár volna ész-okokkal harcolni. Kár volna azt mondani, hogy a demokrácia mögött nemzsidó munkások, megek, parasztrétegek és kis számban bár, de nemzsidó intellektuális is állanak. Kár volna azt fejtegetni, hogy a zsidóságnak a magyar demokrácia vezető rétegében jelentkező viszonylagosan magas száma arra magyarázható, hogy a huszonöt év fasizmus a nemzsidó intellektuális réteg tulnyomó hányadát befogadta, karrierhez segítette és rendszeréhez hozzákompromittálta. Hogy a zsidóság vezető-aránya az évek múlásával egyre fogy, szükség-jelenség csupán, efemer életű.

És főleg naiv volna feltenni a fasizmusban nyomatékosan megcáfolt kérdést: hát a zsidó nem olyan ember, mint mindenki más?

Igen: ugyanolyan ember a valóban demokraták szemében. Sőt: ha nagyon őszinték akarunk lenni, Magyarországon még ezek szemében sem ösztönösen, hanem csak akkor, ha idegenkedő kérdésséket feltették és válaszul kis önmegtadadással a demokrácia választát adják. A többiek előtt semmiképpen. És e többiek száma nem jelentéktelen. A fasiszta újságírók, politikai, irodalmi és tényleges keretlegények, a kijelöltek és a lakásfosztogatók, nem a semmiből és nem véletlenül nőttek ki. Táptalajuk az ország volt.

És ebből következik a zsidó magatartás. A zsidóság legyen áldozatos és önzetlen szolgálja megmenekülésének a demokráciának, de csak addig maradjon — egyedeiben is — a demokrácia exponált posztjain, amíg másoknak — nemzsidóknak — át nem adhatja a stafétabotot. Így segít a demokráciának és így segít a demokrácián. Önmagán persze még ezzel a magatartással sem segíthet. Reá érvényes — mindaddig, amíg csak gazdasági egyenlőség, szociális igazságtalanság és kulturáltság van a földön — Lessing mondása: „Der Jude wird verbrannt”. És hogy ez nemcsak szimbólum, arról napjaink is tesznek véres bizonyosságot.

Az a zsidó, akinek pusztán életén kívül nincs semmije, könnyen követi a demokráciához való csatlakozás tanácsát. Akinek javai is van-

nak, akinek termelőeszközök vannak tulajdonában, aligha hajlik erre. A zsidóság nem kormányozható egység, mert és ez a zsidó tragédia legigazabb forrása, *zsidóság csak a gázkamrák kapujában van*. Amíg a kapun be nem lépnek, csak zsidók vannak, gazdagok és szegények, kulturáltak és barbárok, hívők és hitetlenek, jók és aljasak, önzetlenek és önzők. Egyszóval: emberek, akik az emberi lét minden átká mellett még zsidók is. Akár akarják, akár nem, akár vállalják, akár nem! És amíg a jelenlegi — egyenlőtlenségre és ebből folyó gyűlöletre alapított — társadalmi rend fennáll, időnként, máglyák fényénél, a halál előtt egy perccel, a zsidók amorfi tömegéből — zsidóság válik, de csak azért, hogy akik a máglyától megmenekülnek, egy perc múlva újból elfeledjék azt, ami a tragédia pillanatában felvilámlant bennük.

A német zsidóság visszakapja elrabolt vagyonát

A *Continental Daily Mail* írja, hogy az Egyesült Államok németországi övezetének főparancsnoksága közölte Frankfurtban azt a rendelkezést, amely arról intézkedik, hogy *mindenki adja vissza, illetve szolgáltatassa be a nála lévő zsidó holmikat és vagyontárgyakat. Rendkívül szigorú fegyházbüntetést kapnak azok, akik e rendelkezést nem teljesítik.*

Az életben maradt német zsidók tehát visszakapják elrabolt vagyonukat és ugyan-csak visszakérül a jogtalanul eltulajdonított vagyon a német zsidóság hitközségeihez és egyesületeihez. Az úgynevezett „gazdátlan” zsidó értékeket pedig a nyomorgó német zsidók és az Egyesült Államok zónájában lévő honatlan zsidók támogatására fordítják.

A *Continental Daily Mail* szerint: *körülbelül 125 millió dollárra becsülik a német zsidóság ily módon zsidó rendelkezés alá kerülő vagyonát.*

A Szülők Pedagógiumában

Április 8-án dr. Heller Imre: *Technikai pályák* címmel tart előadást.

Dr. Schleifer színes butor

ismét a régi minőségben
VI., Nagymező-utca 53

Papir-, írószer,

üzletikönyvek, kartotékok és forintmértékhez nyomtatványok

Weinberger és Fejérmé
VI., Deák-tér 6. (Ánker-palota)
Tel.: 426—613

Hirdetmény

A sirok ápolása

a Kerepesi-utl, valamint a rákoskeresztúri izr. temetőben április hó második felében kezdetét veszi. A díjak központi hivatalunkban, VII., Erzsébet-körut 26. és a temető irodájában már most befizethetők.

PESTI CHEVRA KADISA
IZR. SZENTEGYLET

Órát, ékszert

legolcsóbban

Klein Lászlónál
Dob-utca 19

MEGNYILT a SCHMELCZ-féle üveg- és porcellánüzlet

ahol Peszácra üveg és porcelánárut a legolcsóbban szerzheti be. Gőmkristályok és más kápos porcellánok nagy választékban. Nem selejt ára.

VI., Kazár-utca 10.
Címre kérem ügyelni.

Hajfestés,

hideg-meleg

tartóshullám

HAJMUNKÁK — PEDIKÜR
Renczésné, Csengery-utca 84.

Férfi ruháért,

samokingért, lehneműért, szőnyegért, zúlogtárgyért, egész háztartásiért leglőbbet üzlet

GRÜN, saját üzletm
Népszínház-utca 29. Hívásra jön.
Telefon: 137—625

Művészi siremlékek

nagy választékban

BOROS JÓZSEF
Dob-utca 2. Tel. 227—669

Fáróó szolgálai voltunk Egyiptomban...

Irta: dr. Katona József pesti rabbi

Igy kezdődött a mi történelmünk: rabszolgák voltunk, Egyiptom gyűlöletében singlődtünk, Fáróó zsarnoksága alatt nyögtünk... Ámde ez mégsem volt történelem, mert a szolgaságba beletörődtünk, a gyűlölet megszoktuk, a zsarnokságot elviseltük — ezért voltunk rabszolgák... Történelmünk akkor kezdődött, amikor népünkben felébredt a szabadság vágya, elindult a gyűlölet országából és lerázta magáról az elnyomás igáját. A szabadság hajnala a mi történelmünk születésnapja — a küzdelem a jövőért, a megváltás hite a mi létünk értelme: azért élünk, hogy elhozzuk a megváltást. Ha elvesztjük a szabadságot, ha lemondunk a küzdelemtől, eldobjuk magunktól a jövőnket, a hitet s a — megváltás reményét...

A rabszolgaság, gyűlölet és zsarnokság minket megedzettek a küzdelemre és megerősítették hitünket. Ezért mi többé nem tudunk megalkudni, nem akarunk gyűlöletben élni, nem fogunk hatalom előtt görnyedni. A hosszú rabság után mi tudjuk igazán, mi a szabadság — és mibennünk él a vágyakozás a teljes megváltás után.

Most multba roskadt egy gonosz világ, amelyben csak az erőszak győzhetett. A szeretet, békesség és emberiesség szava elnémult a gyűlölet ordításában és a háború pokoli zajában. Az a világ minden pusztító erejét felvonultatta mi ellenünk és mi kegyetlen pergőtüzében megállottunk, niközben mindent elvesztet-

tünk. Az újjászülető világ semmit sem tud nekünk visszaadni — csak szabadságunkat kaphattuk vissza, de azért drágán megfizettünk... Alig mult el azonban egy-két év, a mult szelleme máris visszakisért, itt is ott is feltűnnek a rabszolgahajcsárok és egyre nyíltabban visszakisérnek ellenünk a gyűlölet egyiptomi rabságát: Fáróó seregei gyűlekeznek, hogy utolérjék a kivonulókat...

Mi nem akarjuk a gyűlölség hadának pusztulását, nem várunk arra, hogy a tengeráradat elnyelje az üldözőket — de tudomásul vesszük minden ellenérzést és felkészülünk a szembeállásra. Érezzük a már-már alig leplezett gáncsvetést, látjuk a szemekből előtörő szikrákat, felismerjük a lelkekbe visszatérő gyűlölséget. Ismét a gyanu és a bosszu szelleme erősödik — újra a harag és ellenségeskedés szövetekeznek. Az emberi ostobaság és gonoszság megint egymásra találtak, az alakoskodás, cselszövés és fondorlat céltudatosan és alattomosan ellenünk fenekednek. Mindez szövetezés a szabadság ellen, összeesküvés a megváltás gondolata ellen.

A zsidó szabadság ünnepén, a megváltás hitének napján felemeljük szavunkat Egyiptom szelleme és Fáróó minden törekvése ellen. Aki igaz ember, az nem akarhat ismét vérhullást és könnyeket emberlársainak életéből kisajtolni. Akinak szívében rezdül valami Isten leheletéből, az nem akarhatja az özvegyek és ár-

As első

Irta: Szöllősi Zsigmond

Ezerkilencszáznegyvennégy, április negyedik. A falakon óriási fehér plakátok, kötetnyi szöveggel. Soha sem olvastam el őket. Kerekken két hete nem tettem ki lábamat az utcára. Egyszer, még az elején, megpróbáltam. Az orvoshoz indultam: adjon valami szert a furcsa és makacs szédület ellen, amely az agyamban örvénylik és sodorja, tépi, cibálja minden gondolatomat úgy, hogy egyiknek se tudok a végéig jutni. De csak a kapuig értem. Senki és semmi se állta az utamat, de a küszöbön látni falnak ültöttem volna. Vagy mintha irdatlan, fekete mélység látna gána rám. Nem megy tovább! Sőt csak vissza, vissza minél gyorsabban és minél távolabbra attól, ami a kapun túl a tavaszi napfény világosságában is láthatatlanul kuporgó és aminek rejtelmesebb, idegenebb és fenyegetőbb semmi sem lehet a világban.

Különös és érthetetlen lélekállapot. Az ember világosan érzi, hogy egy nehéz álom igézte szálla meg és tartja hálalmában. Egy álomé, melyből nem lehet felébredni. Szörnyű

és elriaszthatatlan. Nincs valóság, amely erős tudna venni rajta. És megpróbálni sem lehet, hogy az ember merev büvöletéből kiszabaduljon. Mert csak ez a látomásos féltérenlét már az, ami az életből, eszméletből és biztosságból, még megmaradt. Jaj, ha valami még ezt is elzavarja! Ha rádzörgezik az ajtót, vagy magad lennél oly vakmerő, hogy átlépj a küszöbön...

És ma mégis szüntelen ostromban rohamot roham után zúdít rád a vágy, hogy megtegyél! Nyilván csak azért, mert — ma még lehet. Holnap már nem. De ma, április negyedikén még kiléphetsz az utcára a „megkülömböztető jelvény” izzósárga bélyege nélkül, mint ember az emberek között, egyenesen és szabadon. Ha nem is veszélytelenül, de — jogosan. Senki sem állíthat meg — legalább is a törvény szavával senki — azért, mert honfokodat Isten napjának sugaraiban fűrted.

A vívódás hosszú. Ám a kísértés leírhatatlan. Minden porcikámban izzik és sístereg a vágy, hogy egyszer még — kijárhassam magamat. Hogy még egyszer ödönghessek a városban: széles utcáin és szűk

sikátoraiban. Olyan helyeken, amelyeken minden nap jártam és olyanokon, amelyekre talán véletlenül se vetődtem soha.

Nem az emlékezés nosztalgiaja ez, hanem mély és heves-ségében szinte ingerült vágy, hogy a valóság képét magamban visszaillesztsem. Mert érzem, hogy ez a kép egész megmagyarázhatatlan módon elmozdult bennem. Amióta nem mozdultam ki az odumból, hályog ereszkedett a gondolataimra és valami nyugtalanító idegenség távolába tolt mindent, ami addig közel volt hozzám.

Azt akarom, hogy ez a hályog lehulljon a szememről és a lelkemről. Azt akarom, hogy a gonosz ígéret, amely elszigetel az élettől, fekete fátyoll ereszt a verőfény elé és didergő hideget lop az enyhe tavaszi levegőbe, oszadjon el. Azt akarom, hogy felisszadjon a fejem és világosan működjenek az érzékeim. A valóság há képét akarom magammal viinni és megőrizni. Hová? Mikor sehova se szándékozom. Minek? Mikor a holnapnak már rég nincs helye a gondolatomban. Ezek a kérdések eszembe se jutnak.

Mikor a kapun kilépek, mintha akadályt ugrottam volna át. A csendes kis utca tel-

jesen néptelen. Ez jó és megnyugtató. De a Körulon már özőnlük a nép és nem teszek harminc lépést, amikor egyszerre jégpáncélt fagyaszt a szívemre a meglepetés. A szepben jövők tömegéből egy férfi alakja villan elő és példátlan erővel rántja magára a tekintetemet. Úgy látom, olyan áleszen, olyan tökéletesen, olyan tulzaltan, annyira minden porcikájában, mintha száz szemmel nézném egyszerre és mintha a világ minden világossága reá ragyogva.

Harminc és negyven év közötti alacsony, vállas, fekete ember. Látom dus szemöldökét, nyomott orrát, kissé előre nyomuló alsó ajkát, szürke kalapját a fején, az apró mintákat sötétzöld nyakkendőjén, látom megjelenésének száz érdektelen részletét. Látom, hogy végig nyitott, hosszú és bő fekete felöltőt visel, amelynek két szárnya puhán és fáradtan omlik alá. Látom kissé imbolygó járását, amint erősen jobbra vagy balra hajlik, aszeriat, hogy melyik lábával lép. Mindezt látom, pedig ami a szemem minden sugarát köti és a maga számára fogja, az a fekete felöltő és balszárnának felső síkján, alsó szív magasságában a vadon, kerek, rávalatós, el Nő legépfegyverezett

vák, béna testüek és beteg lelküek számát szaporítani. Aki valamire becsüli magában az embert, nem engedheti a félelem és nyomor erőit ismét az emberiségre zudítani.

A mi történelmünk akkor valósul meg, ha nem türjük a rabszolgaságot, nem görnyedünk a zsarnok előtt — a mi életünk nem ér semmit, ha elviseljük a gyűlöletet, ha megengedjük az elnyomást. Mi nem

tudunk többé élni, csak szabadságban — mi nem runk mindig emlékezni, de soha nem fogunk leni... Várjuk és kívánjuk a szabadság igazi diadalmát, amikor megszűnik a gyűlölet, visszarejön a mult kiáltása, eltűnik a harag és bosszú szelleme, elenyészik minden rosszakarat és gonoszság, — akkor mindenek velünk együtt vágyakoznak a szabadságra és küzdenek — a megváltásért...

Glosszák a hétről

ERGER nem írhat többé levelet Berger-nek, mert íródeákja megkezdte négyévi börtönbüntetésének kitöltését.

Igen, a NOT mult héten jogerősen négyesztendei börtönrre ítélte Uy Károlyt, a Virradat, a Magyarország és a Pesti Újság című nyilas szennylapok munkatársát, aki főképen Erger levele Berger-hez felíratu cikksorozatával lett hírhedt.

A legalpáríbb hangu uszítók egyike kapta meg most büntetését!

Uy Károly persze nehezen akarta felfogni a tárgyalás során, hogy milyen súlyos cselekményeket követett el, amikor olyan gyűlölségre buzdította embertársait, amely a végén tömeggyilkosságokhoz vezetett!

A Pesti Újság „Erger”-ének íródeákja nem tudta

uj csillag, amelynek sárga selyme szinte lángol a délutáni napfényben.

Sűrű tömeg hullámszik körülötte és a csillagos ember mégis mintha egyedül vonulna a szürke aszfaltisívatagban. Kimondhatatlanul és határtalanul egyedül. Magános, kis uszó sziget az idegen áradatban. És mintha nem ő hordaná a csillagot, hanem a csillag vonatná őt lassan, némán, láthatatlan köteléken.

Mi hozta ide, ma, amikor még nem muszáj?... Egy bizonyos. Nem az elsőség vágya. De nem bírta tovább a feszültséget. Tulakart kenni azon, amin ha nem ma, holnap úgy is feltűlenül tul kell esnie...

Miro a dermedtségem föloldódik, a látomás már elhúzódott. Nincs tovább. Semmi, vagy legalább is semmi látható nem történik. Podig — kellett történnie. Mert minden kíváncsiságom és minden kíváncsiságom egyszerre olnult. Már nem akarok menni sehová és nem akarok többé látni semmit. Halálos fáradtság omlik a szívemre és mintha nehéz vasat cipelnék a lábamon, mikor botladozó léptekkel elindulok visszafelé.

megérteni, hogy hová vitte ezt az országot az ergerbergerzés?

*

CSODÁLKOZHATUNK-E

azon, hogy Uy Károly nem értette meg a bűnösségét? Hiszen a nemzetközi antiszemitizmus sokkal nagyobb gonosztevői sem óhajtkák belátni, hogy mit követtek el!

A zürichi Israelitisches Wochenblatt hasábjain olvassuk, hogy Artur Dinter a következőket kérdezte január 8-án az Offenburgi náciellenítési törvényszék előtt:

— Hát bűn az antiszemitizmus?

Azt hisszük, hogy nem kell bemutatnunk Artur Dinter „urat”, akit a svájci folyóirat teljes joggal „a toll tömeggyilkosa”-nak nevez.

Ez az 5-ös sorszámú nemzeti szocialista párttag ugyanolyan szörnyű merényletet követett el az emberiség és az emberiség ellen, mint Julius Streicher, akit Nürnbergben már felkötöttek!

A Sünde wider das Blut, a Sünde wider den Geist és a Sünde wider die Liebe című könyvei alapján ő sem kaphat más büntetést, ha igazság van a földön!

*

JEAN-PAUL SARTRE érdekes cikket írt Egy antiszemita portréja címmel a bécsi Der neue Weg számára.

Ebben a cikkben találjuk az alábbi sorokat:

„Az antiszemitizmus valamely személy totális orientációját jelenti, olyan magatartást, amely nemcsak zsidókkal szemben, hanem az egész emberiséggel, a történelemmel és a társadalommal szemben is kifejezésre jut.”

Régi nézeteinket támasztja alá Jean-Paul Sartre-nek ez a megállapítása!

Mi már hosszú idő óta valljuk és hirdetjük, hogy az antiszemita nemcsak a zsidókra, de az egész emberiségre is veszedelmes!

Aki antiszemita beállítottságu, az nem az emberi képességeket és értékeket nézi,

hanem mindenki b zsidó után kutat.

Aki antiszemita nézeteket vall, az eleve rossznak tekint mindent, ami zsidótól ered és eleve jónak deklarál mindent, ami nem zsidótól származik. Így azután elősegíti az értéktelenség előrenyomulását és az értékek elvetését.

Aki antiszemita felfogást hirdet, az nem értheti meg a történelem értelmét, hiszen — osztályok küzdelme helyett — fajok harcává szerezne hamisítani az emberiség utját.

*

SZÉKESFEHÉRVÁR felszabadulásának második évfordulóján engedessék meg e sorok írójának, hogy megemlékezzék egy régi, jó barátjáról és szellemi fegyvertársáról, aki hősi halált halt a felszabadulás előestéjén és akiről Székesfehérvár városa utcát nevezett el.

Dr. Koch Lászlóról van szó, aki Székesfehérvár átmeneti felszabadítása idején a város tisztifőorvosa lett és akkor sem hagyta el „őrhelyét”, amikor a németek rövid időre visszafoglalták Székesfehérvárt.

A kórházban súlyos betegek százai feküdtek és dr. Koch László — orvosi esküjéhez híven — nem engedte orvosi felügyelet nélkül maradni az ápolásra szorulókat.

A németek letartóztatták dr. Koch Lászlót, akiről megtudták, hogy zsidó és kommunista. A város főterén lőtték agyon — „elrettentő példaként”.

Dr. Koch László nem érte meg a szabad és demokratikus Magyarországot, amelyről annyit álmodozott és amelynek szolgálatára olyan hittel készült.

Hány délután és este viltáztunk az eljövendő magyar demokrácia célkitűzéseiről — dr. Vázsonyi János, dr. Koch László és e sorok írója! A három jó barát közül csak utóbbi maradt életben...

*

EGY NAGY ZSIDÓ ORVOSRÓL és gyermekbarátról neveztek el azt az új svábhegyi

gyermekotthont, amelyet a mult vasárnap avattak fel — a népjóléti miniszter és a hatóságok kiküldötteinek jelenlétében — ünnepélyes keretek között.

Most már dr. Szalárdy Mór gyermekotthon hirdeli dr. Szalárdy Mór emlékét.

Ez a Bécsben, Párisban és Londonban végzett orvos már 1876-ban nagyszabású akciót kezdett a házasságon kívül született — akkor úgy mondták: „törvénytelen” — gyermekek jogi, társadalmi és egészségügyi védelme érdekében.

Ő szervezte meg 1884-ben — Bánóczi József támogatásával — a Fehér Kereszt országos lelencház egyesületét. Ő rakta le 1902-ben az állami gyermekmenhely alapjait.

Műveiből kis könyvtárat lehetne összeállítani. Az Anya és esecsemő, A társadalom árva, A lelencház védelme, A kórházban, A lelencház és az Intézeti gyermekápolás — az ész és a szív együtt munkálkodásából keletkeztek.

A Dr. Szalárdy Mór gyermekotthon szép tevékenységet fejthet ki, ha dr. Szalárdy Mór szellemében gondolja azokat, akik falai közé kerülnek...

*

KOMMENTÁR NÉLKÜL írtatjuk ide a varsói Hossz-pén két vádbeszédének egy-egy mondatát.

Cyprián főügyész hangoztatta: „A tárgyalás során bebizonyult, hogy 1944 nyarán félmillió magyar zsidót pusztítottak el Auschwitzban. Ez mutatja, hogy mi várt volna az emberiségre a hitlerizmus győzelme esetén.”

Siewierski ügyész azzal fejezte be beszédét: „A hatálos ítélet sem teheti jóvá azokat a gaztetteket, amelyek két Hossz elkövetett, amiket két és félmillió embert küldött a gázkamrába”.

A pontos, megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat

mindent ellát — (Hétfel-nappal) Oránként 6 Ft

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Ge...
arany...
FÉTEL Tel.: 422-344, ELADAB...
Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Rathenau emléktáblája

Irta: SÓS ENDRE

I.

A Friedrich Stampfer által szerkesztett newyorki *Neue Volks-Zeitung*-ban olvasom:

„Berlinnek azon a helyén, ahol Walther Rathenau-t, a volt külügyminisztert 1922-ben meggyilkolták, a gyilkosság 25-ik évfordulója alkalmából emlékkövet állítottak fel, amelyen emléktábla hirdeti minden idők egyik legnagyobb német államférfijának emlékét. Az emlékkövéleplezési ünnepségén megjelentek a megszálló hatalmak képviselői, a városi tanács tagjai, a politikai pártok vezetői és a zsidó hitközség funkcionáriusai. Dr. Wilhelm Külz emlékiratában hangoztatta, hogy Walther Rathenau milyen munkát végzett annak idején Németország politikai és gazdasági felemelkedéséért. A volt külügyminiszter munkássága szolgáljon iránymutatóul Németország mai újépítésénél.”

II.

Igen, Walther Rathenau-nak már emléktáblája van Berlin grunewaldi kerületében, ahol a szélsőjobboldali brigantik legépperezték.

A közeljövőben lesz pontosan huszonöt éve, hogy ez a székelt megtörtént.

III.

Mi volt Rathenau „büne”? Miért támadták napról-napra az 1920-as évek elejének szélsőjobboldali politikusai és publicistái? Miért nevezték „hazaárulónak”?

Az első világháború végén, az 1918-as összeomlás napjaiban, Rathenau kétségtelenül sokkal hazafiasabb volt, mint sok német generális. Amikor Ludendorff, kék szeművel és alszakállt növesztve, Skandináviába szökött, Rathenau levele en masse-t, népfelkelést hirdetett.

Rathenau-nak két megbocsájtóhatalan „büne” volt: először is — zsidó volt, másodszor pedig — felismerte a forradalmi Oroszország világgazdasági jelentőségét.

Az 1920-as évek elején a német jobboldal vezetői „mesterséges ellenséget” kreáltak a széles néprétegek számára a zsidókból, akiket könnyen lehetett „legyőzni” és akiknek „legyőzésével” helyreállíthatóak vélték a nemetségnek a háborúesztés következtében megbillent lelki egyensúlyát. Ezek a jobboldaliak sehogysem nyugodhattak bele abba, hogy Németország külpolitikáját egy zsidó irányíthassa. Ők már akkor arról álmodoztak — ami később valósággá lett —, hogy a zsidókat mindenhol ki-
szorítsák és gyűjtőtáborokba szerelik.

De Rathenau nemcsak zsidó volt, hanem az új Oroszország őszinte barátja is. A génuai

gazdasági konferencia idején — egy rapallói kirándulás során — megteremtette Németország és a Szovjetunió gazdasági kapcsolatait olyan időkben, amikor a nagyhatalmak általában még „cordon sanitaire”-t vontak a forradalmi Oroszország köré.

A német szélsőjobboldaliak nem akarták észrevenni, hogy Rathenau Rapallóban kiemelte hazáját a külpolitikai izoláltság állapotából. Pedig a rapallói egyezmény a weimari Németország egyik legnagyobb külpolitikai sikere volt.

Németország rengeteget profitált, de Rathenau-nak el kellett pusztulnia...

IV.

Rathenau az úgynevezett „szociális kapitalizmus” eszmévilágának egyik legérdekesebb képviselője volt. Jóval megelőzte Röpké-t. Mindketten az azóta céltalannak bizonyult „harmadik út”-ról „álmodoztak”. De Rathenau idejében ez az „álom” még haladást jelentett a gazdasági fejlődés valóságához képest; Röpké megnyilatkozásakor azonban az „álom” sok helyen már elmaradt a valóság mögött.

Rathenau a polihistorok közé tartozott. Gyakorlati közgazda, gazdaságtörténész, gazdaságfilozófus, kultúrfilozófus, politikus és publicista volt egyben.

Senkiséim írt róla olyan szép sorokat, mint Stefan Zweig a *Bucsú a tegnaptól* lapjain. Idézzünk néhány sort ebből a helyenként feledhetetlenül megrendítő könyvből!

„Rathenau napját pécéről perere beosztotta és mégis mindig és minden fáradság nélkül tudott átkapcsolni egyik tárgyról a másikra. Agya mindig készenlétben állt. Ilyen pontosan és sebesen működő élő műszert soha más embernél nem láttam. Olyan folyékonyan beszélt, mintha valamilyen láthatatlan lapról olvasná fel és mégis minden egyes mondatot olyan szemléltető és világosan formált meg, hogyha beszélgetését gyorsírásba veszik, tökéletes, nyomdára kész nyilatkozat lett volna... Em-

lékezete sohase hagyta cserben s bármilyen tárgyról volt szó, nem volt szüksége külön előkészületre. Ha vele beszélgetett az ember, bizonytalanul, ostobán, hiányos műveltségűnek és zavartnak érezte magát nyugodtan mérlegelő és mindent tisztán állító tárgyalósságával szemben... Más barátaim, mint például Verhaeren, Ellen Key, Basalgette, lízdrésznyire nem voltak ilyen okosak, százszázrésznyire nem ennyire egyelemesek, nem ismerték olyan alaposan a világot, mint ő.”

Stefan Zweig egyébként megálta Walther Rathenau ellentmondásait is. „Kereskedő volt és művésznék érezte magát. Míllói voltak és szocialista eszmékkel kacérkodott... Gondolkodása nemzetközi volt és bálványozta a poroszsgot... Lehet, hogy szakadatlan tevékenységével csak leplezni akarta, kicsit játékosan, belső nyugtalanságát...”

V.

Ma már tudjuk, hogy Rathenau belső nyugtalansága olyan bizonytalansági érzésből fakadt, amely kimutatható az úgynevezett „asszimilált” zsidó szellemi emberek nagyrésznél munkásságában.

Ez a belső bizonytalanság többé-kevésbé erőt vett mind azokon a XX. századbeli zsidó intellektueken, akik nem tudtak kontaktusba kerülni a kétféle megoldás valamelyikével: a szocializmussal, vagy a cionizmussal, hanem reménytelenül harcoltak azért, hogy befogadást nyerjenek és gyökereket eresszenek egy olyan társadalmi rendbe, amelyben nem volt keresnivalójuk...

Az a bizonytalanság, amellyel Stefan Zweig oly különösen érzelt Walther Rathenau minden szóbeli és írásbeli megnyilatkozásán, megvolt Stefan Zweig-ban is, aki éppen e belső bizonytalanság áldozataként követelt el öngyilkosságot egy brazilai hotelszolgálatban.

VI.

Walther Rathenau száz szálal ragaszkodott a zsidósághoz.

Amikor az előkelőködő és meggazdagodott zsidók sorra a keresztelőmedence felé siettek, Rathenau finom „parabolát” írt arról, hogy — miért nem tudna kitérni?

Egy Európából visszatérő japán küldöttség jelentését tartalmazza ez a ragyogó rathenau „parabola”, amelyből kiderül, hogy a zsidóság képviseli Európában a legtisztább azokat a tanításokat, amelyeket Jézus tanításainak neveznek. Ebben nincs is semmi meglepő, hiszen Jézus voltaképp a zsidóság ősi gondolatvilágából formálta ki eszményeit.

A zsidó tradíciókhoz is ragaszkodott Walther Rathenau, aki maga bucsuzott — szinte orthodox szokás szerint — édesapjától, Emil Rathenautól, az AEG világhírű alapítójától, akinek temetésén II. Vilmos császár is megjelent.

VII.

Walther Rathenau nem házasodott meg, hanem édesanyjával lakott és édesanyjával járt helyenként egyszer-kétszer színházba, vagy operaházba. Igazi zsidó gyermeki szeretet és anyai szeretet honolt a grunewaldi Rathenau-villában.

Nem nehéz elképzelni, hogy milyen rettenetes esapást jelentett Walther Rathenau meggyilkolása Walther Rathenau édesanyjára!

És mégis: Rathenau édesanyjának lelkében fiának meggyilkolása után sem lobogtak fel a gyűlölet lángjai. Rathenau édesanyja úgy érezte, hogy nem lenne méltó nagy fia nagy emlékéhez, ha a gyűlölet érzéseit tulsúlyba engedné kerekedni lelkében.

Huszonnégy órával a gyilkosság után ez az őszbujú, töpörödött, megtörtésgében is egyenesgerineű zsidó asszony levelet írt a gyilkos édesanyjához, akiről hallotta, hogy szintén özvegy asszony és börtönbekerült fiával ugyancsak egyetlen fiát vesztett el.

„Két szerencsétlen a szorg van ma Németországban. Tan, akinek a fiát meggyilkolták és Ön, akinek a fia gyilkolt. Kimondhatatlan részvétellel fordulok Ön felé és ha valamilyen szüksége van, szívesen segítem. Mondja meg a fiának, hogy megbocsátom eszekecsetét és bocsásson meg neki az Isten is. Remélem, részletes vallomást tesz majd földi bírójára előtt és ha elérkezik az idő, töredelmes bűnbánattal gyón meg az Égi Bírónak... Ha ismerte volna a fiamat, aki a legnemesebb ember egyike volt, aligha követelt volna el tőle...”

VIII.

Rathenau a birodalmi gyűlés üléséből kísérték utolsó útjára. A Reichstag tanácskozótermében ravaldozták fel Németországot legépperezték zsidó külügyminiszterének holt-

ESTÉRE EGY JÓ KÖNYVET!

Dr. LANGER NORBERT
ÖTNYELVŰ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBÓL

Naponta cserélhet!
Belátkozás bármikor!

ANDRÁSSY-UT 58

Minden újdonságot azonnal elolvashat.

Testét és Ebert köztársasági elnök tartotta a gyászbeszédet.

A német nemzetiek körében rettenetes felháborodást keltett, hogy zsidó gyászszertartással „szentségtelenítik meg” a német parlament épületét. Minden jel arra mutatott, hogy botrány lesz a temetésen.

A jobboldaliak nem mertek távolmaradni a gyászszertartástól, mert ezzel nyíltan bevallották volna, hogy szimpatizálnak a gyilkossal és ők a szellemi felbujtók. Amikor a német nemzetiek, akik valóban felbujtók voltak, megjelentek az ülésteremben, a baloldali egyes tagjai nem tudták türtőztetni magukat és közbekiáltások repültek a jobboldal felé:

— Gyilkosok! Gyilkosok! Gyilkosok!

A német nemzetiek egyik tagja erre azt ordította a baloldali felé:

— Zsidóbérencék!

Már-már úgy látszott, hogy véres verekedés támad Rathenau koporsója körül, amikor egyszerre halálos csend lett urrá a termen. Mindenki elnémult. Mindenki szinte megkövült. Mi történt? Semmi más, csak annyi, hogy a fekete drapériával bevont palamenti ülésterem karzatán megjelent Rathenau édesanyja, az a gyászruhás, töpörödött, őszhajú zsidó anyóka, aki két nappal ezelőtt olyan nagylelkű levelet írt fia gyilkosának édesanyjához.

Ez a levél, amelyben oly klasszikus megfogalmazáson érveltesült a felebaráti szeretet eszméje, elnémította a gyűlölet háborgását. Ez a levél a felebaráti szeretet légkörét varázsolta egy órára a politikai küzdelmek hajlékába.

IX.

De Rathenau édesnyjának a levele még mást is tett. Tschow, a gépfegyveres gyilkosok egyike, — mint sokkal később bevallotta — e levél hatása alatt őszintén megbánta tettét. És amikor sok-sok év múltán Hindenburg elnöktől kegyelmet kapott és kiszabadult a börtönből, minden alkalmat megragadott, hogy segítsen a zsidókon. Előbb az idegenlétben kereszte a zsidók barátságát, majd Franciaország német megszállása idején, a franciaországi német hadseregben működve, többszáz zsidó életét mentette meg.

Rathenau édesanyjának sorai nem támasztották fel Rathenaut és nem tették megemlérténné a gyilkosságot, de — a felebaráti szeretet megnyilatkozásával — megmentették a fiatalok gyilkos lelkét és sokszáz más zsidó életét.

X.

Walther Rathenau most emléktáblát kapott Berlinben. Nem tudjuk: milyen felírás olvasható ezen a táblán? De tudjuk, hogy Walther Rathenau sohasem kaphat szebb „emléktáblát” édesanyja levelénél!

A Zsidó Világkongresszus magyarországi szekciójának nagygyűlése

Dr. Gerhard M. Riegner, a Zsidó Világkongresszus genfi irodájának vezetője, valamint a zsidó közélet számos vezető tagjának jelenlétében tartotta március 30-án a Zsidó Világkongresszus magyarországi szekciójának Országos Bizottsága évi rendes gyűlését a Pesti Izraelita Hitközség székházának dísztermében.

Az ülést dr. Geyer Albert, a Világkongresszus magyarországi szekciójának elnöke, dr. Gerhard M. Riegner, a Pesti Izraelita Hitközség, a két Országos Irodák az Orthodox Hitközség, a Joint, a Pesti Chevra Kadisa és a Magyar Cionista Szövetség képviselőinek, a Rabbiság, az Ore és mások üdvözlésével nyitotta meg, majd visszaillesztést vetett az egy éve alakult magyarországi szekció munkásságára. Kifejtette, hogy a legfontosabb galuti feladatok megoldása a Világkongresszusra vár: össze kell fognia, megtartania és megőriznie a galut zsidóságát a népi megváltás számára. Ezután felkérte Lengyel György titkárt az évi jelentés és a számadások felolvasására, amely közben az elnökség úgy határozott, hogy miután minden jelenlevő megkapta a jelentést, annak felolvasását mellőzik és áttérnek az évi jelentés vitájára. Ennek elnöklése után dr. Geyer elnök megadta a szót az első felszólalónak, Steiner Marcellnek, a Pesti Chevra Kadisa elnökének, aki meleg elismerését nyilvánította a végzett munka kapcsán és a jelentés elfogadását és a felmentvény megadását indítványozta. Kifejtette, hogy a magyar zsidóság, megértve a múlt és jelen szavát, szolidaritást vállalt egymással, mert belátta, hogy csak ezzel a szolidaritással lehet felvenni a küzdelmet a zsidóság ellenségeivel. Reméli, hogy ennek a szolidaritásnak keretén belül minden magyar zsidó meg fogja találni az együttműködés lehetőségét kifelé és befelé egyaránt. Komoly és emelkedett hangú intellemmel fordult a pesti zsidósághoz, kérve, hogy e nehéz időkben keressék a megértés útját. Felhívása a jelenlévőkre mély hatást tett.

Dr. Herskovits Fábion rabbi rámulatolt arra, hogy a mai maradék magyar zsidóság kizárólag a külföldi zsidóságnak köszönheti fennmaradását, aminek tanulságait le kell vonni. Minden törekvésnek arra kell irányulnia, hogy a konstruktív segítő munkát most már ne a külföld, hanem saját maga végezze. Végül Isten áldását kérte a Világkongresszus munkájára, mely reméli, hozzá fogja segíteni a demokráciát a végső győzelemhez.

Dr. Körösi Ferenc egyetemi magántanár szerint a Világkongresszus az a fórum, amely az egyetemes zsidó érdeket képviseli. Ezért itt kell szót emelni az ellen, hogy a zsidóság vagyoni és életbiztonsága még mindig problematikus. Ezután a zsidó eredetű uratlan vagyon hovaforrásáról és kezeléséről, valamint a zsidóságnak a békeszerződésben biztosított kártérítés módozatairól beszélt, majd szavai konklúziójaként több javaslatot terjesztett elő, mely javaslatokat a nagygyűlés tanulmányozás céljából az elnökség, illetve a jogi bizottság elé utalta.

Dr. Fischer Benjámin főrabbi a Pesti Izraelita Hitközség rabbiságának köszönetét fejezte ki a Világkongresszus munkájáért, mellyel jóvátenni igyekszik a kártévesztéseket és a megmaradtakat érdekeit képviselik. Felemlítette, hogy az évi jelentés nem emlíkszik meg egy év előtti indítványának eredményéről vajjon történt-e intézkedés az elmúlt végzetes időkben szülei köréből kikerült és idegen környezetbe jutott zsidó gyermekek felkutatására. Ezt elsőrendű feladatnak tartja, mert az ilyen gyermekek elvesznek a zsidóság számára.

Dr. Friedmann Ignác az antiszemitizmus okairól és a magyar békeszerződés egyes, a zsidóságra különösen sérelmes pontjairól beszélt.

Dr. Náthán Sándor, a magyarországi Palesztina Hivatal vezetője, a Jewish Agency nevében üdvözölte a Világkongresszust. Az évi jelentéssel kapcsolatban megemlítette a két szervezet baráti munkáját.

A továbbiakban kifejtette, hogy egy évvel ezelőtt a magyar zsidóság minden árnyalata vállalta a szolidaritást a világ zsidóságával szemben, amely szolidaritás kétoldalu fogalmat jelent, jogot és kötelezettséget.

Dr. Geyer Albert ezután a világot lezárta és feltette a kérdést, vajjon a nagygyűlés a be-terjesztett jelentést és a számadásokat tudomásul veszi-e. A nagygyűlés mindkettőt teljes egyhangúsággal tudomásul vette és a felmentvényt megadta. A nagygyűlés elfogadta dr. Geyer Albert azon indítványát, hogy a gyűlés táviratilag üdvözzölje a Zsidó Világkongresszus központi vezetőségét.

Ezután került sor dr. Gerhard M. Riegner feszült érdeklődést keltő, igen magas nivójú előadására, melyben beszámolt a Zsidó Világkongresszusnak a háború folyamán és a háború befejezése óta kifejtett hatalmas munkájáról. Tolmácsolta a Világkongresszus központi executívájának és személy szerint dr. Nachum Goldmann üdvözlését és szerencsekívánatát, majd emelkedett szavakkal méltatta a Világkongresszus jelentőségét. A Világkongresszus léte és működése a zsidóság egységét, a zsidó kérdések egyetemeségét domborítja ki és működésének fő irányelve az igazságosság. E három szempont vezeti a zsidóság jogaitért folytatott küzdelmében. A háború alatt többek közt két történelmi feladatot teljesített a Világkongresszus. Mikor tudomást szerzett a német halálgyárakról, mozgósította ez ellen az összes rendelkezésre álló erőket az egész világon. A második a volt megszállt országokban lévő zsidók megmentésére irányult. Beszélt a magyar zsidóság érdekében tett intervenciókról. A háború után meg nagyobb intenzitással léptek akcióba a zsidóság vagyoni restitúciója és rehabilitációja érdekében.

Itt említettük meg, hogy dr. Riegner március 31-én, hétfőn, a Hitközség Fürst Sándor-utcai dísztermében is részletes előadásban ismertette a Zsidó Világkongresszus célkitűzéseit és kapcsolatait más nemzetközi zsidó szervezetekkel. Az előadást a Magyar Cionista Szövetség rendezte, amelynek részéről az előadót számosan üdvözölték.

Lilly Női Divatszalon
EREDETI AMERIKAI DIVATTERVEK

Bfouse különlegességek

FORRÓ ALADÁRNÉ

a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője

IV., Petőfi Sándor-u. 2. lételemelet

Angol, francia
órákat adnék.

Cím a kiadóban

Saját szüretelésű orth. kóser Sel-Pészach
tokaji, verpeléti- és bacsikai borok és pálinka

szükségletét legolcsóbban forint 4.40-től

ROSENTHAL

Wesselényi-u. 18. (Kazinczi-utca sarok) Tel.: 220-356

Egész húsvétli ünnepeken át nyitva tartunk!

ORTH. KÓSER
közismert
ÉTTERMÉBEN
szerezheti be.

Inkvizíció

Irta: György Endre

II.

Az inkvizíció bünteljárásának kitéptt lapjai:

Mauthausenben holland zsidókat honfitársaikkal dobattak le az SS-ek egy sziklákombi tetejéről az 50 méteres mélységbe.

Varsó 1.300.000 főnyi lakosságát úgy kipusztították, hogy mindössze 150.000 személyt találtak a felszabaduláskor.

A varsói gettóban céllövőversenyt rendeztek a parancsnokok a lángtengerből menekülőkre. Dicséretet kaptak azok az SS-legények, akik pisztollyal, karabéllyal, gépfegyverrel a legtöbb embert gyilkoltak le.

A Gestapo emberi véreibe deszkalapokra szegezték azokat, akik nem akartak vallani.

Kedvenc módszerük szerint a gyanúsítottak gyermekeit a szülők személtárára kintözték meg, hogy azokat szólásra bírják.

Azokat, akik nem vallottak a Gestapo kénye-kedve szerint, a negyedik emeletről másfél méteres, hegyes vaskarókkal telelőzdel, „mezőnyre” dobálták le.

Eleven emberek megnyúzásáról több tanu tett vallomást.

Egyik lágerben a Gestapo-legények „próbaképpen” pallossal fejezték le áldozataikat.

Megtörtént, hogy légmentesen elzárt barakokba csernél több deportáltat csuktak, akik természetesen, kivétel nélkül megfulladtak.

Von Sporrenberg SS-tábornok, a lublini kerület rendőrpáncsnoka, az első német katoná ellen elkövetett merénylet után 200 tiszti végezettel ki Lublin főterén, akiknek holttestét petróleummal leöntette és elégette.

Az ő parancsára a megvadászt SS-katonák terhes és szülőanyákat valamint újszülött csecsemőket az emeleti ablakokból az utcára dobáltak, ahol százával feküdtek véres és összetört tagokkal.

A lublini gettóban rendezett Berkenai éjszaka után Sporrenberg villájában pezsgős bankettet adott és az akcióban résztvevőknek legmagasabb elismerését fejezte ki a „teljesítmény” felett.

A hírhedt maidanecki és belszi táborban megölt deportáltak százezreinek levágott haját a lublini SS-főparancsnokság gazdasági osztálya berlini cégeknek adta el kefégyártás, matractöltés és paszománykészítés céljára.

Norvégában a német megszállás körülből 1300 zsidó a most 170 van.

Dr. Klaus Schilling a trópusi betegségek kutatója a dachau koncentrációs táborban depor-

táltakon végzett maláriakutatást. Az első ezer emberből 1300 meghalt.

Dr. Rascher a dachau tábor vezető orvosa ugyanígy „kísérletezett”, ő azonban nem maláriával, hanem fagyaszttal. A tábor Appelpplatzán egy decemberi éjszakán huszofokos hidegben száz deportáltat sorakoztattak fel meztelenül és azoknak vigyázz-állásba kellett merevedniök este tíztől másnap délelőtt tízig (persze, aki kibírta), közben orvosok figyelték mennyi idő alatt fagy le a szerencsétlenek végtagja.

Ez a Rascher dr. Himmlernek azt írta, hogy szeretne Auschwitzba menni „a szabadban megfagyott emberek újálesztésének lehetőségeit egészen nagyarányú kísérlettel tanulmányozni.”

Auschwitzban röntgensugarakkal, injekciókkal és operatív eljárásokkal főleg zsidó nőkön végeztek sterilizációs kísérleteket. (Marie Vaillant Couturier párizsi asszony, aki Auschwitzban és Ravensbrückben volt deportálva, vallotta ezt). A megszállt területek lakosságát így akarták elsovasztani, ezért kellett a próbálkozások.

Utolsó hónapokban levő terhes zsidó asszonyok magzatait a legkíméletlenebb beavatkozás után vették el.

Kényszermunkára hurcolt asszonyok operációs sebeit, azok teljes begyógyulása előtt, újra felszaggatták, hogy tanulmányozzák a szövet regenerálódását.

Natzweiler-ben a deportáltakon próbálták ki a mustárgáz hatását. Többnek a karjára egy-egy csepp folyékony mustárgázt juttattak, amitől kínzó fájdalmakat szenvedtek.

Másokat hat-nyolc órán keresztül mustárgázzal permeteztek. Majdnem valamennyi megvakult és négy-hat napon belül meghalt. (A haldoklókat általában fotográfálták a magasabbrendű tudomány érdekében.)

Náci sebészek a lengyelországi táborokban sokszor megskalposzták a deportáltakat.

A fakir-kísérlet: Hipnotizált deportáltak élve eltemetése (Közben fényképezés.)

Walter Neff SS-törzsorvos, akiről kiderült, hogy lérele-

gény volt, a félelemtől ájulva deportáltakat behajlította a süritett levegőjű kamrába és a jeges vízbe állított áldozatokat, ha azok végső erőfeszítésükkel ki akartak mászni onnan, fadoronggal visszanyomta.

A strassburgi anatómiai intézetben 86 zsidó holtteste állt a spiritalizmusban, Hirth professzor az európai zsidóság teljes kipusztulására számított. Ezért akart néhányat megőrizni az utókor számára.

A náci vezérek és 5000 ismert vezető náci ezüstfolióban mérget kapott kézhez arra az esetre „ha”... Ha elvesztenék a háborút, ha fogságba kerülének. A leghatásosabb öltöszert kiválasztása érdekében 50-60 féle gyorsan ölt mérget próbáltak ki a deportáltakon, akik rettenetes szenvedések között haltak meg.

Wildhaus SS-főcsoportvezetőnek a Lemberg melletti Janowski tábor parancsnokának „találmánya” volt a megölt deportáltak bőréből készített lámpaernyő.

A lengyelországi Breznice táborban a deportáltakat kolera és pestisbacillussal oltották be.

„Apróbb kísérlet” volt ugyanekben a táborban a gyomorkéfély mesterséges előidézése, szeptikus betegségek kiprovokálása, rákos daganatok beültetése egészségesekbe, vérba-jos fertőzés, az elvérzés folyamatainak, valamint a vérkeringés általuk felidézett súlyos zavarainak és hirtelen megakadályozásának tanulmányozása. (Ebből a célból kis kaliberű fegyverekkel lövöldöztek a deportáltakra.)

Az angina pectorisban szenvedő deportált beteg szívét a legráfínáltabb izgalommal gyötörték. Végignézték vele gázkamrában történő kivégzéseket, akasztásokat, különböző kínzásokat, mellőle cipelték el elgázosítani a hozzátartozó-ját...

Birkenauban deportáltakon próbálták ki azt a tömegguillotinelt, amely egyszerre tízenkét embert fejezett le.

A Varsó melletti Smiecy Novy-i deportálótáborban azt kutatták „tudományosan”, mennyi idő alatt és milyen körülmények között szüljed az ember teljesen állati sorba. A

ketrecekbe zárt deportáltaknak vályuban vetették oda a táplálékot, valóságos moslékot. A harmadik hónapban már egyáltalán nem volt emberi külsejük és a félelemtől állati hangon szükköltek, ha vasdorongos öreiket meglátták. A negyedik hónapban már csak artikulálan hangokat hallattak; beszélni képtelenek voltak. A nevét mind a kétszáz elfelejtette. Százharmincan meghaltak különböző betegségekben.

Auschwitzban a négyszáz ember számára épített barakokban ezer embernek kellett laknia.

Egy napra háromnegyed liter hig levest és egy szelet kenyeret kaptak a foglyok.

Az auschwitzi tábor gázkamráiban egyszerre tízezer embert öltek meg.

Kiszédtek a holttestek aranyfogait (külön fogorvosi kar dolgozott a fogak eltávolításán) és a fog-aranyat, valamint az ékszerek beolvasztásából származó nemes fémeket „tég-lákba” öntötték. Ezeket a „tég-lákat” — mintegy 3-4000-et — a német birodalmi bankba szállították. Az európai zsidóság aranyfogain és ékszerén hízott, kereskedett és háborus-kodott náci-Németország.

Kosciuszkova lengyel orvos-nő — maga is szenvedő — azt vallotta, hogy a pribékek a tábor ivóvizébe olyan különleges port tettek, amelytől a bentlakók megdagadtak.

A tifuszos betegeket összefektették a tüdőgyulladásokkal. A terhes asszonyokat meggyilkolták.

Az újszülötteket, mihelyt a napvilágot meglátták, vízbe fojtották.

Nők tömege pusztult bele a terméketlenülési kísérletekbe. (Levesükbe olyan szereket tettek, amelyek teljesen megállították a nők egészségügyének szokásos folyamatait.)

Tizenkétezer kiválasztott egészséges és fiatal zsidó nőt német katonai bordélyoknak adtak át.

Bár a tábor halotthamvasztói éjjel-nappal dolgoztak, a „tempó” nem volt eléggé gyors. A holttesteket szabad máglyákon is égették.

A gyermekekhez „kegyesek” voltak. Őket nem gázosították el. Élve dobták a tűzbe. A huzódózó és rémülten sikoltozó kicsinyeket kutyákkal terelték a lángok közé.

Egy ízben mintegy nyolcezer gyermeket vittek a tábor halotthamvasztójába.

SS-mannok kényszerítették a nőket, hogy sírokat ássanak. Arra, aki a nehéz munkában elfáradt, kutyákat uszítottak.

Százhusz kommunista funkcionáriusnak kivájták a szemét, kiköltötték és háthorizontáló módon kintözték őket.

Mandelbaum tanu szerint minden transzportból kiválogattak olyan egészséges embereket, akiknek vérét utolsó cseppig elvették és izomzatát kioperálták; ezt sebesült német

ORION RÁDIÓ

9 havi részletre is!

HAJÓS RÁDIÓ, VILAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT

BUDAPEST, V., SALLAI IMRE-UTCA 11. SZÁM

TELEFON: 126-893

EXPORT-IMPORT

katonák gyógyítására katonai kórházakba vitték.

Naponta 100–300 embert öltek meg a szívbe adagolt Fennol-injekcióval.

Legyilkolt gyermekek fejét „további tanulmányozás” céljából Grácba küldték.

Kiütéses tifuszbacillusokkal oltottak be közvetlen szülés előtt levő nőket, hogy megállapítsák, vajon az újszülött is tifuszos lesz-e?

7500 olasz zsidóból csak 60 tért vissza a hazájába Auschwitzból.

A büntetés egyik neme volt, hogy a foglyoknak földbevéjt gödrökbe kellett beleállniuk, körültölték őket földdel és addig ácsorogtak így, amíg bele nem pusztultak.

A Höss-per egyik tanujának legborzalmasabb élménye az volt, amikor 613 fogolyt a tábori zenekar hangjai mellett levágták a fülét, orrát és így „részletekben” végezték ki őket.

★

Miért kellett ennek megtörténni? Mi szükség volt ezekre a borzalmakra? Miért volt muszáj ilyen kínok között kiszenvédeniük? *Mi a bűnük*, amit ennyire kegyetlenül toroltak meg? *Mit vétettek*, kinek ártottak? Ezer, százezer, millió: miért, miért, miért?

De a gyilkosok, akik megfordították az idő kerekét és visszakalandoztak a középkor sötéttségébe, ezekre a kérdésekre nem felelnek, nem tudnak felelni és nem is adhatnak kielégítő feleletet.

Megölték védtelen embertömegeket, aljas indulatból, iparszerűleg, a modernizált és gépesített inkvizíció szolgálatában.

Ezért nem hössök ők, nem honfiak.

Gyáva fráterek.

Belsen-Bergeniek!

Ki tud

Hajdu Mártáról,

született 1923-ban, akit legutóbb 1945 május végén, a felszabadulás után, megbízható tanúk állítása szerint, teljes egészségben láttak. Továbbá kérem azt az Eta nevezetű hölgyt, ki vele jó barátságban volt, hogy kétségbeesett édesanyjánál jelentkezzen az alanti címen. Minden értesítést jutalmazok. Hajdu Imréné, Budapest, Szérvéssz. u. 17. V. 2. vagy Bartha László, Aulich. u. 5.

Keresem TARJÁN KÁLMÁN kaposvári bormagykereskedőt (szül. 1883.), akit 1941 májusban a Gestapo Pécsre, majd onnan Mauthausenbe szállított. Mauthausen politikai lágeréből a felszabadulás után Linzbe került, kórházba. Azóta nyoma veszett.

Keresem TARJÁN KÁLMÁNÉ szül. Fleischner Mancit (Tarján Mancit), kaposvári bormagykereskedő feleségét, akit a kaposvári gettóval 1944-ben Auschwitzba deportáltak. Kérem, aki sorsukról bármilyen tud, közölje velem szóban vagy írásban. Földvári fotószaküzlet, Bpest, VII., Rákóczi-ut. 34.

Az Ifjúság dicsérete

Írta: Gellért Endre, a Pesti Izraelita Hitközség Iskoláinak tanfelügyelője.

Pészách ünnepén, a zsidóság gyönyörű tavaszi szabadságünnepén, gondoljunk szeretettel a szabadságeszme örök hordozójára: az Ifjúságra. Gondoljunk arra, hogy a szabadságból felszabadultak közül nem mindenki jutott be az Igéretföldjére, a szabadság országába, de teljes egészében új otthonra talált ott az Ifjúság. Az egyiptomi husosfizek mellé kívánczók nem izlelheték meg a szabad ország levegőjét, mert bizonyították, hogy bár kijöttek Egyiptomból, valójában mégsem szabadultak fel.

Minden népi és társadalmi reneszansz mozgalomra jellemző az Ifjúság megatartása. Az Ifjúság belső lángolása, hite és lelkesedése döntik el a szabadság jegyében újjáéledő népi és társadalmi közösségek sorsát. Az ókori rabszolgásnál is megalázóbb és keservebb helyzetből felszabadult megmaradt magyarországi zsidóság jövőjének sorsa is az Ifjúság kezében van. És végre egyszer jökezhben van! Mert az Ifjúság már nem keresi az utat, nem tévelyeg. Az Ifjúság, a Zsidó Ifjúság megtalálta az utat és hívja magával a felnőtteket — a kételkedőket.

Az Ifjúság maga találta meg az utat a tanácsatlanság sötéttségéből a szabadság világosság felé. A két nagy háború közötti évtizedekben tanítóiban csalódó Zsidó Ifjúság nőtt fel az Iskolában. Az Iskolák minisztériumból irányított hazafias szelleme és a zsidó élet valósága között hatalmas ürtartott és ebben az ürbe belezuhanáltak az Iskolákban hamis ideálokat kapott fiatalok. Az Iskolák olyan meggyőző erővel és lelkesedéssel hirdették a csak a magyarsághoz való tartozást, hogy közben alig maradt idő és alig maradt energia a zsidóság megismertetésére. Végzetesen talajvesztett Ifjúság nőtt fel ezekben az évtizedekben, olyan generáció, amely nem nyert befogadást a magyarságba, pedig az Iskolák erre nevelték és nem tudott zsidó lenni, mert azt elfelejtették vele megismertetni és megszerettetni. A harminas évek végén, a negyvenes évek elején, amikor a láthatár mindinkább besötétedett vihartól megrémült tömeg verődött össze az Iskolákban, amelyek maguk is elvesztették már a korábbi ideálokat, de újakat nem tudtak teremteni, tévóváltak, tanácsatlank voltak. Ezeknek az éveknek az Ifjúsága már nem kapott hamis ideálokat az Iskolákban, de nem kapott utmutatást sem. Nem is volt út, csak hatalmas szakadék a távongó mélység felé.

És a borzalmak hónapjaiban teljesen magára maradt, magára hagyott Ifjúság egyszerre

magá vette a kezébe sorsának irányítását. Az élet-halál harcban életet mentett. Önmaga és a felnőttek életét. És amikor állt a vihar, amikor számba lehetett venni a megmaradtakat, új életmentéshez látott. Az egyéni életmentés után a közösség életének a megmentése következett. Ez a legnehezebb órákban helyét minden felnőtt irányítás nélkül olyan kitünően megálló Ifjúság jogot szerzett ahhoz, hogy beleszólása legyen a saját jövőjének kialakításába és csodálatos eredményei alapján — egy kissé utat is mutasson azoknak, akik még ma sem tudnak, vagy nem akarnak tisztán látni. Az Ifjúság nem élhet ideálok nélkül és ha az utolsó években nem kapott ideálokat az Iskolákban, úgy a veszély óráiban maga leremtette meg és a felszabadulás éveiben maga fejlesztette ki a maga ideáljait. Ezek az eszmények a zsidóság új eszményei és a zsidó fennmaradás egyedülálló zálogai. Akik ismerik a fiatalok lelkeit és emlékeznek a felszabadulás első hónapjaira, bizonyíthatják, hogy a magyarországi zsidóság — nem a zsidók — jövője akkor dőlt el, amikor a Zsidó Ifjúság életerős centrumából kiindult a hívó szó: gyertek a Zsidósághoz. És az ideálok után sóvárgó fiatalok tömegesen, ezrével töltöttek azokra a helyekre, ahol egyszer végre már igaz tanítást kaptak, ahol szabadon azok lehettek, akik valójában voltak: zsidók. És megtanulták: érdemes zsidónak lenni, értékes a zsidó út — nincs más út. Ha a Zsidó Ifjúság akkor maga nem talál vissza a közösséghez, ma légi üres térben hangzanék el minden szó, amely a magyarországi zsidóság jövőjére vonatkozik.

És nagyszerű pillanat következett el. Az Ifjúság és az Iskolák egymásra találtak. Csodálatos — de nem bizonyos, hogy megérdemelt — szerencséje a magyarországi zsidóságnak, hogy Ifjúsága az ideál-választás percében a zsidó ideált választotta és, hogy az Iskolák megértették az Ifjúság kívánságát. Az Ifjúság zsidó akar lenni. És ezért azt kívánja, hogy megismertessék vele a zsidóságot. Ezt az Ifjúság megszabta és a zsidóság jövőjét szolgáló feladatot végzik el az Iskolák. Míg azelőtt az ellenkezés, vagy legjobb esetben a közömbös unalom légköre volt érezhető a tantermekben, amikor a zsidóság felől próbáltak felénk közeledni az Iskolák az Ifjúság felé, ma szomszédos lelkek isszák be magukba a héberül megismert Bibliát, a modern héber nyelvet, irodalmat és a zsidóság örök életét bizonyító zsidó történelmet. Ma kitart szívvel fordul Erec felé

az Ifjúság, ahonnan zsidóságra buzdítást és példamutatást kap. Soha nem ünnepelt az Ifjúság olyan lelkesedéssel, mint ma, amikor a formák végre tartalommal telítődnek. A vallásos és népi élet csodás szintézisében új zsidóság születik. Az Ifjúság és az Iskolák mutatják az utat, ők már nincsenek válaszulon.

Nincsenek válaszulon, mert nem kell választaniok a demokrácia és a zsidóság útja között. Tudják — mert megvalósítják, — hogy a zsidó életforma és a demokrácia ideálja nem ellentétes, hanem egymást kiegészítő fogalmak. Tudják, hogy nem lehet jó demokrata az, aki nem mer zsidó lenni. Nem lehet jó demokrata az, aki nem hiszi: a demokráciában olyan világ születik, amelyben a zsidó nép éppen úgy helyet kap a népek közösségében, mint bármelyik más nép, amely a haladás oldalán áll; a demokráciában nem a többséghez, vagy a kisebbséghez tartozás biztosítja a jogokat, hanem egyes-egyedül a becsületesen végzett munka. A zsidó Ifjúság és az Iskolák a zsidó nép újjászületésének a szolgálatában Erecen kívül bátorítást és ösztönzést elsősorban a Szovjet-Unionól kapnak, ahol tudatos munkával adnak vissza az életnek minden haladó népcsoportot; ahol alig százezer lelket számláló népi közösségeknek új írást teremtenek, iskolákat, egyetemeket állítanak fel, külön népi kultúrájuk megőrzésére és továbbfejlesztésére. Ezért a Zsidó Ifjúságnak és az Iskoláknak nem kell választaniok. Az a Zsidó Ifjúság, amely kollektíváival, a szocialista életforma utópisztikus álmait változtatja valósággá, azok a zsidó Iskolák, amelyek demokratikus légkörükkel példaadó módszerekkel az éppen a nevelés terén nagy nehézségekkel küzdő magyar demokráciának a hatóságok által is elismert fellegrárai — az Ifjúság és az Iskolák nincsenek válaszulon. Mert már választottak. A zsidóság és a demokrácia közös útját választották. Vajha követnék őket mindazok a felnőttek, akik még válaszulon vannak.

Nerzek, rókák, kulikabátok
nagy választékban

Szőrmebundák molykár elleni megóvása

Neufeld szücsnél

**Andrássy-ut 53
Tel.: 421-981**

GYERMEKÁGY, BICIKLI, ROLLER, VICA-nál
ÖSSZECSUKÓS ÁGY
Nagyatádi Szabó-utca 50
Király-utca sarkán

Gondolatok Szabadság Ünnepeinkre

Irtá: KOREIN DEZSŐ

„Megkeserítették életünket nehéz munkával, agyagban, téglavetésben és mindenféle munkában a mezőn, minden munkájukkal, amelyet oly szigorúsággal végeztetett velünk.” (Mózes II. 1. 14.) Bölcsseink szerint Egyiptomban a rabszolgáság idején minden munkát kegyetlen szigorúsággal végeztettek velünk, még a házimunkát is. Asszonyi dolgokat férfiakkal, férfias erőt megkívánó munkát pedig gyenge asszonyokkal. Ábrahám ösatyáinknak négyszáz évre megjósolt egyiptomi rabszolgáságot az Örökkévaló kétszázötz évre rövidítette meg, mert bölcsseink szerint a kegyetlen munkát százkilencven évre számították be.

★

Ugyanez történt napjainkban, az utóbbi szomorú években az u. n. civilizáció korszakában. Európa egyik legnagyobb „kulturállamában”. Napról-napra új kínzásokkal keserítették meg szerencsétlen testvéreink életét: a hotogkeresztes szadisták, akiknek vezetői éppen úgy elpusztultak, mint egyiptomi és perzsa elődeik. A Hagadában ezért azt olvassuk: „Minden korban és nemzedékben felkeltek ellenünk, hogy kiirtsanak bennünket, de a Szent, Áldott Ő mindig kimentett kezűkből!”.

★

A zsidó nép az egyiptomi rabszolgáságtól kezdve igen sokszor szenvedett elnyomást, legelemibb emberi jogoktól megfosztva, egész a legujabb korig. A széderesti serleggel kezünkben égre emelt tekintettel ünnepeljük a szabadság nyugasztos gondolatát. Így csak a zsidó nép ünnepli az egyiptomi kivonulást emléket, az Isten adta igazi szabadságot, hogy gyermekei lelkébe bevéssze annak tiszta szeretetét. A Pészach ünnep mélyreható formáját a széderestéket nem pótolhatja senki más forma által, ez a zsidóság szent hagyománya, mely évezredekben át bebizonyította valáserkölcseit. Családi körben rendezzük a széderet, minél fényesebben, tehetségünkhöz képest, hogy az egyiptomi kivonulás történelmét az abból ülságokkal elmond-

juk és elmagyarázzuk gyermekeinknek és egymásnak.

★

Az emberiség legrégibb és még ma is élő szabadságünnepe a mi pészachunk. Emlékeztet bennünket, hogy már a bibliai időkben is magától értetődőnek tartottuk a vallásszabadságot. A Kánaán földjén élt törzsek közül néhány kivételével, melyek az emberi gonoszság és erkölcsi züllöttség legmélyebb fokán álltak — törvénykönyvünk lelkünkre köti az idegen szeretetét. Emberszeretünk nem nacionalista volt, nem faji alapon állt. Internationalis volt. A jeruzsálemi szentélyben az év legnagyobb ünnepén helven tulkot áldoztunk az akkor ismert helven nép üdvéért és jólétéért. Ez a lelkiismereti szabadság tényét igazolja.

★

Emlékeztet bennünket a 3200 éves pészach a munka szabadságára is. A szolga és a rabszolga nem ismerte akkor a pihenőt: mindennap látástól vakulásig, megszakadásig dolgozott. Az ujkori munkásmozgalom dícséretes módon hálával emlékezik meg harcosairól, akik a gyermekmunka eltűléséért, a munkaidő csökkentéséért küzdöttek és lépésről-lépésre érték el eredményt. El tudjuk képzelni ma, mit jelentett az akkori világban az a forradalmi törvény, hogy minden hetedik nap pihenőnapod legyen? Nemcsak te, de szolgád, rabszolgád, sőt igavonó barmod is pihenjen, mert tilos minden munka! Az emberiségnek a szabadságért folytatott küzdelmében csak 3000 évvel később, a francia forradalom hozott ilyen fontos jogszabályokat. A zsidó nép törvényei alapján vette át a keresztény és mohamedán vallás a hét munkaszüneti napját. Kinek köszönheti ezt az emberiség? Ezért ünnepeljük meg mi zsidók a pészachot.

★

Évenként megnyugtat bennünket az a tudat, hogy ha ellenségeink fizikai túlerővel évezredek óta sanyargattak is bennünket, mi rendületlen bizalommal az Örökkévalóban várjuk a megváltást. „A

rabszolgáságból az emberi szabadságba, a sötétségből a világosságba”. Ez a mi kijoghatatlan erkölcsi erőnk az elnyomással szemben. A fáraók kegyetlen üldözéseitől megedzve, alakult ki a zsidóság nagy, lelki erőssége. Ez kovácsolta közös érzésbe

és összetartozásba Izrael népet. Ha így fogjuk fel zsidóságunkat, akkor a mai súlyos helyzetünket is megrövidítél az Örökkévaló, úgy mint őseinkét és akkor jöhet a „Pészach leoszid”, az örök béke, és emberi megértés gyönyörű pészachja.

MUNKÁCSI ERNŐ:

AKTUALIS KÉRDÉSEK

A Zsidó Alap szervezete és rendeltetése

A törvény a Zsidó Alap szervezetről csak annyit mond, hogy képviselőit, kezelését és felhasználását intéző bizottság látja el, amelynek elnökét és elnökhelyettesét a két Országos Iroda javasolta és a miniszterelnök előterjesztése alapján a köztársaság elnöke nevezi ki. Az intézőbizottság tagjainak egyharmadát a miniszterelnök nevezi, kétharmadát pedig a két Országos Iroda jelöli ki.

A törvénynek rendelkezéseiből és annak indoklásából kitűnik, hogy ennek az Alapnak kifejezetten zsidó jellege van, ami megnyilvánul egyrészt abban, hogy az elnök és az elnökhelyettes kinevezésére a két zsidó Országos Iroda tesz javaslatot és az intézőbizottság tagjainak kétharmadát azok jelölik ki.

A törvénynek végrehajtási utasítása (3200/1947. M. E.) a szervezetre vonatkozólag már részletekben szabályokat tartalmaz és különböző eshetőségekre bontja az Alap működésének zavartalanosságát. Így az elnök és az elnökhelyettes kinevezésére a két Országos Iroda közös beadványban tesz javaslatot, de ha megállapodni nem tudnának, az elnöki tisztségre a kongresszusi, az elnökhelyettesre pedig az orthodox Országos Iroda teszi meg az előterjesztést. Hasonlóan szabályozták a tagok kijelölésének jogát is. A zsidóságot illető 24 tagot az Országos Irodák jelölik ki, ha megállapodásra nem jutnak, 16 tagot a kongresszusi, nyolcat pedig az orthodox Iroda nevez ki. Ugyan nem jogszabály, de a f. évi február 11-i országos értekezleten egyhangulag elfogadott határozat, hogy a 24 intézőbizottsági tagnak fele vidéki legyen és abban kifejezésre jutott, hogy feltétlenül méltányolni óhajtják a vidéknek a fővárosnál sokkal nagyobb veszteségét.

A végrehajtási rendelet a miniszterelnök számára fenntartott 12 intézőbizottsági tagsághelyre is tartalmaz intézkedést abban a formában, hogy a Magyar Szentkereszt Egyesület 8, a Jó Pásztor Alapítvány pedig 4 tagot hoz javaslatba. Nagy különbség van azonban az egyesületi javaslat és a zsidó Országos Iroda között.

Iroda a valóságban kinevez, vagyis az általuk kijelöltek, ezzel a ténnyel tagsági jogot kapnak, ezzel szemben a konvertáltak egyesületei csak „javasolnak” a miniszterelnöknek. Ez a javaslat a dolog természetéből és a végrehajtási rendelet szerinti szövege szerint azonban nem kötelező. A miniszterelnök tehát egészen, vagy részben másokat nevezhet ki, esetleg nem is zsidó származásúakat. Ez az utóbbi lehetőség azonban ellentétben állana a békeszerződés 27 cikkével, amely ezt a vagyontömeget a fajuk, vagy vallásuk miatt üldözöttek számára biztosítja.

Meglehetősen bonyolult az Alap képviselőinek kérdése. A törvény, a legfőbb jogforrás — mint láttuk — az Alap képviselőit az intézőbizottságra bizza (2. §. 6. bek.). A végrehajtási rendelet 3. §-a ezzel szemben azt mondja, hogy: „az Alapot a hatóságokkal és magánosokkal szemben az elnök képviseli. Akadályoztatása vagy távolléte alatt az elnököt az elnökhelyettes, ez utóbbit pedig az intézőbizottság által azzal megbízott intézőbizottsági tag helyettesíti.”

Feltesszük tehát a kérdést, hogy ki képviseli az Alapot: az intézőbizottság, vagy az elnök, helyettese, illetve az intézőbizottság által megbízott tag? Ha az Alapot az elnök képviseli, miből áll az intézőbizottság jogköre? Felelet végteli lapozzuk fel a joggyakorlatból lecsűrödtött és a joggyakorlatba nagyrészt átment Magánjogi Törvénykönyv javaslatának 90. szakaszát, amely azt mondja: „Minden alapítványnak kell intéző szervének lennie, amely a kezelésével járó ügyet intézi és az alapítványt hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben képviseli. Az intéző szervet a törvényes képviselő jogállása illeti meg. Képviselői jogának terjedelmét harmadik személyekkel szemben csak az alapítvány szervezeti szabályai korlátozhatják.” Ha ezeket az általános jogszabályokat összehasonlítjuk a Zsidó Alapra vonatkozó különleges rendelkezésekkel, akkor azt állapíthatjuk, hogy az Alap képviselője és felhasználója az intézőbizottság jogköre, és ebből az állástól ezt a jogát

korolja. Érvényes határozathoz legalább a tagok egyharmadának jelenléte szükséges. Vagyis az Alap ügyeiben a cselekvési, jogügyletkötési jog, amit a teljeskorú természetes személy maga gyakorol, az intézőbizottság testületét illeti. Az ide vonatkozó határozatokat kifelé (magánosok és hatóságok irányában) azonban az intézőbizottság elnöke, illetőleg helyettese juttatja kifejezésre. Harmadik személy nem tartozik vizsgálni, hogy az intézőbizottság mit, hogyan, vagy szabályszerűen döntött-e? Elegendő, ha az elnök, illetőleg helyettese az Alap nevében a közlést kifejezésre juttatja. Természetesen ez csak a jogügylet kötésének és egyéb határozatoknak kifelé való vonatkozásaiiban áll meg. Befelé, az elnök és helyettese az intézőbizottság határozatait felelősség mellett megtartani tartozik. Ez a megoldás következménye annak a jogszabálynak, hogy az intézőszerv képviseli jogának terjedelmét harmadik személyekkel szemben az Alap szervezeti szabályai korlátozhatják. Ilyen korlátozás van a végrehajtási rendeltetéseiben.

Egyébként a létesítendő és a miniszteriumtól jóváhagyandó Ügyrend lehetővé teszi, hogy egyes ügyek, ugyiszintén az intézőbizottság határozatainak előkészítése és azok végrehajtása ne magának az intézőbizottságnak, hanem egyes szerveinek: az elnököknek, elnökhelyettesnek, alelnököknek vagy másoknak, esetleg létesítendő albizottságoknak hatáskörébe tartozzanak. (Végrehajtási rendlet 4. §.).

Az Alap célját a törvény állapítja meg akként, hogy az: „az izraelita vallásuk, illetőleg származásuk címén üldözött és ennek következtében segítségre utalt személyek, valamint az ily személyek javára szolgáló intézmények támogatása” (2. §. 4. bek.). Ezt még tüzetesebben írja körül a végrehajtási rendelet 7. §-a, amely szerint: „A segítségre utalt személyek, illetőleg intézmények támogatásánál elsősorban azok ráutalás-gának foka irányadó. Egyéb-ként figyelemmel kell lenni arra, hogy a zsidó származásuk címén üldözött keresztény val-tású személyek, valamint az ily személyek javára szolgáló in-tézmények az évenként kiosztásra kerülő segélyekben leg-alább egyötöd részre erejéig részesüljenek.”

Van azonban bizonyos ellátás a magyar törvény és a békeszerződés között, mert az előbbi szerint ezt a vagyonterheket az üldözött szervezetek közössége „életben maradt” a jainak támogatására és helyettesítésére” kell felhasználni. Az első pillantásra az tűnik, hogy a magyar törvény „aritativ” jellegű, amíg a szerződés inkább kártérítési adni. Ha azonban az „előtt, hogy „tá-

támogatni" (a békeszerződés kifejezése szerint) azt kell, *aki rászorult és ha valaki története szerint ugyan kárt szenvedett, de a felszabadulás után jobb körülmények közé került, akkor nem lehet arra az álláspontra helyezkedni, hogy ne, vagy ne abban az értelemben támogatásák a jelenlegi rászorultakat csak azért, hogy kártérítést adjanak olyanoknak, a Zsidó Alapból, akik ugyan kárt szenvedtek, de jelenleg nem szorulnak rá. (Eltől teljesen független a békeszerződés szerint járó kártérítés kérdése!)*

Egyébként az Alap szervezte

alkalmazkodni fog ahhoz a vagyontömeghez, amihez hozzájut és az élet fogja kialakítani. Előre láthatóan idővel különböző osztályai lesznek: nyilvántartási, ingó, ingatlan, értékesítési, a zsidók és konvertiták támogatási osztálya és elsősorban jogügyi osztály, amelynek hivatala, hogy az Alap vagyonaft megszerezze és érdekeit képviselje. Az Alap elve az legyen: minél kevesebb adminisztrációt teremtsenek, minél kevesebb rezsiköltséggel. A szervezet adminisztrációja csak az Alappal együtt és annak irányában nőhet ki.

tani — mondja dr. Márton főorvos — a throkoplasztikai műtétet az operátor azonban nem itt végzi el, mert erre még nem vagyunk berendezve. A többi beavatkozás (tüdőőtllés, hastölés, stb.) azonban itt történik.

Mint megtudom, a szanatórium ezelőt OTI-kórház volt és a hallottak után ítélve egész rendkívüli erőt kellett kifejteni ahhoz, hogy mintaszerű intézménnyé váljék.

— A baj az — mondja dr. Márton Sándor. — hogy nem lehet kapnunk segédorvost. Több ízben is irtunk ki pályázatot, de nem jelentkezik senki.

Meglepődöm, amikor ezt hallom, de azután arra gondolok, hogy az orvosi utánpótlás a reakciós, fasiszta Magyarországon kicselt. Így egy olyan tudószanatóriumban, ahol orvosi szempontból olyan sokat lehet tanulni, csupán egy orvos működik.

Jellemző jelcsoféként tudom meg a sashalmi főorvostól, hogy a megmaradt zsidóság sorában a tébécés fertőzés igen nagy százalékon emelkedett, ami a gétlónak, a koncentrációs táboroknak és nem utolsó sorban a lelki megzúrlódításoknak a következményei.

A főápolónővel beszélgetek, elkísér a betegekhez, akiket be-
lakargal, minden mozdulata,
mintha simogatás volna.

Igen, ott dr. Márton Sándor vezető főorvosnak és a konziliáris dr. Szécsi István főorvosnak, meg azon, keveseknek, akik ilt vállalták a missziós munkát, nemcsak gyógyítaniok, hanem simogatniok is kell a betegeket. A rengeteg szenvedést és a tengernyi szomorúságot kell lesimogatni róluk, hogy nem csak testileg, hanem lelkiileg is egészségesen küldjék el innen a meggyógyultakat.

— Innen, ahol az O. Zs. S. B. gondoskodásából jól és ember-ségesen mentik meg az életet.

JAK SANDOR

Rawensbrück és Bergen-Belséből hazatért deportáltak!

Keressük egyetlen gyermekünket!

Ágai Éva

zongoratanítónőt, szül. **Buda-
pesten, 1923 május 17-én,** (ma-
gas, kékszemű, szőkehajú, kissé
sas orr) anyja neve Klein Elza
1944 november 14-én vitték el
az őbudai téglagyárból, Komá-
romból december 26-án tovább
hurcolták **Rawensbrückbe,** ahol
1945 január-február hónapok-
ban a 30-as blokkban tartóz-
kodott. Onnan **Bergen-Belsen**-
került, a felszabadulás után
nevét több listán olvastuk, az-
óta nyomavészelt. Nagyon kér-
jük, ha valaki tud valamit to-
vábbi sorsáról, legyen szíves
aggóddó szüleit értesíteni. **Agai
Adolf, V., Kresz Géza u. 16-
1. 2. Telefon: 122-14**

Ahol nem hat a „zauberbergi“ varázslat

Thomas Mann Zaubbergjén a tudóbetegek elfelejtik régi életüket, megváltozik a lelkük, a gondolkodásuk, varázslatba kerülnek.

A Joint sashalmi tudószanatóriumában beszélgetek a betegekkel, majd mindegyik fiatal; fiatal fiúk, fiatal lányok és ebben a légkörben nem érzem azt a varázslatot, amely a tudószanatóriumot behorlítja. Az itt gyógyulók nem felejtették el régi életüket, sőt a régi életük nehezedik szívükre, agyukra és tüdejükre.

A gondozott park nyugvó ágyai között járok, a levegő tavasszal telítődött, hemegek az ágyban fekvő betegek szobájába, a tavaszi levegő itt orvosságsgazu.

A közelmúlt idők szörnyű emlékeit már kiküszöbölik a napi hajszával lépázott idegeink, de itt, ahol az élet küzdelmei — e pillanatban — túl vannak a kerítésen, még itt remegnek a tragédiák.

Nézem Á. Gizellának lázpiros arcát, csillogó szemét, hallgatom kissé fátyolt kapott hangját.

Mindössze tizennyolc éves és mögötte van Auschwitz, Ravensbrück és benne az, amit a lágerből hozott magával: a tbc.

Szüleit megölte a birkenauai gáz, három testvérét pedig különböző lágerekben, különböző eszközökkel gyilkolták le. Egyedül maradt.

— Itt most elviselhető az élet — mondja, — gondoznak, gyógyítanak, szeretettel ölelnek körül, de mi lesz aztán...

★

Beszélek egy másik gyermekkel.

H. Ernő, kismárai diák volt. Szüleit mellőle vitték át az auschwitzi haloldalra, őt testvérét ölték meg. A jövőendő élete kérdőjeleként mered, hogy egye-
küzdőképes

Az életet pedig nem is olyan
régén kezdte el.
Most tizenhét éves.

Beszélgetek.

Végeredményben mindegy, kinek a nevét, kinek a sorsál jegyzem meg: egyforma sorsok, egyforma tragédiák.

Az Országos Zsidó Segítő Bizottság által fenntartott sashalmi lüdöszanatórium betegeinek 80 százaléka szenvedte át a koncentrációs táborok borzalmait, a tébécés fertőzését onnan, vagy a gettóból hozta magával.

S igen kevés akad közöttük olyan, akinek a családja leg-
alább részben életben maradt
volna.

Elgyölört lelkek.

Félnek az élettől és félnek a haláltól.

Égészségesek kívánnak lenni és arra gondolnak, mi lesz, ha nem veszi majd őket körül a mostani gondoskodás, félnek attól, hogy egyedül maradnak.

Itt nincs az a varázshegyi hangulat, amelyet minden tudószanatórium kitermel.

— A lelki depresszió — magyarázza dr. Márton (Mandel) Sándor, a sashalmi tüdőszanatórium rokonszerves vezető főorvosa — igen károsan hat a gyógyulási folyamatra. Éppen ezért mi itt nemcsak orvostechnikai módon igyekszünk segíteni. A betegek borzalmas átéléseit éppen úgy kell kiküszöbölnünk, mint a tüdőnek fertőző gócait. Ezeknél az érzékeny betegeknek a tragédiák emléke lerögződött és a jövő életükkel kapcsolatban a borulátók. Akaratért kell kihoznunk a páciensekből.

— A gyógyulási eredmények azt bizonyítják, hogy sikerül.

Járom a szanatóriumot.

Több olyan beteggel találkozom, akin műtétet hajtottak végre.

— Ahol lehet, ott beavatkozással igyekszünk a gyógyulást meggyorsítani, illetve biztosítani.

Freud Mózes körül

STEFAN ZWEIGNAK az a nagy és páratlan szerencsés jutott, hogy Londonban megrendülten ámuló szem- és fültanuja lehetett Sigmund Freud utolsó hősi bönappjainak, amelyeket a lektornak egyik legradikálisabb, káros ösdiságokat romboló és egyben áldásosabb jövőt építő, tehát termékenyen forradalmasítója nagybetűen, mégis szinte utolsó lehelletéig dolgozó 83 éves aggasztással töltött az angol fővárosban. Remegénybe illő nehézségek közepette Bécsből ide menekítették és mentették repülőgépen francia és angol hívei abból a nár-már kemény rabságszámba menő szobafogságból, amelyre Hitler szellemgyilkos parancsának végrehajtói kárhóztatták a XX. század egyik leghevesebb tudósát. A *Die Welt von Gestern* című korrajza szélesedett ön-életrajzában, mely írójának tragikus öngyilkossága után került nyilvánosságra, Zweig, akinek szavahihetősége nem vonható kétségbe, elmondja, hogy élete végső napjaiban Freudot legelőbb a zsidóság problémája és tragédiája foglalkoztatta. Ámde ezen a ponton Freud nem talált semmiféle megfélemlítő és sötétítő oszlató szellemet nem tudott kielégítő választ adni. Ennek a korszaknak leglisztább elméje — írja Zweig — nem látott értelmét az értelmellenségben, sem pedig kivétel útját belőle. Kis idővel előbb tette közzé Mózesről szóló tanulmányát, amelyben nemzsidónak, egyiptominak tűntette fel Mózeszt. Ezzel a Zweig szerint is „tudományosan aligha megalapozható” állítással éppen úgy megbántotta a hagyományhű jámbor, mint az öntudatos nacionalista zsidókat. Freud egyébként sajnálta, hogy ezt a könyvet éppen a zsidóság legborzasztóbb órájában tette közzé: „Amikor mindent elvesznek tőlük, még a legjobb emberüket is elveszem tőlük”.

FREUDNAK IGAZA VOLT SOKMINDENBEN, csak — nem egyedülálló véleményem ez — abban nem, hogy Mózes zsidóból egyiptomivá „átkereszteltve”, a zsidóságtól el próbálta venni legkiválóbb férfit. Ez még oly nagy lápgelmének sem sikerült, amilyennek őt kell tisztelnünk. Nem is sikerülhetett, mert homokra építve nem állhat polatát emelni a gondolatnak oly párját ritkító építő-mestere sem tudott, mint amilyen a pszichoanalízis zseniális föltalálója. Freud dusszagdag életműve nem lett volna hiányos a Mózes-könyv nélkül sem. Tagadhatatlanul hátgerincet bizsergetően izgalmas, kábítóan sokrétű és sokszínű, néha veszedelmesen szédítő elméjének. Csakhogy Freud lelkes hódolója is (bűszkén vallom, hogy közük tartozom) tiszteltetés és kegyeletlenség nélkül megállapítják, hogy Freud Mózes-

könyvének nincs oly izmosan meggyőző ereje, mint legtöbb más munkájának. Bizonyára nem az a tudatos szándék irányította Freudent már előzetesen, hogy a zsidókat, akikkel mindig feltétlen közösséget vállalt és akikhez minden kísértés ellenére a legcsekélyebb megengedés nélkül holtáig hű maradt, meg akarja fosztani „legnagyobb férfiatól”. Ezt a „megfosztást” csupán utólagos eredménynek és hatásnak vélte. Legutolsó munkájának megírásával az előítélet nélküli tudománynak ez a mintaszerű képviselője sem használt, sem ártani nem akart a zsidóknak. Mindenfajta ilyen irányzatosság távol volt tőle. Egyetlen, persze lelkeben mindennél erősebb törekvés ösztökölte és sarkallta, az igazságnak fanatikus, minden mellétekintet nélkül való, semmit és senkit sem kímélő keresése: mindenek felett zsidó tulajdonság. Hogy ez az igazságkeresés néha tényszerűen, annak tanulságos példája Freud Mózes. Az olvasó figyelmét menten szinte zsarnokian megragadó, egy pillanattal el nem bocsátó, helyenként északifényben ragyogó, de voltaképpen mégis celt tévesztett építőgusa ez egy egekig fel-oromló és poklokig lebányászó életművének. Ezzel a könyvvel nem fosztotta meg a zsidóságot vallása ősi névjegyzőjétől, Mózesétől. Ebben békességben egyetérthetnek Freud hívei és ellenfelei, keresztények és zsidók egyaránt.

★

ABBÓL AZ ALKALOMBÓL, hogy Freudnak *Der mann Moses und die monotheistische Religion* című hatyudala németül való megjelenése után hét évvel magyar nyelven is napvilágot látott (Mózes címmel, F. Ózori Gizella lelkesedő buzgósággal készült fordításában az eredeti mű utólrhetetlen német stílusának tökéletességét persze csak néha megközelítve), Gogolák Lajos, a gondolkodás és lelkesület függelékére nagy becsüggyal törekvő ismert katolikus író cikket írt az *Uj Magyarországon Freud könyve Mózesről* címmel. Ebben a cikkben, zsidó szemmel nézve, kétségtelenül rokonszenves annak a kidomhorítása, és helyeslően tudomásulvétele, hogy Freud szerint Mózes a legnagyobb személyiségek egyike a világtörténelemben, az emberiség egyik legnagyobb hőroza. És rokonszenves az is, hogy Freudról magáról a lángelmét megillető hódoló tisztelettel szól Gogolák. A cikkről elfogadja Freudnak minden állítását. Mózes egyiptomi eredetéről, valamint a zsidók egyistenhitének feltételezett azonosságáról Ikonaton fáraó rövidletű, az uralkodó halála után hamar elnyomott Atonváltásával, Az alaplélet elfoga-

dásával pedig magácvá teszi a tételből Freud által levont minden következtetést is. Gogolák elismeri, hogy nem pszichoanalitikus, én elismerem, hogy bár pszichoanalitikus vagyok, teológiai vitákba, ebbeli szakképzettségem hijján, nem bocsátkozhatom. Gogoláktól, aki nem freudista, meggyőzte Freud a maga Mózes-szemléletének és felfogásnak helyességéről. Engem, noha meggyőződéses, de nem kritikátlan freudista vagyok, nem győzött meg. Ez persze, nem agaskodom egy lángelme ellen, talán az én hibám.

GOGOLÁKNAK AZONBAN EGY TÉNYESBELI TÉVEDÉSÉRE rá kell mutatnom. Csodálkozását szinte megütközését fejezi ki azon, hogy sem keresztény, elsősorban katolikus, sem zsidó részről nem foglalkoztak ezzel a vakmerő könyvvel, amely forradalmi új szellemben igyekszik átirni a kinyilatkoztatás hagyományok megszentelte történetét. A katolikus teológusok magatartásához, mint Gogolák kifejezi, „közönyös hallgatásához” nem szólhatok hozzá, bár arra emlékszem, mennyire hallgattak a katolikus teológusok akkor is, amikor a XX. század első két évtizedében Németországban igen jönevű protestáns teológusok, széleskörű olvasóközönséggel hódító művek sorában, azt hirdették és bizonygatták, hogy Jézus nem is volt történelmi alak, hanem csak monda szülötte. Engem azonban a katolikusok magatartásánál sokkal jobban érdekel a zsidó teológusoknak Gogoláktól furcsállott, szinte rosszallott állítólagos közönye és tőle nélkülözött állásfoglalása Freud Mózesével szemben.

AMDE GOGOLÁK ITT abba a hibába esett, hogy nem arra figyelt, milyen visszhangot keltett nyolc évvel ezelőtt, német nyelven való első megjelenésekor, ez a Mózes-könyv, hanem csak azt fülelte, mit szólnak hozzá most, a magyar fordítás megjelenése után a zsidók Freudnak a sir szőlen megalakított utolsó művéhez. Bizony a mai zsidó teológusok — kitünőségek vannak köztük — szakfolyóiratokban való megszólalás lehetőségétől elzárva, mert hiszen nincsenek zsidó folyóiratok, tudtommal semmit sem szóltak. De utóvégre ez a könyv már kis híjja tíz esztendő. És amikor először megjelent, biztos tudomásom szerint a zsidók már korlátolt leheltségek között és megszükkített keretekben, eleget szólnak hozzá. És a zsidó nép nagy és hű fiát, Freudent megillető tisztelet kifejezése mellett élesen és keményen felhangzott az elentmondás tiltakozó szava: magyarul is, németül is, franciául is angolul is, hollandusul is, nem azólva a hébernyelvű éles palasztinai bírálókról. E harcias vitairatok közül többet magam is olvastam, másokról rövidebb-hosszabb ismertetést láttam. A zsidó teológia annak

idején vitágszerte — mást tőle el sem lehetett várni — negatív állásponttra helyezkedett Freud Mózesével szemben. A világhírű agg tudósak már nem adattott meg, hogy vitába bocsátkozhatott volna teológus bírálóival. Nem hiszem, hogy ezek a kritikák megingatták volna véleményében, amellyel sokakat nem győzött meg, de amelynek legalább viszonylagos helyességéről ez az önmagával szemben kérelhetetlen, az igazságot fanatikus kitartással és mindig jóhiszeműen kereső, tetőtől-talpig férfias tudósról volt győződve, mert hiszen máskülönbén nem is hirdette volna.

EGYÉBKÉNT FREUD nem, hogy tagadta volna, hanem sokszorosan bizonyítja, hogy a szerinte egyiptomi eredetű Mózes, ez az emberfölöttien nagy ember, egész életét mégiscsak a zsidóságnak és csak a zsidóságnak szentelte és áldozta oda, minden hatalmas lelki és szellemi képességével a zsidókat szolgálta. Mint Gogolák Freud tanítása nyomán pontos szavakkal megfogalmazza: „Mózes világtörténeti szuggeszciójai egyáltalában a zsidóság különválása, kiemelkedése, szellemi és erkölcsi nagysága a többi népek között.” Mózes, bárholonnan származott volna, a zsidóságnak áll, mindig csakis az övé volt, érte szenvedett és miatta halt meg. Még Freud szerint is, ha Egyiptomból eredt volna is, amit meggyőzően bizonyítani nem tud, mindenképpen zsidóvá lett és az is maradt, testetűl-lelkestűl, amit Freud maga is tudottul bizonyít.

Ha Freud könyvének okfejtése végsőképpen Mózes állt mélyszéges meghódolásra készített olyan jellegzetesen katolikus szellemi arcélű köziról is, amilyen Gogolák, akkor ez az öregkori, de semmiféle aggasztási gyöngeséget elnem áruló, különös és különleges munka zsidó teológusok szempontjából akár a legutolsó bírálattal illethető ugyan — ha Gogolák nem is tud róla, bőségesen jutott neki belőle — de nem illetékes, ámde meggyőződéses felfogásom szerint kiközösítő analéma talán mégsem jár neki.

—gyi—za.

KERESEM fiamat,

Leichtmann Jenő

szül. 1906-ban. Nagyváradról deportáltak. Láták 1945 márciusban Mauthausenban. Aki tud róla, kérem, sőt könyörgöm, értesiten. Nagyon halás leszek. Leichtmann Irén, Jász-sálem, P. O. 14, 1014, Pálesztina.

KERESEM SÓGOROMAT

Altmann Albert

tiszalóki lakost, bevonult 108/68. századhoz Tiszalókra. Utolsó hír Ukrajnából 1913. 1. 2-án. Aki tud róla értesitse Altmann Lajos. Debrecen, Garai-u. 10.

Nők a közéletben — nők a felekezeti életben

Irta: dr. Szemere Samuné

A tizenkilencedik és a huszadik század a különböző társadalmi rétegek egyenjogúságért folytatott küzdelmeinek korszaka is. Az alsóbb rétegek politikai, gazdasági és társadalmi téren előbbre igyekeznek jutni. A haladó idővel a nők is öntudatra kezdenek ébredni és emancipációra töreksenek. Ez az emancipáció eléggé lassan ment, a nőknek és a nőemancipáció híveinek erősen harcolniuk kellett érte. A mai lányok számára szinte hihetetlen lehet, hogy nálunk pl. félévszázad előtt még nem voltak leánygimnáziumok. A leányok, ha az elemi iskolából kikerültek, csak polgári iskolába járhattak, a jobb módúak és „szép-lelkűsökre” törekvők a felsőbb leányiskolába. Később megnyílt számukra a gyakorlati irányú kereskedelmi szaktanfolyam is. Aki intellektuális kereső pályára akart lépni, csak varrónő vagy tanítónő lehetett. Csak a századfordulón keletkeztek leánygimnáziumok és nyíltak meg az egyetem kapui a nők előtt, de csak korlátozással léphettek be rájuk, csupán a filozófiai és orvosi fakultás fogadta be őket. Később csallakozott hozzájuk kivételes esetekben a jogi. A demokrácia végre minden fakultást megnyitott számukra. A politikai jogokért évtizedeken keresztül küzdenie kellett a nőknek megengedett és meg nem engedett eszközökkel — gondoljunk csak az angliai suffragette harcokra, amelyekről visszhangzott Európa és Amerika. Jól emlékszünk, milyen nagy vívmánynak számított, hogy a nők választók és választhatók lettek, s az első nő megjelenhetett a parlamentben. Mindez igen furcsának tűnhetik ma a jogok teljességébe beleszületett nemzedéknek, amely nem azon fog csodálkozni, hogy a nők megkapták a jogokat, hanem hogy miképpen volt lehetséges, hogy e jogokból oly hosszú ideig ki voltak zárva.

A nő már egyenjogúsításának ennyire lassú ütemű folyamata alatt is bebizonyította, hogy ahova állt, ahol valamilyen pozíciót betöltött, kiállta a próbát. Mint tanár, orvos, gyógyszerész, gyáros, üzletvezető stb. Vannak olyan kétkedők, akik a nőt mint alkotót nem tartják egyenjogúnak a férfival, de ezek elfelejtik, hogy a nő néhány évtizedre bekövetkezett, nem is teljes emancipációja alatt még nem nyilatkozhatott meg teljesen, de már ilyen rövid idő alatt is van egy Nobel-díjas tudós és több Nobel-díjas regényírója. Hogy a nő mit ér mint alkotó génius, azt csak a jogok teljes birtokában eltöltött évek hosszú sora fogja bebizonyítani.

De a közéletben való szereplésnek nem is az alkotó génius az kritériuma. A demokrácia, amikor a nőt a férfival teljesen egyenjogusítva végre nagykorúsította, hosszú ideje tartó igazságtalanságot tett jóvá. Egyben hatalmas energiámmennyiséget szabadítva fel, építő munkáinak számát óriási mértékben megszorította. A nő teljes egyenjogusítása, minden függés, minden elnyomás, kizsákmányolás alól való felszabadítása, a demokrácia hatalmas pillére.

A demokrácia a nők nagy rétegét át fogja nevelni. Erre szükség van, mert világnézetiüket a letűnt barbár korszak saját képére teremtette. Az öntudatára még nem ébredt, politikai kiskorúságban tartott nőt könnyű volt félrevezetni s előtte a valóságot elködösíteni. A politikai és egyéb jogok teljes birtokában lévő öntudatos nő tisztában lesz vele, hogy szembe kell szállnia a háborús tendenciákkal az egész világon, mert rádöbben, hogy aki őt és akit őnek, azt asszonyok hordták a szívéik alatt. A pacifista világmozgalmat nők fogják szervezni.

Minden egyébtől eltekintve, már ezért is óriási hordereje van annak, hogy a nők a jogok teljes birtokába jutottak.

A felekezeti életben még nehezebben ment a nők egyenjogúsítása, mint a közéletben. A felekezeti élet megszabott korlátai, a hagyományokon alapuló konzervativizmus, mindig akadályai az újításoknak. De a haladó idő, a parancsoló szükség, a korszak megostromolja a korlátokat és betörnek a felekezeti élet területére is.

A zsidó felekezeti közéletben Magyarországon két évtizeddel ezelőtt történt meg az első döntő lépés az újítás irányában, amikor a Budai Zsidó Hitközség haladó szellemű képviselőtestülete és vezetősége, élén Baracs Károllyal, a kiváló elnökkel, a demokratikus választójogi törvényt megalkotva, történelmi cselekedetként megadta a nőknek is az aktív és passzív választójogot. S hogy a nőkben nem csalatkoztak, bizonyítja a hitközség két évtizedes története. Ma már ennek a hitközségnek női előjárója is van.

Magyarország legnagyobb hitközsége, a pesti, aoha a nőknek a felekezeti életbe való bevonása, akár aktív és passzív választójoguk megadása körül pro és kontra sok vita folyt, hosszú éveken át elzárkózott a nők közéleti térhódítása elől. Hiába hivataloztak a zsidó történelem kiváló asszonyalakjaira, női teljesítményekre, a történelmi, női prófétára, bíróra,

hadvezérre. Nem befolyásolta a budai példa sem. A nőket csak a nőegyletek szűk, karitativ munkaterületein látta szívesen. A hitközségi életbe be nem vonták őket, róluk nélkülük határozott. Nem vette tudomásul, hogy az asszonyok szempontjait, energiáit minden téren igénybe véve, mennyivel gazdagabbá, eredményesebbé és sokoldalubbá tehetné a felekezeti életet.

Ma, a demokratikus jogkiterjesztés korában a Pesti Izraelita Hitközség haladó szellemű vezetősége megadta a nőknek is az aktív és passzív választójogot. Ez egyrészt jogkiterjesztést jelent s a zsidóság, amely a jogfosztottságtól annyit szenvedett az idők folyamán, erkölcsi kötelességet teljesít ezzel a ténnyel, másrészt a nőknek a felekezeti közéletbe való bevonása gazdagodást jelent a zsidó közösség számára. A zsidó nők nagy tömegei többé nem lesznek a férfiak függvényei, hanem öntudatos, önálló gondolkodású réteggé válnak, amely a felmerülő kérdéseket mindenkor teljes súlyuk szerint és nagy felelősségtudattal fogja elbírálni. A hitközség a nők aktív és passzív választójogának megadása által a felekezeti közéletbe bevonuló nőkből is szelektálhat munkatársakat, sokkal nagyobb emberanyag áll e célból rendelkezésre, mint ezelőtt, s ez az anyag a minőségi versenyt is ki fogja állni. A nők között ma már ugyanaz a rétegződés van meg, mint a

fiatalkor között, az intellektuális pályákon éppúgy dolgoznak, mint az ipari és más kenyérkereső pályákon. A demokratikus közéleti szereplés és a felekezeti közéletben való munka állandó lelki fejlődést jelenthet a nő számára, amiből a közösségnek csak előnye származhat. A zsidó nők a felekezeti közéletbe való bevonása mind a hitközség, mind a család számára konzerváló hatással lesz. A zsidó asszony, aki közügyekkel is foglalkozik, a zsidóság sors- és életkérdéseit beviszi otthonába, ennek az otthonnak életét tudatosabban zsidóvá teszi. A közéletben résztvevő zsidó nő felelősségtudata erősödni fog. Ennek pedig nagy jelentősége van nemcsak a közösség, hanem a család számára is.

A tragikusan lepadt zsidóságnak, hogy egész öntudatában talpraálljon és konzerválódjék, rengeteg tennivalója van. Maradék táborát tényleg áramlatok bomlasztani igyekeznek. A magyar zsidóság azonban átélte példátlan szenvedéseit, éppen mert levonja a kínálkozó, keserű tanulságokat, ezután a régivel öntudatosabban, zsidóként akar élni. Zsidó akar maradni a Tannai és a Tizparancsolattal a kezében, amelyek elhivatott őrzőjének érzi magát. Ennek a célkitűzésnek keresztülviteléhez ajánlják fel a zsidó élet egész területét felölelő munkájukat az egyenjogúvá lett, öntudatos zsidó nők.

WEISZ MÓR

DOB-UTCA 22

Orth. Kóser Sel-Pészach

cukrászkülönlegességek békebeli minőségben

Az orth. rabbiság felügyelete alatt

Megrendeléseket kérjük már most előjegyeztetni!

Teherautó fuvarok
Nemzetközi szállítmányozás
Vámkezelés, beraktározás
Belföldi gyűjtőforgalom

VÁMOS ZOLTÁN FIAI

Budapest, VI., Hajós-utca 11. sz.
Nemzetközi szállítmányozási vállalat
Vámraktár: Dunaparti Teherpályaudvar. — Telefon: 125-676.

35 éves cég

PIECHNIK UTÓDA

SZAMOSINÉ (özv. PIECHNIKÉ) ÉS BÁNYAI
HAJMÜTEREM

Az igényes közönség parókakészítője

Budapest, IV., Váci-utca 18. sz. Telefon: 380-396

Paróka, frizett, hajpórtész.

Megrendeléseket vidékre is pontosan szállítunk

35 éves cég

Mártírok

Jankai Tibor rajzai. — Tevan kiadás

Egy Dante-idézet olvasható Jankai Tibor *Mártírok* című rajzgyűjteménye élén. Így hangzik:

„Ki tudná, bár prózában, elbeszélni a vért, sebet mind, amit láttam akkor, akárhányszor próbálná elmesélni?”

Igen, ez az idézet találó! Vannak dolgok, amiket valóban nehéz elbeszélni! Az ilyen dolgokat ébrazolni kell!

Nem tülözök, amikor habozás nélkül leírom, hogy Jankai Tibor rajzai többet mutatnak be a munkaszolgálatosok szenvedéseiről, a gettók rémségeiről, a halálvágónokról és haláltáborokról, az auschwitzi élőhalottakról és gázkamrai kivégzésekről, mint sok-sok cikk, napló és történelmi beszámoló együttvéve.

A rajzok eredeti, helyszíni vázlatok alapján készültek. A művész a következőket írja *Rajzaihoz* című előszavában: „...E pokoli környezetben, bár munkaszolgálatos bajtársaim akkori véleménye szerint a fájdalom és gyász kicsufolása volt ez, elkövettem háltiszámból vázlatkönyvem és ebben a mérhetetlen infernóban, melynek magam is szenvedő és mindennel leszámolt lakója voltam, skicceket kezdtem felvázolni az életem társul borzalmairól. Hogy miért s mi célból tettem ezt, jómagam sem tudom. A festő ösztönös, cél nélküli vállalkozása volt ez csupán. Visszakerülni valaha a régi miliőbe, felhasználni valamikor is a nyert impressziókat, itt, e helyen végképen kilátástalan volt. Hátartalan szenvedések és megaláztatások után most mégis visszajöttem. Vázlatkönyvem néhány darabját feldolgozva, itt közreadom, hogy egy szerény festő néma krétája is odaálljon vádlónak azok ellen, akik galád tetteikkel az isteni és emberi eszményeket gyáván és kegyetlenül megsejfolták.”

Jankai Tibor „néma krétája” hatalmas vádiratot szerkesztett. De, amit csinált, nemcsak vádirat, hanem igazi művészet is, mert egy művész akkor is művész, ha vádol.

Zsolt Béla írt finom bevezetőt ezekhez a képekhez, amelyeket a békéscsabai Tevan-nyomda adott ki méltó köntösben és méltó papíron, úgy, ahogy a rajzok megérdemelték.

Helyes volt a képekhez angol szöveget is írni, mert nem kétséges, hogy a *Mártírok*-ról szóló rajzgyűjtemény felkelti majd a külföldi érdeklődést is.

S. E.

Művészi siremlékek

EICHBAUM MÓR ÉS FIA,
V., Rudolf-tér 3. (Margit hídnál,

Somlyó Zoltán
hátrahagyott verseiből

I.

A madár és a leány

A templomba, nagy siri némaságba,
bepélt egy kis elfáradt veréb.

Nagy messziről jött. A jó Isten tudja,
hol repült még egy órával előbb.

Lelankadt szárnyát lógatva szelíden,
— a napsugár betört az ablakon.

S a fényességben, fáradt röpke ivben
a szentélyre leült álmatagon.

És kandi szemmel körütekintgetve,
a héber betűket csudálta meg,

a bársonyfüggöny mezejébe velve
s csudálatában kis szíve remeg.

És estefelé frissen, kipihenten
kiszállt a templom színes ablakán.

Az utcán, csukló zokogásba fulva
épp akkor ment egy kis zsidó leány.

II.

Süve ..

Mikor az apám süve-t ült fiatalon elhalt anyáért,
könnytelenül viselte el a nagy csapást, mit a sors ráért.

Az ablak sarkában piciny dobogó állt, az volt a széke...
Magába omlott s csöndesen ezt mormolgatta: vége... vége...

Lábán fehér harisnya volt, úgy ült szótlan, mint a szentek.

Csak vártuk, vártuk: mikor sir?...
De szemébe könny nem jelent meg...

A könnyek folytak — befeleltek...

S jöttek a bácsik, meg a nénik;

hogy nincs zokogás, jajgatás: ez olyan furcsa is volt nekik...

Most a sarokban én ülök én bűmlök a sötét égbe...

S magamba hullva csöndesen
most én mormolom: vége... vége...

És az én szememből se jő a könny és most már értem, értem,

hogy így ül majd a fiam is, a fiam is majd egyszer értem...

THOMAS MANN

A TÖRVÉNY

A nagy írómaster legujabb remekműve:
csodálatos távlatú Mózes-regény

8 FORINT

»ATHENAEUM-KÖNYVEK«

LEGUJABB KÖTETE

A Próféta

Dr. Benoschofsky Imre főrabbi előadása.

A Pesti Izr. Hitközség Szabad, egyetemén március 27-én dr. Benoschofsky Imre budai főrabbi adott elő a prófétákról. Az előadó szemléletes képekben mutatta be az egyes prófétai egyéniségek meg nem alkuvó harcait a földi hatalmasságok ellen az Egyisten-eszme tisztaságáért és a szociális igazságért. Láttuk Nátán hátor kiállítását a hatalmas királlyal szemben, amikor az bünt követelt el hű katonája ellen, Illés kérlelhetetlen szökímondását ama király ellen, aki „gyilkolt és örökösül akart”. Amos harca a tévutra került főpap és hazug illuziókba merült nép ellen. Jesaja kemény szavait hallottuk a nagybirtokosok és a „frösztök” ellen, de hallottuk vigasztaló, hatalmas ígért az örök békéről, a messiás koráról is. A béke korát a társadalom rétegei között is, a népek és országok között is az igazságosság diadala előzi meg. Először az „ország szegényei és megaláztatottjai” kapják meg igazukat, először Isten ítélt a népek között, azután következhet a béke. Jeremiás bensőséges egyéni vallásossága és reménykedése, Ezekiel vigasztaló szavata tette teljesebbé a történelmi fejlődés képét. Megismertük a prófétákat, mint hajthatatlan szociális forradalmárokat és mint istenküldötte erkölcteremtő genieket. Láttuk, hogy a próféták nem ismertek el külön vallást és külön erkölcsöt, külön politikát és külön tisztességet, külön diplomáciát és külön becsületet. Megalkuvás nélkül és megfélemlíthetetlenül küzdöttek eszméikért, az igazságosságért, a szociális erkölcsért és a hűségért.

Amos volt az első, aki beszédeit leírta és ezzel mérhetetlen fejlődésnek nyitott kaput: Európa szemének kialakulását indította meg.

A próféta ebben az értelemben sajátos zsidó jelenség, sem az Ókorban, sem az Újkorban hozzájuk hasonló erkölsteremtő egyéniségek nem voltak. Tanításuk alapvető és örökérvényű, szavaik nagyrésze mai is időszerűnek hat.

Az előadást dr. Szemere Samu igazgató köszönte meg meleg szavakkal.

KERESEM LEANYOMAT

Friedmann Rózsit.

Anyja neve: Klein Sarolt, Utolsó hír: Rawensbrückben látták a 21-es blokkban 1946. február és márciusban. Azóta semmi hír. Nagyon kérem, ki bármit tud róla, értesítse édesanyját úzv. Gerő Gyulánét, Thököly-ut 12. I. 8.

Székely Emil ékszerész 26

Drilláns, ékszer, aranyat, ezüstöt, órákat, cseréket és más.

Patai József cikke a magyarországi zsidóság ujjáéledéséről

Patai József a magyar zsidóság nagy fia, a háború kitörése óta Erecben él. Hosszu időn át beteg volt, de most meggyógyult és friss erővel kezdett hozzá tudományos és irodalmi tervei megvalósításához, amelyre annál nagyobb szükség van, mert a magyar zsidóságnak hírneve az elmúlt korszak hibái folytán nem a legszebb külföldi hillestvéreink előtt. Dr. Patai arra törekszik, hogy a magyar zsidóság nagy értékét a külföld előtt megismertesse és egy-egy után jelentek meg idevágó cikkei, amelynek egyikét alább kivonatolva közöljük. Egyébként a felavívi Javne külön társaságot alapított Patai József munkáinak héber nyelvű kiadásaira és ezekből már két kötet meg is jelent. Patai József a *Háolam* című palesztinai héber nyelvű újságban néhány hónappal ezelőtt írta meg cikkét.

ZSIDÓ UJJÁÉLEDÉS MAGYARORSZÁGON

Erec Hagar pusztaírói — így nevezték elődeink Magyarországot — még mindig szomorú hírek érkeznek az ottani antiszemizmusról, amelynek magyaráit a náci vetették el kegyetlen megsejtszálásuk idején. Ugyanakkor megnyugtató híreket is kapunk a demokratikus kormányzatnak, az antiszemizmus ellen folytatott harcáról. Ugyancsak örömmel töltönek el bennünket azok a híradások is, amelyek a magyarországi zsidóság ujjaéledéséről számolnak be. Ez az ujjaéledés a magyarországi zsidóság felszabadulásával kezdődik s azóta egyre erősödik. A kormányzat pedig nemhogy megakadályozza, hanem megértéssel támogatja ezt az ujjaéledést.

Igy fordul a történelem kerekre Magyarországon és emlékeztetbe idézi Petőfi szavait, aki egy évszázada ostromozta a németeket azért a súlyos bűnért, mert gyűlöletet szítanak Izrael ellen a magyar földön: „Németség! Vádatok benneteket, a nemzet s a történelem színe előtt — s kettő itélkezik felettetek — ti mocskoltátok be a zászlót, amelyre mi a Szabadság, Egyenlőség, Testvériség szent szavait véstük.”

Most ismét kinyilvánítja a vádat a náciikkal szemben a demokratikus magyar kormány.

Tildy Zoltán köztársasági elnök kijelentette a parlamenten: „Minden emberben élő magyar mélyseges fájdalommal gondol a zsidóság ama szörnyű szenvedéseire, melyeket a vérszomjas német terror idején kellett elviselniük. A magyar zsidóság tragédiájában hatalmas nemzeti értékek is elpusztultak. Ki kell emelnünk és tanusítanunk kell — mondotta a köztársasági elnök, — hogy

a magyar nép többsége mindig szembenállott a zsidóüldözés és a gyűlölet szellemével, amelyet az idegen barbárság honosított meg országunkban.”

A magyar kormány vezető férfai készségesen nyújtanak segítségüket a régi és az új zsidó kultúra terjesztésében. Ugy látják, az a szándékuk, hogy a zsidó javak visszaszolgáltatását a szellemi javak rehabilitálásával és az örök értékek elismerésével akarják megkezdni; hiszen ezek jórészt szintén elpusztultak a határtalan üldözések idején. Mintha visszatérnének egy keresztény költő szavaihoz: „A legfontosabb ajándék, melyet Isten az embernek adott, a héber nyelv, amelynél nincs fenségesebb s ezért kötelességünk, hogy közel vigyük a szívükhöz.”

Tildy köztársasági elnök kijelentette egy nala megjelent küldöttség előtt, hogy teológus korában maga is behatóan foglalkozott a héber nyelvvel. Keresztény volt kultuszminiszter pedig engedélyt adott a Tarbut iskolák felállítására. A Tarbut iskolák vezetője Grosz Ezra, a kiváló héber tankönyv és szótáríró. Hozzájárult a volt miniszter ahhoz is, hogy héber tan nyelvű iskolákat állítsanak fel a vidéki városokban is.

Az összes iskolák igazgatói átiratot kaptak, amelyben felszólítják őket arra, hogy a legelősebben kiadják a diákság körében tapasztalható antiszemizmus ellen és világosítsák fel a tanulóifjúságot arról, hogy a demokrácia az ember szabadságjogán épül fel s a gyűlölet uralma, amely válaszfalakat emel a fajok közé, a nemzet pusztulásához vezet. (Nem tudunk arról, hogy megtették volna. A szerkesztőség megjegyzése.)

Nagy Ferenc miniszterelnök kijelentette, a magyarországi zsidóság oly mérhetetlenül sokat szenvedett, hogy semmiképpen sem engedhetjük megújuló életük megzavarását.

Szakasits miniszterelnökhelyettes így nyilatkozott: „A vidékkel kezdtek, de válogatás nélkül folytatták az üldöklést. Az a feladatunk, hogy a gyűlölet minden megnyilvánulását letörjünk és harcoljunk a fista emberiség szellemének uralmáért.”

A fista emberiség szellemét, a Biblia szellemének megújításában látják az állam vezetőit.

Ravasz László püspök a protestánsok országos konferenciáján ünnepélyes keretek között jelentette ki: „Az Isten szent színe előtt töredelmes lélekkel valljuk meg: vétkeztünk. Nem teljesítettük kötelességünket a Szentírás és Prófétáink szellemében. Nem tanítottuk a népet

és nem tettük vezetőit, mikor hátat fordítottak Isten erkölcsi törvényének. Nem kellünk az ártatlanul üldözöttek védelmére. Megvalljuk, hogy nem követtük Isten intő szavát, a mások életét szabad prédának tekintettük. Töredelmes lélekkel kell megitérnünk.”

A magyarországi zsidóság hivatalos lapja, az „Uj Élet” hasábjain egy nemeslelkű protestáns papról, dr. Zsitos József-ről, a sárospataki ref. teol. Akadémia professzoráról olvassunk, aki méltán foglal helyet a világ nemzsidó jámborai között. Ő mentette meg a sárospataki szent tóratekercseket.

Az „Uj Élet” egy másik számának első oldalán héber imát olvasunk a fasizmus mártírjaiért. Az ima a Uva Lecion Goel — és jöjjön el Cion megváltója szavakkal fejeződik be. Ugyanitt értesülünk arról is, hogy a hitközség összes iskoláiban intenzíven tanítják az ujhéber nyelvet.

Az írja Celler tanfelügyelő, hogy a hitközségek iskoláiban 2400 tanuló tanulja az ujhébert és többszázan közülük olyan nyira kiemelkednek, hogy külön jutalmazásra érdemesek.

Stöckler Lajos, a hitközség elnöke kijelentette, hogy Erec Jisraelt építése és a héber nyelv ujjaéledése nem csak cionista ügy, hanem az egész világ zsidóságának ügye, amelynek nem szabad és nem lehet ellene szegülni.

Dr. Munkácsi Ernő, az Országos Iroda ügyvezető igazgatója, több könyv szerzője, a zsidó művészet kiváló kutatója, maga is műgyűjtő, előterjesztést tett, hogy a Magyarországon található zsidó könyvtárak töredékét egyesítsék a jeruzsálemi nemzeti könyvtár patronátusa alatt. Ez az előterjesztés példaképpel szolgálhat egész Európa számára, hogy létesítsenek ilyen szerveket, amelyek összeköttetésben vannak Erec Jisraellal és így terjesszék a zsidó kultúrát a Galuthán.

A Jewish Agency delegátusa visszatérve magyarországi látogatásáról, beszámolójában közölte, hogy résztvett az esti héber tanfolyamokon, ahol többszáz hallgató tanul nagy szorgalommal.

Megemlítette a kultuszállamtitkár, hogy a kormány dr. Scheer Tibor rabbi Palesztinába öhajta küldeni a magyart — palesztinai kulturakapcsolatok felvétele céljából. (Már megtörtént. A szerk.) A pesti egyetemen héber nyelv és irodalmi tanszéket kívánnak felállítani. Az egész országban előadás-sorozatot kívánnak rendezni, a héber nyelv és kultúra propagálására. A középiskolai olvasókönyvekben szemelvényeket fognak közlenni, a héber irodalom legkiválóbb alkotásai-ból. A Rádióban és az Állami Operaházban előadásokat és koncerteket kívánnak rendezni az erעי művészek műveiből. A magyar kormány evvel szemben azt kéri, hogy a palesztinai

egyetemen tarlsanak magyar irodalmi előadásokat és a legkiválóbb magyar írók műveiből jelentessenek meg fordításokat. E munkálatokat a kormány megfelelően díjazni fogja.

A palesztinai újságok és a rádió adnak közleményeket a demokratikus Magyarországról, irodalmáról és művészéről. Az alljahi megkönnyítésével létesítették Palesztinában „magyar falu”, azon megállapodások szerint, amely Uchischkim és a pesti hitközség kiküldöttje között jött létre.

Ez a program. A hivatalos körök az őszinte közeledés megannyi jelét mutatják az ujjaéledés irányában. Az Uj Élet egyes számai adnak tanúságot erről.

A Rabbiképzőben felállított Tarbut iskolák záróvizsgáján — ahol fajra és felekezetre való különbség nélkül — nagy közönség jelent meg, a tanulókat héberül szavaltak, énekeltek és feleltek tanáraik kérdéseire. A közönség nagy lelkesedéssel vett részt az ünnepségen.

A Rádióban zsidó vallások főtorákat tarlsanak. Ezeket az előadó rabbi a zsidóság tanításait ismertetik. Kórus és kántor éneke fokozza az áhítatot. Az egyik legutóbbi vallásos órán a szóltár elhangzása után a rabbi felhívta hallgatóit, hogy mártírjaikért közösen vele együtt mondják el a Kaddist. Az első alkalom volt, hogy a magyar rádió hullámaiban a Kaddis szavai keltek életre. A meggyőzött lelkek most Jeruzsálem hangját várják, hogy ott is megemlékezzenek a számukra oly drága rádióadásban — áldozataikról.

A Hitachdut Olé Hungaria állandóan foglalkozik a kulturális kapcsolatokra irányuló tervek megvalósításában, a fentebb említett tervzettel együtt, amelyet minden intézménynek különösképpen fontolóra kell vennie és amely hasznot jeleni, mind Palesztina, mind Magyarország számára, amelynek más, eddig is fontos feladatai voltak, Erec építésében. A magyarországi zsidóság adta Herzl és Nordaut és a tudomány nem egy kiválóságát a zsidó népek.

Az egyetem a tudományok, a Héber Írók Szövetsége az irodalmi vonalon, az Újságírók Szövetsége a maguk területén, ugyancsak a muzeumok és a művészeti intézmények is és a Brit Ivrit Világszövetség is megkezdte ismét munkáját Magyarországon, mint annakelőző és hatalmas szolgálatokat tesz a zsidó kultúrának, hisz ez a teljes megváltás és a népi ujjaéledés lényege.

Keresem férjemet Lévi Abrahámot,

kit 1944 december 20-án elhurcoltak és az Erzsébet-körút 49. számú nyílas házba vitték. Aká bármint tud róla, értesítse feleségét Vilma királynét 8. II. 1.

Könyvekről és könyvekből

Irtá: SZILÁGYI GÉZA

I.

VIHAR BÉLA, a magyar-zsidó szociográfia egyik jószóni uttörője; egyéni elgondolásait a gyakorlatban is átültetve, modern pedagógus; *Komlós* Aladárval való kettősben, szép, zsidó mesék elhagyottja. Kezdetben a *Raith* Tivadar szerkesztette, új, irodalmi ösvényeket kereső *Magyar Irás*-ban hallatta akkortájt még nem eléggé egyéni szavát. A szabadvers mestereinek, *Walt Whitman*-nek, *Füst Milán*-nak, *Csók Lajos*-nak, *Verhaeren*-nek, talán *Arno Holz*-nak is gondosan felkészült tanítványa volt, egy művészi körnek a hangját és ütemét el nem váltó, szabatosan éneklő tagja. Csak *Béla* neve volt *Vihar*, költészele azonban nem nagylelkűzetűen, de mindig rokonszenvesen békességes. Simán illeszkedett bele a *Raith*, Tivadar hirdette és folyóiratában lelkesen terjesztett „hittelmes poézis” híveinek néha papos melódiájú táborába.

Később a világban való tájékozódás és az önmagában való, jóval nehezebb buvázkodás feladása éveinek során eljutott legteljéhez. Maholnap negyvenestendő lesz. Formában hű maradt a belső ritmus ütemében hullámozó, szélesen hőmpölygő, gáttól nem fékeztet, mégsem rakoncátlan szabadvershez, tartalomában függetlenedett egykori mestereitől: szerényen és mégis önérzetesen egyéni. Nem termékeny költő, nyilvánvalóan azért, mert csak jobb verseit engedte megszületni. Mindössze két kötetemény-kötete jelent meg: 1933-ban a meg-tétova lelkű ifjunak *Ut magadtól* és 1941-ben a maga útját meg-lelő férfinak a *Betűk békességében* című gyűjteménye. Mértékadó poéta; aránylag hamar kiforrott; a forrongásból nem csinált tüzijátékos kultusz; se magával, se másokkal nem akar harcolni; a békesség az ő nem halott, hanem termő és termékeny nyugalomra vágyó lelkének a legkívánatosabb paradicsomi állapot. Hivatása sok emberrel összehozza, de nem közöttük keresi az igazi békességet, hanem — évezredes írástudó ősök leszármazottjaként — a könyvek között, főként a Könyvek Könyvében: a *Bibliában*.

Betűk békessége borítja be lelkét, mint egyik legmelegebb versében vallja. Olykor Jeruzsálem papjává hasonul át. Jeruzsálemnek csak megálmodott, de mindennél erősebb városangulata megmámorosítja. Amde ez a sűrű mámor nem ujjongtatja, széttépve a békesség nehézbáronyú nyugalmát. Inkább csak tünődött, elmélázta, a halottak imáját gyöngyözteti vele: zsidó mámor, fajtott mámor, hateresves unól megviseltnek, bár le nem

törteknek, borús és borongós mámor. *Vihar Béla* néha kiáltani is próbál, de kiáltása — békességet sóvárgó kiáltás — valahogyan inkább véget nem érő hangos sóhajtnak hallatszik. Szeret magyarul is héber körvonala betűkkel festeni: valószínű és csak álomban élő tájakat, szentföldi és magyarországi vidékeket, élményeket, melyekben a szem és a lélek élményei ötvöződnek egybe, embereket, akik előtt legmélyebbre hajlatja meg a szeretet alázata: az őspátriárkákat, anyát, apát, testvért, feleséget. Versei egyben méltóságosak és bensőségesek, ritka hatás-vegyület ez! Hogy engedjek szójátszó vágyamnak — utóvégre írni annyit, mint szavakkal végzetes komolyan játszani —, a költő neve *Vihar*, de költészele nem vihar, hanem szelíd, mely fűszerszámos illatokat hoz a jelenbe álmódott zsidó multnak lündersegesen messzi csodatájairól.

Nem vagyok oszlályzatokban gondolkodó rossz iskolamester: nem klasszifikálom *Vihar Bétát* nagynak, közepesnek vagy kicsinynek. Azt érzem és tudom: költő. Kétségtelenül az, mert megvan benne a poéta döntő fontosságú képessége, *Kardos László*-nak, a boszorkányosan virtuóz műfordítónak és félelmetesen okos esztétának „világító szava” megfogalmazása szerint: az „élmény-átadásnak, az érzés-költésnek forró ereje”.

II.

MUNKÁCSI ERNŐ husz évvel ezelőtt kifelé gyakorlati tevékenységében és szakirodalmi munkásságában merőben jogász-szociológusnak, de jogász-szociológusnak. Nehezen járható, néhol süppedékes területen mozgott bátran és biztosan: a magyarországi „zsidó vallásfelekezeti” jogi viszonyainak labirintusában járt és meg nem tévedő, tájékozódó képességével sokszor megtalálta és megmutatta a kivezető utat. Lelkiismeretesen és felelősséggel tisztázta a zsidó jogtörténet alapján a magyar zsidók jogát, amelynek nemcsak élelméjű kommentátora, hanem olykor a hivatalos kodifikálást is befolyásoló tervezője volt. Az ifjú jogtudós sohasem felejtette el, hogy azok a jogviszonyok, amelyeknek megálapításában, tisztázásában és körülbástyázásában fárad, többnyire szenvedő, terméketlen és tételes jogaikban megcsorbitott vagy túlluk megfosztott testvéreknek a jogviszonyai, zsidó testvéreké, akiket segíteni, akiket megvédeni és megmenteni kell.

A legutóbbi füzetét év alatt, noha hivatalában és a halóságok előtt megmaradt a magyar zsidóság jegyzőkönyv-közje-

gásának, neve ritkábban fémjelzett jogi könyveket, jóval gyakrabban azonban zsidó történeti és művészettörténeti munkákat. Ezek a munkák bíráló szemmel megrostált tudományos olvasmányoknak, az „elő hagyományok” elbűvölő felkutatásának és főképpen Olaszország-szerző, de másutt is végzett fáradságos helyszíni buvázkodásnak érett gyümölcsei. Belőlük ad összefoglaló visszatekintésnek és lezáró beszámolóknak szánt válogatott gyűjteményt a *Könyvek és kövek* című kötet. A bőséges ismeretközlés nem öncél ilt, bármilyen fontos. A szerző nemcsak érdekesen oktató, hanem lélekirányító és egyéni meg közösséget nevelő író is akar lenni. Könyvének szinte lírai hevületű előszavában harányan hirdeti, miért adta ki a zsidó multba való felfedező utazásának tanító tanulmányokká formált napló-részleteit. Szerinte „a zsidóság fennmaradásának legfontosabb összefoglaló előfeltétele: a zsidóság történelmi öntudatának oly nagy mértékben való megszilárdítása, amely a beolvadástól és így a megsemmisüléstől megment”. Az akár Palesztinában, akár a szétszóródásban élő zsidóság feladatát abban látja, hogy nagy és dicső multjának méltó folytatója legyen. Éppen ezért ezt a multat minden zsidónak nemcsak ismernie kell, hanem lelkesedjék és rajongjon is érte! Munkácsi írásait — száraz pedánsok szerint néha talán a hüvös szakszerűség rovására is — az a le nem tom-pított lelkesedés és a tudósok-dás kedvéért vissza nem fojtott rajongás hevített zsidóul em-bervé.

Könyvek és kövek, sokszor nagyon elrejtőzött könyvek és alig kibetűzhető feliratos kövek között keresi és meg is találja a szerző az örök zsidó lelket. A zsidó multnak ezeket az egyedüli emlékeit nemcsak tudományos olvasmányokból ismeri, hanem tulajdon szemléletéből is: római katalombákba leszállva, a pompeii ábrázolásokat végigfűrkészve, a Vatikán héber kódexeit forgatva, zsinagógákban átkeresztelt katolikus templomokban fájdalmasan megrendülve, olasz városok hajdani gettóinak zugutcaiban zsidó nyomok után detektív-kedve, hogy olvasmányainak adatait és tanításait ellenőrizze, kiegészítse, részben kibővítsa a maga friss egyéni benyomásaival.

Noha a zsidó irodalmát,

mint a Könyv népének hivatásos embere, nemcsak agyába gyűjtötte, hanem szívébe is zárta a szerző, hódolatának legjavát — mi minden nem lesz egy jogászból — a zsidó művészetnek tartotta fenn. Su-lyos tévedés ugyanis azt hinni, még egyébként művelt zsidók közül is sokan ezt a halvéle-ményt vallják, hogy a zsidóság a művészet iránti érzék hiján, egészen a legújabb korig idegenkedett a művészettől, elzár-kózt tőle, sőt kárhóztatta is az emberi szellemnek ezt a leg-szebb játékát. Munkácsi kemé-nyen vértelt érvvel küzd a felfogás ellen, amelynek épp az ellenkezője igaz: meggyőzően érvel az ókori, középkori és korai, újkorai zsidóságnak építészeti, szobrászi, festészeti alkotásaival, melyek részben a zsinagógai művészet ékességei. Sőt ezeken túlmenően, a zsidó művészeti érzékének eleven volt-tát igazolja, a 16. és 17. századbeli Velence zsidó színházi, zene- és táncművészeti magass-rendű kultúrát sokszíntűen élénk villantva.

De a zsidó multon kegyelet-es konzervativizmussal csüg-gő Munkácsi szemében még a művészet is, bárhogyan hívul is érte, nem öncél, hanem — itt az esztétikai szemlélet háttérbe szorul — a történelem-magya-rázat segítő-eszközének is érté-kes. „A művészeti alkotás gyakran olyasmint fejt meg, amiről az oknyomozó történeti forrás vagy egyáltalában nem, vagy nem elegend beszél. A mű-vészeti alkotások szellemén át értjük meg igazán azt a belső átalakulást, amely a zsidóság-ban a jeruzsálemi szentély el-pusztulása óta végbement.” Az átalakulásnak ez a fölfelé ivelő útja „a realitások dologi vilá-gából az eszmények, vágyak és remények égi magasságába visz.” Ezt az olykor lélekzetel-átlítóan meredek utat szeretné járni Munkácsi azokkal a zsidó testvéreivel is, akik még tulságosan „odalemn” vesztel-gelve maradtak. Népszerűsítő, nem a szakludósnak, hanem a mű-velt laikusnak szóló, agyat és szívet tápláló könyve rokon-szenves és megbízható kalauz ezen a nehéz úton. Bármiről szól is a szerző e munkájában, nemes pedagógiai célja mindig ugyanaz, vissza-visszatérő, na-gyon aktuális vezérmotívuma egyforma: a zsidóságot fonn-tartó történelmi öntudatnak egy-re ismétlődő fölkelése, meg nem rendíthető szüntelen ala-pozása és büszke magasságba tornyosítása.

„AVION” orth. kóser húsárugyár rt.
VII., Dob-utca 27 (udvarban)

SEL PESZACH

FELVÁGOTTAK ÉS HENTESÁRUK A LEG-KIVÁLÓBB MINŐSÉGBEN KAPHATÓK

A zsidó leány- nevelés kérdései

A Szülők Pedagógiumának előadásorozatában március hó 25-én dr. Szemere Samuáné beszélt a zsidó leánynevelés kérdéseiről. Megvilágította, hogy amikor a demokrácia a nőben a férfival egyenrangú embert lát, a nőnevelés feladata a testi-lelki adottságok kifejlesztése és a léleknek, az egyénnek az életre felvértezése. Az eddigi nőnevelés, még a pályára is készített elő, elsősorban a család, az otthon számára nevelt. Ma azonban a nevelés homlokterében a közösség számára való nevelés kell, hogy álljon. Az így nevelt teljes emberré vált nő az otthon és a család számára is értékesebbé válik. Minden leánygyermekért kényérkereső pályára kell nevelni. A pályaválasztásnál a rátermettség legyen irányadó. A pályák tekintetében a demokráciában nagy átértékelések történtek. Nincs többé előkelő pálya és lenézett pálya. A szülő, gyermek pályaválasztásánál elfogulatlanul járjon el. Helyes, ha a gyermek kibontakozó lehetőségét képességvizsgálat útján állapítja meg. Az előadó a szülő és gyermek viszonyával foglalkozva, a szülő részéről felfokozott gyengédséget tart fontosnak a nevelésben. A zsidó szülő és nevelő azon legyen, hogy a gyermek lelkében szüntelen meg az a kisebbségi érzés, amit a múlt rákényszerített. Átmelegedett lélekkel közeledve, a serdülő lelkéhez, emeljük emberi öntudatát és zsidó önérzését. A mai gyermek annyira befolyás alá kerül, hogy valószínűs utvesztőbe jut. Az otthon befolyása így meggyöngyül. És mégis a szülő feladata, hogy legyen az utvesztőben eligazító. Csak lelkéhez férközéssel lehet ez.

19 éves gyermek lelke a szabadság iránt gyűlölik. Ezt a szabadságvágyat a megfigyelésünk kell. Engedelmessé kell tennünk, mert így nyelhetjük meg bizalmat, így közeledik majd hozzánk problémáival és így óvatosságunk meg lelki sérülésektől. Tekintélyelv alapján soha ne intünk le a serdülőt. Minden problémájával, még a legkétségbeesettebb is foglalkozunk kell. Persze, a legnagyobb tanítással. A serdülő lélek háborúkkal van tele. Ilyenkor a szülők: durezza, ingerlékenység, esetleg hanyatlás a tanulásban stb. — állnak be. Megértéssel, jól alkalmazott engedékenységgel kell eljárni. Mindent megengedő, felelőtlen szülői nagylelkiségről azonban szó sem lehet. Mindennez a szülők részéről nagy alkalmazkodási készségre szinte kötelező feladatra van szükség. De az így nyelhetjük meg a gyermek bizalmát, így érthetjük el, hogy a látszat ellenére, még-

iscsak a szülő irányítson. Szülői ház és iskola együttműködése rendkívül fontos. A gyermekre vonatkozó kölesönös felvilágosítás mindkét fél nevelői munkáját megkönnyíti. A nő telíti meg az otthon zsidó tartalommal, tehát a zsidó leánygyermek vallásos nevelésére fokozott gondot fordítsunk. Fejlesszük ki lelkében a hagyományok tisztelőit. De ha e téren teszünk is engedményt, a zsidó öntudat kifejlesztésében semmi engedményt se tehetünk. Miközben önkritikára neveljük a tudatossá tesszük benne, hogy a zsidó egyén hibáiért a zsidóságot egyetemlegesen szokták felelőssé tenni, sohasé

halljon környezetében a gyermek önantiszemita kijelentést. Pozitív zsidó tartalmat adnak a léleknek a különféle zsidó ifjúsági mozgalmak. Helytelen volna ezektől a serdülőt elzárni. Ha vannak itt a leánynevelés szempontjából elhárítandó jelenségek, a meggyőzés, felvilágosítás eszközeivel kell tárgyalni róla. Végül felhívta az előadó a szülők figyelmét arra, mindent tegyenek meg, hogy az ifjúság lelkében fejlődjen a Palesztina iránti szeretet.

Az elgondolkodtató előadást a jelenlevő szülők és nevelők kérdései és hozzászólásai követték.

Levél

— egy „eltávozott” — barátnőhöz

Keresztény temetőben járok, ahol zsidó szüleidnek emlékkövet állítottál. Messziről látom a komor, fekete márványkövet, aranybetűs feliratával. Jelképes kő ez, alatta üres és hideg a föld, a faragott aranynevek viselői nem nyugszanak ott. Testük hamvát széthordta a szél, elmosta a víz, ki tudja, hová szállnak, hol érnek partot?

Szeretném, ha most itt állnál velem, talán Téged is elfogja az emlékezés édesbűs érzése. Talán benned is megindulna a sok kis epizód, az ezernyi kép egymástutjának hőmpolygó árja és talán megállnál és elgondolkodnál egy percig a saját sorsod alakulásán is.

Együtt töltöttük boldog gyermekkorunkat, együtt örültünk és csalódtunk, együtt szövögettük álmainkat a szabadságról. Felhők keztek tornyosulni, a rettegett pusztító zivatar elkerülhetetlennek látszott. Hozzánk, elszigetelt fiatal életünkbe csak a sejtelmes, egyre erősödő szélvész jutott el. Ebben az együtt voltunk és fiatal lelkünk viaszos lágyágát egyazon kezek keményítették, készítették elő a nagy földindulásra, az örök tanítások szépsége Téged nemkevésbé ragadtak meg, mint bármelyikünket. — A hűn álom; a kézeletbeli szabadság idejévé szilárdult bennünk, melyet lelkesedésünk ideálá magasztosított. Az eszme kibontakozott és a szabadság gondolat, a zsidó szabadság akaratává mélyült.

Minél jobban gungoltak vele, minél több szégyenszórt viseltünk érte, minél több bélyeget sütöttek ránk nyolca, annál szebb, annál iga-

zabb volt a harc, amit felvettünk érte.

De Te gyenge voltál. Nem küzdötted végig a csatát. Azt hitted, hamarabb jutsz célhoz, előbb éred meg a győztes, diadalmas beteljesülést, a várva-várt szabadságot, ha árulóvá leszel, ha átosonsz ellenségeid táborába és hűséget esküszöl nekik. Azt remélted, gyűlöltöid meghitt baráti öleléssel fognak karjaikba zárni. Tévedtél. A harc utolsó óráiban épp úgy szenvedtél, épp úgy vesztetted el legkedvesebbeidet, mint mi, mint erős, rendíthetetlen zsidó testvéreid. Zsidó szülők, mártír szülők gyermeke, megtagadod zsidóságot és a zsidóság kitagad téged. Nem vár senki ölelő karra, nincsen otthonod, nem tartozol sehová! Lelkiismereted nem nyugodhat, vértanúságot szenvedett Tiedhez nem jöhetsz teli szívvel, bűnbánó lélekkel: nincs ki meghallgasson. Idegen sirkertben hiába keresel megnyugvást, hideg gunnyal mered rád a szimbolikus sírkő. Szenvtelenül és vádolva kiáltja szégyenedet mindenki felé: voltak szüleid, akik elszenvedtek a pokol minden kínját, mert zsidók voltak, megcsufolva és meggyalázva hallak meg, hogy válságdíjai lehessenek álmaid teljesülésének, egy boldog, szabad, zsidó életnek.

És Te, nem elégedsz meg ezzel. Szakítani akarsz a múlt nyomozó emlékeivel. Társat választottál magadnak, ha együtt járjál az élet nehéz utvesztőjében. Nem nyugszol, míg meg nem ismerled már bevált gyávaságot, míg nem követel el erőszakot tiszta, igaz zsidó lelkén.

Áldozatot követelsz, legyen gyáva és becsutlen ő is, legyen kitagadott és meggyalázott ő is, mint Te magad.

Térteni akarod őt és másokat, új vallásodnak hívókat gyűjtesz bűnös igérettel, hazug hitvallással, melyet a Te igaztalan, meggyőződés nélküli hangoztatásod gyaláz meg.

Támaszkodat hűsz, ha a gyilkos, ki bűntársat keres, mert fél gyengeségétől, bűnének súlyától, fél az örök kitagadottságtól, a soha el nem múló egyedüllététől.

Meg kellene, hogy vessesd le, de inkább sajnálak, nem ismered fel bűneid sorozatát, nem érted meg, hogy forrásuk közös, nem látod, hogy eredményük az ür, mely körülvesz, a végnélküli vesztések, melyeket elszenvetél.

Gondolj a régi magadra, az együtt énekelt zsidó dalokra, gondolj zsidó családi életetekre, édesapád péntek esti áldásaira, gondolj üdöztesedre és az ő szenvedéseikre, gondolj felejthetetlen, megbocsájthatatlan elmúlásukra és így olvasd el az aranybetűs felirást a keresztény temető márványsírkövén.

R. THEA.

Gyermekmérleget veszek

VADÁSZ, Bajcsy Zsilinszky-ut 21

Megbízható kóser Sel-Peszach

BOR

kapható kitűnő minőségben.
Bányai Oszkárnál, Hegedűs
Sándor-utca 8., Eötvös-utca
sarkon.

PÉSZACH HETÉBEN JELENIK MEG

„A NÉP HÁBORUJA“

A második világháború héber
költői szövegeinek meg először
magyarul

Minden pozitív zsidóhoz szól!

Megrendelhető:

Hanoar Hacloni-nál
V., Arany János-u. 24. I.

Hirek Palesztináról

Drámai harc Trygve Lie, az UNO főtitkára és az angol kormány között

Bevin attól a naptól kezdve, amikor bejelentette az angol parlamentben, hogy Palesztina ügyét az UNO elé kívánja terjeszteni, mindent elkövetett az ígéretének elhalasztása érdekében. Nemcsak hogy nem jött elő meg azokat a kéréseket, amelyekben a problémát a világ nyilvánossága elé szándékozik tárni, de még a leglényegesebb lépést is mulasztotta megtenni: egyáltalában nem kérte fel az UNO-t a palesztinai ügy megvitatására. Az angol kormány azonban nem számolt az UNO főtitkárával, akinek hivatali kötelességéhez tartozik a hatalmas szervezet adminisztratív irányításán kívül éber szemmel őrködni a világ békéjén és az UNO irányelveinek általános megőrzésén. Trygve Lie hamar felismerte a Palesztina-probléma nemzetközi jellegét, illetőleg azt, hogy a kérdés elintézése nemzetközi érdek és így ő lett hivatali kötelességéből — de egyéni belátástól is hajtva — a legfőbb sürgetője a probléma UNO elé utalásának. Beszámoltunk már már arról a tervről, amely egy előzetes „ténymegállapító bizottság” kiküldésével meg akarja gyorsítani az UNO tárgyalási menetét. Minden kísérlete azonban megbukott az angol külpolitikai kormányzat macacsságán. Trygve Lie az elmúlt napokban ismételt tárgyalást Cadoganal, az angol kormány UNO-megbizottjával és bejelentette neki, hogy a korábbi számításokkal ellentétben félmillió dollár elegendő az UNO rendkívüli ülésének összehívásához. Cadogan kitérő választ adott: kormánya még nem intézkedett. Trygve Lie ekkor döntő lépésre határozta el magát: március 26-án az UNO „Felügyeleti

Bizottságának” első newyorki ülésén egyszerűen bejelentette, hogy Palesztina „annak a néhány mandataris területnek egyike, amely még nem tartozik a Bizottság vizsgálatának körébe”, valószínűleg rövidesen az UNO közgyűlésének napirendjén szerepel majd. (Ezt a jelentést magyarázta előre a napisajtó egy része, amikor azt írta március 27-én, hogy Anglia bejelentést tett az UNO-nál Palesztinával kapcsolatban.) E bejelentés bizonyos fokú morális kényszert, sőt fenyegetést tartalmazott az angol kormány számára, amelynek így számolnia kellett azzal a lehetőséggel, hogy a Palesztina-problémát esetleg más állam fogja felvetni az UNO közgyűlésén. Cadogan sürgős jelentést küldött Moszkvába Bevinnek, aki egy-órás magántárgyalásra ült össze Marshall tábornokkal, az USA külügyminiszterével. A tárgyalás után új utasítás ment Cadoganak, aki ennek kézhezvétele után írásban bejelentette Trygve Lie-nek, hogy Anglia kéri: az UNO, legközelebbi teljes ülésén vizsgálja meg a palesztinai helyzetet. A bejelentés szerint tehát Anglia nem kíván rendkívüli közgyűlést — ez esetleg meggyorsítaná az ügy elintézését, — de végre már hivatalosan felkérte az UNO-t a kérdés megtárgyalására.

A Jewish Agency Végrehajtó Bizottsága — mint már jelentettük — Palesztinában ülésezik. Az ülésekről eddig még nem adtak ki jelentést, annyit azonban már nyilvánosságra hozták, hogy az UNO-tárgyalás zsidó előkészítésével Abba Hillel Silver, Mose Shertokot és Nahum Goldmann bízták meg.

Az „Átmeneti időszak” politikája

A Jisuv politikai közvéleménye és sajtója még mindig a hadiállapot felfüggesztésének körülményeivel foglalkozik. Ismeretes, hogy a korlátozó intézkedések megszüntetését bejelentő hivatalos nyilatkozat szerint az enyhítő intézkedésre azért került sor, mert a lakosság nagyobb megérlelt mutatót a terroristák elleni küzdelemben. Részben zsidó közreműködéssel letartóztattak 78 terroristát, köztük az „Irgun” több tagját. A Jisuv szerint ez a bejelentés csak szepíteni kívánja az enyhülő magatartás igazíndokát, azt tudniillik, hogy a hatóságok belátták: a hadiállapot fenntartása ugyan rengeteg kárt okoz az érintett zsidó lakosságnak, a terroristák megfokozására azonban egyáltalában nem alkalmas. A Jisuv ugyanis egyetlen új letartóztatásról sem tud és a terrorista csoportok rádiója is lagadja, hogy a hadizónában sikerült volna az angoloknak egyetlen „Irgun katonát” is „fogságba” ejteni. Az új enyhítő rendelkezés valóban hasonlít ahhoz a tavalyi intézkedéshez, amikor többhetes fogság után az angolok szabadon engedték a törvénytelenül letartóztatott első vonalbeli vezetőket. Akkor is kénytelenek voltak belátni, hogy kísérletük — a Jisuv szilárdságának megtörése — esődtől mondott. Ma ugyanez a helyzet. A sok kényelmetlenség és gazdasági veszteség ellenére is a Jisuv kitartott követelése mellett. A politikai pártok és a sajtó megnyilatkozásai azt mutatják, hogy új politikai szemlélet van kialakulóban Palesztinában. Az új irányzat a most következő hónapokat — az UNO tárgyalásig „átmeneti időszaknak”, „interim period” tekintik csupán és már nem is kíván az angol kormánytól semminemű politikai rendezést. Az új irányzat legfőbb szószólója

Abba Hillel Silver, de nézetei élénk visszhangra találnak az egész Jisuvban a többi pártoknál is. Ez „átmeneti időszakban” a cél csupán a „modus vivendi” megtalálása. Ennek egyetlen követelménye: a bevándorlás fokozása. A Jewish Agency egy közleményében bejelentette, hogy bár a maga eszközeivel továbbra is fokozni kívánja a harcot a terroristák ellen és ehhez kéri a Jisuv segítségét, mégis ebben a harcban a legnagyobb támogatást az angol kormánytól várja. Amilyen mértékben növelni fogják a bevándorlási engedélyek számát, olyan mértékben fog kiesni a talaj a terroristák lába alól. A Jisuv „szerény” magatartását kizárólag az indokolja, hogy már nem tekintik Angliát egyedül alkalmasnak politikai szerződések, vagy megállapodások megkötésére. Az UNO döntésig is azonban segíteni kell a D. P. táborok lakóin és ezért követnek el a zsidó szervek minden lehető és lehetetlent, hogy legálisan, vagy „illegálisan” minél több bevándorlót hozzanak az Országba. A Jisuv „modus vivendi” követelésével függhet össze Cunningham fő kormányzó és Macmillan tábornok katonai főparancsnok titokban tartott londoni utazása. A palesztinai helyzet alakulásáért felelős két angol vezető személyiség kedden érkezett meg Londonba és szombaton már visszaindultak állomáshelyükre. Utjukról eddig nem adtak ki hivatalos jelentést. Bár a Jisuv most csak a bevándorlás ügyével foglalkozik, az angolok éppen ezen a téren őrizték meg leginkább merevségüket. Ezt bizonyítja

a „Susannah” hajó esete is

is. Március közepén a „Susannah” hajó Gaza környékén — kijátszva az angol hadihajók és repülők éber figyelmét — partraszállított hatszáz bevándorlót. A környék zsidó lakossága segítségükre sietett és mire a mozgósított angol katonaság körülfárta a terepet, néhány száz bevándorló már tuljutott minden veszélyen. A katonaság azonban mindenképpen, a kordonon belül talált, illegális bevándorlókat tekintett, hadihajóra rakott és Cyprus szigetére vitt. Az így deportált

tak között volt — 200—250 palesztinai állampolgár is, azokról a telepekről, ahonnan segítséget adtak az új öleknak. A Jewish Agency most ezeknek az érdekekben külön intervenciót, mert e telepek elszállítására még angol szempontból is törvénytelen. A Jewish Agency a maga részéről dicséretesnek tekinti e segítségre siető telepek magatartását, amely nem büntetést, de elismerést érdemel minden humanusan gondolkodó ember részéről. A palesztinai kormány még külön büntetést is kiagyalt a Gaza környéki telepek számára. További intézkedésig leállította ezen terület autobusz-járatát és így elvágta a telepek érintkezését az Ország többi részével. Az egész ügy nagy felháborodást váltott ki Palesztina zsidó lakosságának körében és ezt a felháborodást fokozta az a Londonból származó hír is, amely a magyar származású Grüner ügyében beadott kérvényi kérvény legfelsőbb elutasításáról számolt be. Mint ismeretes, Grüner nem volt hajlandó maga aláírni a kérvényt és így helyette egy amerikai nagybátyja küldte el a kérvényt a legfelsőbb angol bírósághoz, amely azt — az illetéktelenség megállapítása után — elutasította. A hír jogos nyugtalanságot keltett Palesztinában, ahol emiatt a terror megerősödésétől tartanak. Most Tel-Aviv városa nyújtott be a bírósághoz kérvényt kérvény Grüner ügyében.

Amerikai írók és művészek Palesztináért

Amerikában — jelenti a Palesztina-barát egyesülés — új Palesztina-barát egyesülés jött létre. „Amerikai Művészek Palesztina-lámogató Bizottsága” címen. A Bizottságban zsidó és nemzsidó művészek egyaránt részt vesznek. A Bizottság a napokban a newyorki sajtóban egész oldalas felhívást tett közzé. A felhívást Trumanhoz címzték és kérték, hogy az elnök, Bevinnel szemben az eddiginél határozottabb eszközökkel érvényesítse az amerikai álláspontot a palesztinai zsidó bevándorlás ügyében. A felhívást többszáz író, tudós és művész írta alá, köztük Thomas Mann, Rose Benet, W. Saroyan és Elisabeth Bergner.

Élénkülő kereskedelmi forgalom Magyarország és Palesztina között

A nemrégiben Budapesten tartózkodott dr. Th. Kinorg, a Jewish Agency kereskedelmi osztálya igazgatójának tárgyalásai eredményeként élénk export és import forgalom indult meg Palesztina és Magyarország között. Ennek lebonyolítására most alakult meg a Magyar Palesztinai Kereskedelmi Kamara helyiségében a Foreign Trade Institute, a palesztinai ipari és kereskedelmi vállalatok közös eladási szervezete. Szá-

mos érdekes árucikket ajánl a palesztinai gyárpár, amelyekre a magyar piacnak is nagy szüksége van. A Foreign Trade Institute már rövid megalakulása óta is számos megrendelést kapott palesztinai közhasználati cikkek behozatalára, de — értesülésünk szerint — tervbe vette cseréi kegyesre — taliszrok, mezuzák, lóradiszek, menorák — és héber könyvek bevándorlását is.

(GELLÉRT)

A Talmud — a nőkről

Dr. Róth Ernő előadása.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének Női Osztálya [1947. március hó 27-én, csüskörtökön kulturdélután rendezett, amely alkalomra zsúfolásig megtelt az Andrássy-ut 81. sz. alatti előadóterem. Dr. Róth Ernő, az Országos Rabbiképző Intézet tanára, az ismert Talmud-szakértő tartott előadást arról, miképpen vélekedik a Talmud a nőkről. Ismertette a vételházasságot és a vásárolt nő hátrányos helyzetét. A Talmud javítani akar a nő helyzetén, elítéli a többnejűséget, az egyoldalú, önkényes válási jogot, azt, hogy a férjnek szabad rendelkezési joga legyen a nő fölött. A Talmud erkölcsi tanításainak eredményeként szűnik meg idővel a többnejűség és a feleség beleegyezése nélküli válás. A Talmud, miközben ostromozza a gonosz, házártsos nőt, akit a halálnál is rosszabbnak tart, sokszor hangsúlyozza a derék aszszony megbecsülésének és tanácsadóként meghallgatásának szükségességét. A nők hőselképességének sok dicséretével találkozunk a Talmudban. Ha hitelhagyás vagy halál között kellett választaniuk, gondolkodás nélkül mentek a halálba gyermekeikkel együtt. A keresztes háborúk idején sok szomorú példát találunk erre.

Az előadó végül a nőknek a hitleri időkben, talmudi értelemben való hősi mártírságáról szólt. Ismertelt egy levelet, amelyet 1942-ben Lengyelországból juttattak Amerikába. Egy Beth Jakob tanítónő ír amerikai ismerősének arról, hogy kilencvenkét lársnőjével együtt beveszik az elrejtett mérget, mielőtt a német katonák kezébe kerülne.

Dr. Róth Ernő professzor előadása nagy hatást kellett. Berger Jakabné beszélt ezután érdekesen és tanulságosan a peszach ünnepről és a nő szerepéről a peszachra való készülődésben. Kelen Dóra előadóművész Racine Eszteréből mondott el részleteket megrázó előadásban. Schnürmacher Zoltán kántor héber dalokat énekelt Domonkos Nándornak, az Operaház karnagyának művészi kíséretével.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének Női Osztálya április 24-én tartja legközelebbi kulturdélutánját. Előadó Sós Endre, az „Új Élet” főmunkatársa.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének Női Osztálya április hó 19-én, szombaton 6 órakor Andrássy-ut 81. szám alatti klubhelyiségeiben a deportációk következtében magukra maradt nők és férfiak számára műsoros délutánt rendez. Teajegy ára 5 Ft. Jegyek a helyszínen kaphatók délután 3–6 óráig.

Megnyitották a Zsidó Kórház tüdősebészeti osztályát

Alig másfél hónappal ezelőtt nyitotta meg a Zsidó Kórház igazgatója a Malinovszky tábornagról elnevezett fertőzőbeteg pavillonját és most ismét újabb osztályt adott át rendeltetésének. Ezúttal a dr. Szécsi István főorvos vezetése alatt álló tüdősebészeti osztályt készítették el rohammunkával a kórház dolgozói.

A huszágyas és a modern gyógyászat minden követelményének megfelelően felszerelt osztályt március 24-én Stöckler Lajos a Pesti Izr. Hitközség elnöke, Domonkos Miksa ügyvezető, dr. Szűcs Géza a Joint administrator deleguēja, Kálmán János a XIII. kerület előjárója és dr. Bakács Tibor tisztifőorvoshelyettes jelenlétében rövid beszéd kíséretében nyitotta meg dr. Benedek László a kórház igazgatója. Beszédében rámutatott arra, hogy ez az új osztály, melyet szanatóriumszerű tőkéltséggel rendeztek be, arra fog szolgálni, hogy a deportálásból és a hadifogságból hazatért beteg-tüdejű hittestvérek enyhülést találjanak bajukra. Kálmán

János előjáró elismerő szavakkal méltatta a kórház dolgozóinak újabb teljesítményét, és kijelentette, hogy a kerület proletártömegei a multban is mindenkor bizalommal keresték fel a Zsidó Kórházat, mert a jó orvosokon kívül összekapcsolta őket a zsidósággal a közös üldözöttség tudata. Dr. Gömöri Béla a kórház üzemi bizottsága nevében a kórház dolgozóinak rendíthetetlen munkaerőjét fejezte ki.

A beszéd elhangzása után a vendégek megtekintették a betegszobákat, majd a tüdősebészeti műtőbe látogattak fel, amely felszerelésének tökéletességével a szakértők elismerését is kivívta.

A Zsidó Kórház ujjáépítésének folyamata ezzel nagyjából be is fejeződött. Még a laboratórium ujjáépítése — a közeljövőben ez is elkészül — és az urológiai osztály megnyitása van hátra. Ez utóbbi azonban hosszabb időt vesz igénybe, miután az épület, amelyben az osztály volt, bombatalálat következtében súlyos sérüléseket szenvedett.

A Pesti Izr. Hitközség utján az alábbi jegyzékben felsoroltakat keresik külföldről

Jelenlékezés VII., Sip-utca 12. I. 18. délután 9–12.

513 Weinberger Mózes és neje, Jolán Olga, Imre György gyermekei, Weinberger József és neje, Rózi, Georgina, Margareta gyermekei és Fischer Dénest keresi Fischer Ernő, Montevideo	621 Strulovitz, Benoit és Schwartz Béla és Lilit keresi Mendel Strulovitz, Tel-Aviv
526 Schwartz Jenő keresi Joseph Schwartz, New-York	614 Schwartz Ferencet Ujpestről, dr. Lumpel Ignációl, Rákospalotáról, keresi Henry Stern, St. Kida, Ausztrália
528 Gerstenberger Margaretet keresi Mary Drener és Richar Esz, New-York	617 Krebsz Pált és nejét, Budapest, családját Várpalotáról keresi Weiss Aranka, Sanchai
539 Mannheim Miksát és gyermekeit keresi Zsidó Hitközség, Hamburg	619 Ryehlick Károlyt és nejét, dr. Hegyi Gyulát keresi Stolez László, Tel-Aviv
540 Breuer Istvánt és Gerőnéit keresi Anna Löwinger, New-York	630 Holzer Richardot keresi Lotte Paech, Berlin
542 Kohn Mórné, Elemérné, Sándor Jenő és Braun Mihályt keresi Joseph Kohn, New-York	632 Buschán Károlyt és Arturt és Buschán Imrét keresi Friedrich Buschán, Beierfeld
550 Buxbaum Miklóst és Jankát Henry Gestelinet keresi Anny Kurtz, London	639 Welner Endrét és nejét, dr. Hahn Sándort és nejét, dr. Spinner Sándort és nejét, dr. Prager Tivort és nejét és Rotenberg Lászlót keresi Zsidó Hitközség, Zombor
561 Meles, Manonét, Elías Elemér és Vilmost keresi Mrs. Harry Guttmann, New-York	690 Gallia Ise és Hirschlaff és Goldfischer Paulát és leányát, Lilit keresik külföldről
576 Gergely Józsefet és családját keresi József Andorján, Párizs	699 Lax Agnést és Klein Edithet keresi Hirs Monich
581 Müller Albert sz. Liborez, keresi Edith Ehrenfeld, Tel-Aviv	

Englándernél ismét kapható

kizárólag a orth. kóser Sel-Pészach fűszeráru és jóminőségű borok

ENGLÄNDER sütőde, Karácsony S.-u. 1 (Teleki-tér sarok)

Orth. kóser Sel-Pészach cukrászsütemények

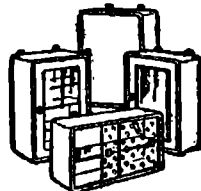
Valentin Sirkőüzem

Üzem és raktár: X., Sirkert-u. 29. (Új köztemetőnél) Szombaton zárva

Kispesti Izraelita Hitközségtől. Pályázatot hirdetünk előimádkozó-metszői állásra.

Pályázhatnak negyven évnél fiatalabbak, akik a szokásos megfelelő okmányokkal rendelkeznek. Pályázatok írásban április 30-ig Előjárósághoz címzendők. Chevra teendőiben járasság megjelölendő.

Napi cikk! (Viszonteladónak)

Füldösz. szekrények. — VÉGH, IX., Ferenc-körút huszonkilenc.

TALESZ, T'FILIN

mezusa, cicesz, megile és héber könyvek, VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS. Jährzeitábla készítését vállalom. UNGÁR MÓR, Király-utca 17., kapu alatti vagy I. emelet 4

VENDÉGLŐ,

kávéházi berendezések, székek, asztalok olcsón. Tel.: 139-274. Népszínház-utca 38.

Autó, motorkerékpár

és mindennemű alkatrészek villamossági cikkek vétele — eladása

személy fuvarozások vidékre is, esküvők személykocsikkal

Enyedi György

VII., Király-u. 49 Nagyatádi Szabó-u. 23

Telefon: 221-284

SZOMBATTARTÓ CÉG

Perzsaszőnyegek

OLCSÓ ÁRUSÍTÁSA UNGÁR Király-u. 14 és Rákóczi-ut 43

Amerikába

akar utazni?

Ugy az átadó

üzletének

üzemének

eladását

FELLNER PETER

gyorsan intézi

Szt. István-krt. 30.

(Marx-térnél)

Új telefon: 129-792.

Félóra az aggok házában

Egy régi keringő, a Herkulesfürdői-emlék melódiaja sir fel a zongorán. Öreg a dal, fáradt a kéz, amely játssza és törődött, idős emberek hallgatják könnyezve. Pár pillanatra visszatér a múlt, a táncos ifjúság, a boldog békevilág.

A Pesti Chevre Kadisa Hungária-körúti Aggok Házának nagy ebédlőtermében vagyunk. A kályhában duruzsol a tűz és kellemes meleggel árasztja el a helyiséget. A széles asztalok mellett öreg emberek, férfiak és nők ülnek és egyik társuk zongorázik. A nők ölbeztett köléssel, férfiak lehajtott fejjel emléznek a múlt emlékein. Lassan elhalkul a dal. Az egyik öreg felkel, odamegy a rádióhoz, felkattintja, a varázs megtörik s a jelen újra átveszi uralmát. A bemondó politikai híreket olvas fel. Most két táborra oszlanak az öregek. A férfiak érdeklődéssel hallgatják a híreket, a nők ismét felvesszik kötésüket és halkan beszélgetnek. Közben a személyzet felszolgálja a forró tejeskávét és az öregek jóízűen meguzzonnáznak. Amikor meguzsonnáznak a rádióhallgatást, lecsukják a rádiót, felbuzsák a gramofont, amely a zongorával és a rádióval együtt az Elhagyott Javak Kormánybiztosságának ajándéka — és művészleteket hallgatnak. A meleg otthon meghitt hangulata terül el lágyan a nagy teremben.

A meleg otthont igyekszik megteremteni a Pesti Chevre vezetősége háromszáz öreg embernek. Kényelmes termekben ölen-hatan laknak együtt, de vannak öreg házaspárok, akik, ha szobájuk ajtaja bezárul mögöttük, saját butoraik között, keltesben élhetik a maguk csendes, egyéni életét.

Ebben a környezetben nem érzik ezek az öreg emberek, hogy jótékonyaságol gyakorolnak velük. Olyan az életük, mint egy szanatórium lakóié. Orvosi felügyelet alatt, napi gondoktól megszabadultan, megelégedetten, derűs hangulatban élnek és csak néha-

néha, pár pillanatra ködlik fel előttük elmúlt életük egy-egy bus emléke. Ilyenkor még nagyobb szeretettel veszi körül őket az intézet személyzete és ez a szeretet elűzi homlokuk-

ról a bánat redőit.

A Pesti Chevre Kadisa Aggok Háza tökéletesen betölti hivatását: az intézményesített szeretet otthona.

Kecskeméti György

Gyermekek találkozása a felnőttekkel

Irtá: Gervai Sándor

A Bibliotheca kiállító helyiségében gyermekrajzok függenek a falon. Külsőségeiben szabályos rajzkiállítás ez: a „művészek“ alkotásai, ezek a kissé masztalos rajzlapok, még keret is kaptak. A rajzok neveit alig tudjuk kibetűzni, de beszélnek a rajzok szöveg nélkül is. A Pesti Izraelita Hitközség Szent Domonkos-utcai gimnáziumának és Általános Iskolájának növendékei készítették ezeket a rajzokat. Szabadon, emlékezetből. Miről vallanak ezek a rajzok? Elmondják az első találkozásukat a „felnőttekkel“. Mit csináltak a felnőttek, a hatalmasok, azok, akik a gyermekek szemében a „nagyokat“ képviselik: papok, tanárok, írók, képviselők, államférfiak, akiknek a cikkei, beszédei és cselekedetei, azt eredményezték, hogy nemcsak a szülők, hanem a gyermekek ellen is megindult az az irtóhadjárat, amelynek emlékeit megörökítették az életbenmaradt gyermekek ezeken a rajzlapokon.

A régi, boldogabb években, mint minden gyermeknek, úgy a pesti zsidó gyermeknek is a legnagyobb kalandja a liget volt, ahol rughatta vadul és szabadon a labdát, a mozi, ahol harcias darabokat mutattak be s a villamos, amelyre a kalauzzal dacolva, felkapaszkodott. Ezek a rajzok más emlékeket, más kalandokat, más veszélyeket és

más izgalmakat idéznek. Német halálgyárak füstölő kéményei, gettók szűk utcái, ahol temetetlenül hevernek a holtak, csendőrök, nyilasok, SS-ek képei jelennek meg az iskolapadokban ülő gyermekek emlékezetében, s akkor, amikor szabadon, minden külső befolyástól mentesen tárgyat kell választaniok, anélkül, hogy összebeszéltek volna, önkéntelenül is ilyen élmények, ilyen események magasodnak „modelleké“ szemük előtt. Nem annyira a kifejező készség fontos itt — állapította meg ezekről a rajzokról Gellért Endre tanfolyag —, hanem az élmény kiválasztása. A legtöbb jelenet valóságos átlétele az eseményeknek: „ut a Duna felé, a csendőr bántalmazásai, az ovóhely szorongásai, deportáló táborok emlékei...“ és milyen igazak azok a képek, amelyek: „élményeim a nyilasok alatt“ címszó alatt Budapest ostromát rajzolják meg! Ezek a rajzok azt mutatják, hogy a gyermekek megértették, amit sok felnőtt poétikus nem értett meg, hogy a tarkólövések, dunaparti kivégzések, Budapest pusztulása, egy élményt jelentenek, mert indító okuk is azonos: embertelenség, gonosz kapzsiság, a közösség megrablása, egyszerűen: a reakció. Móricz Zsigmond örökértékű figurája, Nyilas Misi, azt állapítja meg a felnőttekről, hogy rosszak, gonoszak. De mi Nyilas Misinek a családja és kiábrándulása a felnőttekben, a zsidó gyermekeknek a szomorú kiábrándulásához képest, amely érte őket, akkor, amikor a felnőttekkel találkoztak! Gyermekek, akik eddig azt hitték, hogy a legkegyelenebb apa a világon Bullyba Tárász, most megtanulták, hogy Gogolynak ez a hőse, aranyoszió nagyapó, a nyilaspártiszolgálatosokhoz és keretlenséghez képest. S ezek a gyermekek már tudják, hogy P. Howard elképesztő kalandregényei csak halvány képzelődések azokhoz a kegyetlenkedésekhez képest, amelyeket a ja-

siszták, ezek a különös „felnőttek“ műveltek. Ők, akik látták az SS-nőket, tudják, hogy igenis létezik vasorrú bába és a gonosz boszorkány, akik valóban iszonyatos kínzások közepette gyilkolják meg a gyermekeket, még akkor is, ha jók, ha szófogadók és engedelmesek — de zsidók...

Szápai Nándor tankerületi főigazgató a képek előtt megállva, azt mondta: ezek a rajzok arra figyelmeztetnek bennünket, felnőtteket, ne adjunk többé lehetőséget arra, hogy gyermekeknek ilyen élmények legyenek. Nem művészek, nem csodagyerekek, hanem a „Szenvedő gyermek“ mondja itt el vádbeszédét és panaszát a „felnőttek“ ellen, vagy ahogy másképpen nevezzük őket: az antiszemíták, a reakciók és a fasiszták mindenféle fajtája ellen, akik elrabolták életükből a napsugarat, arcukról a mosolyt és szívükből a gondtalanságot.

A Pesti Izraelita Hitközség Szabadegyetemének előadása

1947 április 3-án délután 1/2 órakor (Sip-u. 12. II. 33.) Dr. Szabolcsi Benze: A zsidóság és az európai zene. Április 10-én peszachi szünét.

Zürich új főrabbit választott

Dr. Lewenstein, a zürichi hitközség főrabbi — 28 évi szolgálat után — nyugalomba vonult. Új főrabbi a hitközség közgyűlése dr. Weisz Tivadar, Altona volt főrabbiát választotta meg, aki jelenleg az angliai Gatesheadban működik.

100.000 zsidót fogad be San Domingo

A zürichi Israelitisches Wochenblatt írja, hogy San Domingo köztársaság bejelentette: hajlandó 100.000 zsidó bevándorlónak új otthont nyújtani.

SZEMED VÉDE, GYÓGYITOD HA SZEMÜVEGED:

Optifot

LÁTSZER ÉS FOTOSZAK-ÜZLET
TERÉZ-KÖRUT 48.

ÓRÁT, ÉKSZERT
NEUFELDTŐL
csak Rákóczi-ut 8/a.

SIRKÓ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

PARÓKA MECHTL csak
Budapest, IV., Váci-utca 27
Belvárosi női fodrászterem (Piarista palota)

A szolnoki izr. hitközség pályázatát hirdet

orth. követelményeknek megfelelő, tehát legalább 1 orth. rabbi keblejével rendelkező

sóchet, ubódek, ubalkóre működésére lejjogosító metsző

alkalmazására. Pályázati határidő 1947 ápr. 25. nap. A meghívottak költségmegtérítésben részesülnek. Az előjáráság.

Tisztelettel értesitem kedves régi vendőmet, hogy jelenleg Károly-u. 21. (Kapu alatti, bejárat jobbra) dolgozunk, ahol továbbra is kifogástalan munkát adunk. Szíves pártfogást kér

FRANK REZSŐNÉ
szemfajszedő

UTAZIK?

Bőröndök, retikülök, aktatáskák és mindenféle diszmiaruk, nagyban és kicsinyben Krausz Géza, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13., udvarban.

Edény, üveg, porcellán

háztartási cikkek vétele és eladása

Új világ bolt

Népszínház-utca 22. Szombattartó

Héber könyvek, T'alesz, T'filin

Jahrzeit-tábla készítését vállalom. MEISELS KÖNYVKE-RESKEDŐ, VII., Dob-utca 13. VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS.

Jó és olcsó fafüggöny-

tartó, sín és gürögvel. Folyó-
mélter 27 Ft. Képkerekek nagy
választékban. Telefon: 224-283.
Bethlen Gábor-utca 7.

Üveges munkát

hatósági áron vállalatok.
Bethlen Gábor-utca 7. Telefon:
224-288. Képkerekek nagy vá-
lasztékban.

ÓRÁT

lelkiismeretesen javít,

vidéki megbízásokat gyorsan esz-
közöl: PILISCH DAVID ORAS-
MESTER, VII., Erzsébet-körút 36
II. emelet 21

JAHRZEIT- TÁBLA

készítését olcsón elvállalom.
UNGAR MÖR, Király-utca 17.
Kapu alatt vagy I. emelet 4.

BÜKKSZENTKERESZTI orth.
kóser penziómba keresek ven-
dőgöt gyakorlatlalt jólfőző
szakácsnőt. Kohnmann, Tinódy-
utca 13. Tel.: 135-329.

„Eszter“

A Pesti Izraelita Hitközség
gimnáziuma és leánygimnáziuma színlelőadása a Royal-
Színházban

A fasizmus egészen egyedül-
álló, megdöbbentő gyermek-
gyilkosságai után, még több
szeretettel fordul a zsidóság a
megmaradt zsidó fiatalok felé.
Különösen indokolt és jogosult
ez a szeretet akkor, ha tehetsé-
ges és rokonszenves fiatal-
ságról van szó, amely már az
iskola padjaiban a legnagyobb
reményekre jogosító munkát
fejt ki. Ezt a megállapítást
vontuk le a Pesti Izraelita
Hitközség gimnáziuma és leány-
gimnáziuma színlelőadásáról.

Jean Racine: Eszter című
tragédiáját — Benze László
fordításában és Adam (Rott-
mann) Emil zenéjével — mu-
tatták be a diákok. Dr. Zsoldos
Jenő, a zsidó leánygimnázium
igazgatója mondott bevezetőt,
amelyben rámutatott arra a
hatásra, amelyet a Biblia gya-
korolt az európai irodalomra s
különösképpen Racine-re. Talá-
lóan emelte ki Európa népei-
nek kellős magatartását a zsi-
dókkal szemben, addig amíg
egyrészt az élő zsidókat ke-
gyellenül üldözték, másrészt
Racine Eszterjét a királyi ud-
varok és a színházi csöcselék
egyaránt elismeréssel és viha-
ros lelkesedéssel fogadták. Ra-
cine Eszterje „iskoladramá”.
Nagyon szerencsés gondolat
volt, hogy a zsidó gimnázium
ifjúsága ezt a színművet vá-
lasztotta. A szereplőkről álta-
lában meg lehet állapítani azt,
hogy szerepeikbe őszintén be-
lelétek magukat s színjátszásu-
kon megéreződött az elmúlt
éveknek szörnyű élményeinek
az emléke. A darabot szimbó-
lumnak fogták fel, amelyet
élettel töltöttek meg. A régi
szövegbe saját vérüket, aggo-
dalmukat, rettegésüket, a kö-
zeli végtől való remegésüket és
a felszabadulás pillanatában
érezett boldog ujjongásukat ön-
tölték bele. Dr. Gonda László
gimnáziumi tanár tanította be
és rendezte a darabot.

A diák színjátszókból jól fe-
gyelmezett együttest szervezett,
akik meghatározott stílusban és
szellemben fogták fel szerepei-
ket. A zenét az ifjúsági zene-
kar szolgáltatta, vezényelt Adam
(Rottmann) Emil karnagy, gim-
náziumi tanár. A diák színját-
szók mindannyian tehetségük
javát adták. A darab szereplői
Kalmár Péter, Grünfeld Edit,
Stern Iván, Sebestyén György,
Wiener Judit, Szegő Ágnes,
Fränk Emil, Tarján György,
Kondor Irma, Spier Éva,
Zalcsmann Klára, Tordai Éva,
Klein Vera, Molnár Edit voltak.
Ez az előadás egyben társa-
dalmi esemény is volt, merl
megjelentek a zsidó közelet és
a kulturális élet vezetői: Stöck-
ler Lajos, a P. I. H. elnöke,
dr. Bassola Zoltán és dr. Boka
László közoktatásügyi államtit-

káro, Szávay Nándor tankerü-
leti főigazgató, dr. Kardos
László min. tanácsos, dr. Vág
Sándor állami iskolai igazgató.

Dr. Kulcsár István előadása a Szabadegyetemen

Freud iránt az érdeklődés a
zsidó közvélemény körében
nem csökkent. Ezt bizonyította
a P. I. H. Szabadegyetemének
csütörtöki előadása. Dr. Kulcsár
István főorvos, a jeles ismert
ideggyógyorvos Freudról szóló érte-
kezését meglepően nagyszámu
közönség hallgatta végig. Freud
alkotását át- meg átszövi zsidó
volta — mondotta előadásában
többek között dr. Kulcsár Ist-
ván. — Freud zsidósága nem-
csak művei tartalmából út-
közik ki, hanem gondolkodása,
kutatási módszere, tárgyalási
módjában is. A lélekelemzés,
metódika, hajsztálés boncolga-
lása az elvételések értelmezése,
ami a Talmud másként ponto-
zott szövegmagyarázatára em-
lékeztet, az álomfejtésnek tu-
lajdonított szerepmind a Tal-
mud stílusának rokona. És a
korabeli, élő talmudi módszert
időzi előadás módja szabad,
kritikus szelleme, az önmagá-
val folytatott vitát, a finom szel-
lemesség és a gazdag ötletes-
ség, írásainak nem görögösen
zárt, hanem a tárgyat köve-
tően szétkalandozó, majd ismét
visszatérő szabad asszociáció
szertint művészi kötetlen
rendszere, amely azonos a Tal-
mud tárgyalási menetével. Ez
annál csodálatosabb, mert sem-
mi adatunk, sőt valószínűsü-
günk sincs arra, mintha Freud
ismerte volna a Talmudot.

Az életműve befejezését je-
lentő és sok vitát idéző Mózes-
könyv akáresak a biblia, — az
emberiség őstörténetét, az egész
élet kihatását összegezõ mun-
kában Freud tudományos esz-
közökkel tesz hitet pozitív zsi-
dósága mellett — fejezte be
rendkívül érdekes előadását dr.
Kulcsár István főorvos.

500.000 kilogram hust küldenek a kanadai zsidók

A kanadai zsidó kongresszus
elhatározta, hogy 500.000 kg.
kóser hust küld az európai
zsidó hontalanok táborai szá-
mára. A hus szétosztását a
JOINT végzi el.

Harminc tanuló Bar-micvává avatása

Lélekelemelő, szép ünnepély-
nek voltak tanui azok, akik
„Sabat hagadol“-kor résztvet-
tek a Rabbiképző Intézet temp-
lomában az ifjúsági istentisz-
teleten. A „Tarbut“ Héber Is-
kola harminc tanulóit avat-
ták „Bar-micvá“-vá ezen a
szombaton. A harminc nő-
vendék a háboru miatt nem tu-
dott eleget tenni vallási köte-
lességének és most a „Tarbut“
iskola vezetősége, amely a
gyermeknek felelős irányítójá-
nak érzi magát, szülői szere-
peltel vitte őket a Tóra elé,
hogy ott is kifejezésre juttas-
sák ragaszkodásukat az iskola
szelleméhez és a zsidó tradi-
cióhoz. Megható volt látni a
harminc ifjút, amint egyforma
taliban elmondta az ősi zsidó
áldást a Tóra előtt.

Dr. Spiegel Tibor, a „Tar-
but“ iskola héber tanára héber
nyelvű avatóbeszéde a helyi sza-
kaszhoz kapcsolódott. Az áldo-
zatokról beszélve kiemelte a
szentírásai mondatot, hogy az ő
oltárak mizbeach adama: föld-
oltár legyen. Az ősi föld, Erec
Jisrael szolgáljon alapul hozzá.
Dr. Hahn István, a Rabbiképző
„Tarbut“ Gimnázium testvérin-
tézet nevében köszöntötte az
avatottakat, a zsidó vallás és
zsidó nemzet erős és mély kap-
csolatára figyelmeztette a nő-
vendékeket. Végül Eli Schön-
feld, az Alija Noar ereci üd-
vözetét tolmácsolta a tanuló-
knak. Az ifjú első micvájának
teljesítése után a micvát ha-
táljuk baarec: Erec Jisrael-
lel szemben kötelező parancso-
latok megvalósítására buzdít-
otta a tanulókat.

Az istentisztelet a Hatikva
elénekzésével fejeződött be.

Bevin megszemlélte a varsói gettót

A zürichi Israelitisches Wo-
chenblatt jelenti, hogy Bevin
angol külügyminiszter —
amikor Moszkva felé menet
megállt a lengyel fővárosban
— megszemlélte a varsói
gettót, azaz inkább az egy-
kori gettó romjait.

Április 19-én lesz egyéb-
ként a varsói gettó hősi fel-
kelésének negyedik évfordu-
lója, amelyet a külföldi zsi-
dóság legtöbb helyen meg-
ünnepel.

Goldmann étterem

ORTHODOX KÓSER KITÜNŐ KONYHA
VIDÉKIEK TALÁLKOZÓHELYE
LAKODALMAK RENDEZÉSE
HIDEG FELVÁGOITAK KAPHATÓK

HUSVÉTI ELŐFIZETÉSEKET ELFOGADUNK!
A KISVARDAI MANDEL BERNÁT felügyelete alatt
KAZINCZY-UTCA 57, KIRÁLY-UTCA SAROK TEL.: 426-656

Győri Izraelita Anyahitványok
PÁLYÁZATOT HIRDET

főkántori állásra.

Zeneolaj, lepszám, vallásos előéletű egyéni keresztség, aki a modern és tradícionális kántori funkciók elvégzésében kellő jártassággal bír. Korhatár 45 év. Személyi okmányokat egyszerű másolatban, előző munkáiért szóló bizonyítványokat eredetiben kérjük csatolni. Sechet és máhél előnyben részesül. Javaldalmazás: Törvénybeni lakás, közszolgálati fizetés megemlékezés szociális. Meghívóvalnak utólagosságot kérésük. Pályázati határidő 1947 április 30.

Győr, 1947 március 14.
5707 Ádár havában.

Bor és készbőr

szakmában jártas 47 éves vidéki zsidó ember, aki a borzalmakban mindenképp elvesztette, benőstülne pesti üzletbe 50.000 tőkével. „Dicsőítő, becsületelő” jellegre New-York hirdetőbe, Erzsébet-körút 9.

Vidéki 65 éves férfi keres el foglaltságot, több nyelvet beszél. Nem anyagi igényű. Cim a kiadóban.

ELHELYEZKEDNE vidékre is, budapesti 40 éves magányos asszony. Edény, háztartási eszközök, máhán többéves gyakorlat. Magányos háztartás vezetését is vállalom. Friedmann, Szent István-körút 1. III. 3.

Financirozót, esetleg társat

keres, jól bevezetett papírozom. Leveleket „Teljes elmmel” jellegre a kiadóba.

VIDÉKI VÁROSBAN! magányos ar háztartásának vezetését vállalná 47 éves, fiatalos mintagazdasszony. „Miskolc előnyben” jellegre Bezurhoz, Bajcsy-Zsilinszky-ut 65.

ETKEZŐ, kávézóval pár ezer forinttal, közreműködéssel társulnék. „Közös erővel” jellegre a kiadóba.

NŐI ÉS FÉRFI fehérnemű, ágynemű varrást, javítást olcsón vállal. Elsőrendű munka, Kramer, Wessclényi-utca 11. IV/23. Lift.

ELHELYEZKEDNE fiatal üzvegasszony üzletben, vagy házvezetőnői állásban. Kóser konyhát is vezet. „Vidékre is 100” jellegre a kiadóba.

BUDAPESTTŐL háromóránál hosszabb időre, kész üzlethez tőkével vagy főleg textil áruval rendelkező üzletlátsat keresek. „Nagy üzleti lehetőségek” jellegre a kiadóba.

Adler sarkó Somogyi Béla-rt 7
AZ UDVARBAN
Hosszú márványlapok vésettel is vállalom. SZOMBATON ZÁRVA.

Kilencven éves az Országos Izraelita Tanítóképző Intézet

Az 1848—49. szabadságharc leverése után az osztrák kormányzat a magyar zsidóságnak a forradalomban tanúsított magatartása miatt a zsidókra hadisarcot vetett ki. Az egymillió forintos hadisarcból létesült 1857-ben az Országos Izraelita Tanítóképző Intézet is. A híres „Rökk”-épületben, mely a nyilas világban a Gestapo egyik fellegrára volt, a megmaradt kevés diák és tanár rendkívül nehéz körülmények között készült a nagyműltű intézet kilencven éves jubileumára.

Tanulói munkaszolgálatosok voltak, nagyrésztüket deportálták és egyrészt a munkaszolgálatban, másrészt a deportálásban 80%-uk elpusztult. A tanárok közül a deportálásból Erdős Lajos, a neves festőművész, Balás Ferenc és Holics Gábor tanárok, akik a sportfejlesztés közül szereztek érdemeket, nem tértek vissza. Schwarcz Károly gyak. iskolai tanítót pedig a Mátyás-téren lőtték agyon.

Az iskola jelenleg koedukációs, lány növendékek felvételével igyekszik pótolni a megszünt miskolci izr. tanítóné-képzőt, és biztosítja a zsidó tanító kar utánpótlását.

A nevelő munka azonban nagy nehézségekkel folyik. Az épületet súlyos bombatalálat érte, berendezését, padjait, szertárait, könyvtárait pedig a nyilasok és a németek pusztították el.

Az illetékes zsidó szervek dr. Cseh Arnold igazgató közbenjárására mindent megtettek, hogy lehetővé tegyék az intézet további munkáját. Az Országos Izraelita Iroda elnökségének anyagi segítsége lehetővé tette a legszükségesebb berendezési tárgyak beszerzését és az épület helyreállítási munkálatait is állandóan folynak. Az intézet igazgatótanácsának társelnöke, dr. Szemere Samu tanügyi főtanácsos, az iskola nyugalmazott igazgatója sokat fáradozik az iskola talpraállításáért. Itt kell köszönetet mondanunk a sokat szenvedett iskola nevében Domonkos Miksa urnak, a Pesti Izraelita Hitközség ügyvezetőjének, aki rengeteg munkája közben is mindig talál időt és módot arra, hogy igaz zsidó szívvel keressen megoldást az intézet ügyes-bajos dolgaira.

A Joint elnöksége sem tagadta meg nagylelkű segítségét. Belátva az intézet fontosságát és az egyre növekvő zsidó tanító hiányt, a növendékeket rendszeres havi tanulmányi segítségével kívánja részesíteni és ruhával is ellátja.

Tudjuk, milyen fontos a zsidó tanító munkája jövőnk kialakításában. Ma nagyobb felelősség hárul arra, aki gyermekeink lelkét formálja, mint bármikor. Erre a hivatásra felkészülni nem könnyű feladat. Az áldozatos munkavégzés közben érte meg az Országos Izraelita Tanítóképző Intézet kilencvenedik évét. Jelenlegi elpusztított állapotában kéri az egyetemes magyar zsidóság segítségét munkája folytatásához.

GÁBOR RÉLA

★

Felhívás!

Felkérjük vidéki zsidó hittestvéreinket, hogy elpusztult iskoláik megmaradt szertári darabjait felszerelési tárgyait ajándékozzák intézetünknek, hogy a nyilasok által teljesen elpusztított felszerelésünket pótolni tudjuk.

A Pesti Izraelita Hitközség Adóosztálya

keres azonnali belépésre fiatal, agilis

PÉNZBESZEDŐKET (NŐT)

Jelentkezés Budapest, VII., Sip-u. 12. I. 30. sz. alatt

Külföldi tiszta gyapjuszövetek már megérkeztek!

Női- és férfiszövet-különlegességek szaküzlete

RÓZSA LÁSZLÓ

BUDAPEST,

IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 16

TELEFONSZÁM: 184-102

Vigyázat! Szélhámosok!

A Magyar Cionista Szövetség megbízására való hivatkozással ismeretlen egyének keresik fel kereskedő testvéreinket, hogy a *Cyprusban élő zsidók részére gyűjtsenek*.

A Cionista Szövetség ilyen gyűjtésre senkinek megbízást nem adott és így, aki arra hivatkozik, jogtalanul jár el.

Távoznak a németek Palesztinából

Palesztinában ludvakvőn néhány kisebb német település is volt. Ezek lakói most — a hatóságok kívánságára — visszatérnek Németországba. 450 németet már hazájukba szállítottak. Palesztinában csupán a bejeg. és öreg németek, valamint a német katolikus szerzetesrendi tagok maradnak.

Pályázati hirdetmény

A Budapesti Izr. Komagylet (IX., Lónyay-u. 15.) pályázatot hirdet

jóhangu előimádkozó és Tórah olvasó

részére, aki egyszersmind el látja a pénzbeszedőt, jegyzőt, valamint a templommal kapcsolatos egyéb ügyek intézését. Pályázó csakis orth. felfogású ember lehet. Fizetés megállapodás szerint. Pályázati határidő április hó 15. Próbaelőimádkozásra csak meghívottak engedtetnek.

A Pécsi Izr. temetőben

nyugvó hittestvéreink hozzá tartozóinak figyelmét felhívjuk, hogy a

sírok ápolását

megkezdjük. Írásbeli megkeresésre, közöljük a karbantartási, beültetési és ápolási díjakat. Pécsi Chewra Kadischa Pécs.

ELEGANS utcai szoba kiadó. Uri Olthoz Pensió, Erzsébet-körút 27. I. 3. T. 223—902.

KERESK MEGBIZATÓ, jóllátó, orthodox nő. Kedvező feltételek mellett. Csak a családunk tekintjük. FERD. HERMANN, Dohány-utca 48., II. emelet.

SZOBATÁRSNÓT biztos jövődellemmel keresek, esetleg családassal. Gárdosné, Vörösmarty. utca harminckettő, I. nyolc.

JÓLFOZÓ intelligens asszony magányos urhoz, vagy kisebb családdal ajánlkozik. „Egyedül maradtam” jellegre a kiadóba.

KÜLÖNBEJÁRATU szép utcai szoba egy személynek uri helyen kiadó. „Dolgozó intellektuel” jellegre a kiadóba.

HÁZVEZETŐNŐ, ki perfektil főz, azonnal felvételt. Szekecs, Rákóczi-ut 63. Jelentkezni 9—1/2.ig üzletben.

A MAZOT kőbányai gyűlésén

szombaton este a központ felkérésére Sós Endre mondott beszédet a világ zsidóságának és a magyar zsidóságnak életkérdéseiről. Kifejtette, hogy a zsidóság csak egy szociális demokrácia keretében találhatja meg normális emberi életét. Csupán egy új társadalmi rend valósíthatja meg maradéktalanul a zsidóság új emancipációját. A régi emancipáció — áll-emancipáció volt, amely lehetővé tette, hogy egyes „kiugró” zsidók magasba emelkedjenek, de a zsidó tömegeket nem egyenjogusította.

— A zsidóság — mondotta Sós Endre — a második világháborúban a demokráciák természetellenes szövetsége volt és így kétszeres jogcímrel kérheti félelemmentes életének megvalósítását. A zsidóság nyolcvanaször annyi embert vesztett a második világháborúban, mint Nagybritannia és ötszázhuszonötöszer annyi, mint az Egyesült Államok.

Azzal fejezte be ötnegyed-órás beszédét, hogy a maradék

magyar zsidóság ne legyen sirató-gyűlékezet, hanem változék út eleven közösség, amely egyben erős támasza a magyar demokráciának is. Az élet erősebb, mint a halál. Az élet nem áll meg. Nemcsak önmagunknak, hanem halottainknak is tartozunk azzal, hogy továbbvisszük az életet, hiszen ha mi nem maradnánk életben és utódainkkal nem folytathatnánk az életet, akkor nem lenne senki, aki az ősök, az elődök emlékét ápolhatná.

Mitch Simon kulturális előljáró köszöntö meg a lélekkrázó beszédet, amely után percekig tapsolt a közönség. Azután Torday Judith, a népszerű előadóművész egy zsidó legendát adott elő nagy sikerrel, majd Pető György Emőd-verseket szavalt hatásosan.

— Évadzáró kultúrest. Március 27-én tartotta az V. ker. Zsidó Kulturális Évadzáró Kultúrestjét. Nálunk Marcell nyitotta meg a kultúrestet, kiemelve az előadó áldozatos munkáját, amit a volt Pártfogó Iroda tanonc és ifjúságvédelmi osztályán éveken keresztül kifejtett. Ezután került sor dr. Vágházi István „Peszachi népszokások” című művére és mindvégig lebilincselő előadására.

HIREK

Az UJ ÉLET előfizetési díjai:

1 hónapra	4 forint
negyedévre	12 „
félévre	24 „
egész évre	48 „

Az előfizetések postatakarékpénztári befizetési lappal küldendőek be a 26.209 számú postatakarékpénztári számlára.

— A Rádó Izraelita vallásos felőrája. Kedden, április 8-án reggel félnyolc órakor az ünnepre való tekintettel ismét lesz vallásos felőra a rádióban. Április elsején orth. és vallásos felőra volt. Beszédet mondott: Jungreis Sándor gyöngyösi orth. főrabbi. Zsolárt énekelte: Fisch József budapesti főkantort. Kísérte: Gottschall Jakab karnagy. Szólót énekelte: Stern Róbert.

— A budai hitközség közgyűlése. A Budai Izr. Hitközség vasárnap délelőtt közgyűlést tartott. Dr. Csobádi Samu elnök megnyitójában a magyar zsidóság aktuális kérdéseivel foglalkozott. Azután Nagy László József pénzügyi előljáró ismertette a zárszámadásokat, amelyeket a közgyűlés egyhangúlag elfogadott. Végül Klüber Pálnak tisztviselői nyugdíjalap felállítására vonatkozó indítványát tárgyalta és elfogadták az előjáróságnak azt az álláspontját, hogy a probléma megoldása most nem időszerű. A hitközség, a lehetőséghez képest, így is ellátja nyugdíjait. A közgyűlés előtt istentisztelet volt, amelyen dr. Benoschofsky Imre főrabbi mondott beszédet és Sirota Sándor főkantort adott elő egyházi énekeket a kórus kísérelével.

— A Szocialista Cionisták (Ichud Mapáj) Pártja legközelebbi összejövétele április hó 7-én lesz (V., Fürst Sándor-u. 21/b. sz. a. d. u. 6 órakor.) Kivonulás Egyiptomból. Elő Ujság szerkesztő Berg József dr.

— A budapesti zsidó nőegyletek együttesen létesített beteggyámolító akciója, — mely a kórházakban ápolt egyedülálló, szegénysorsú betegek testi és lelki istápolását célozza, — március 26-án rendezte akciója javára első műsoros teáját a Bristol szálló éttermében. Dr. Friedmann Ignácné elnökszöny röviden ismertette a mozgalom célkitűzéseit. Uzonna után Türk Bert, Pényes Gizella és Sallai Imre szórakoztatták a nagyszámú közön-

séget, mely nemcsak egy kellemesen eltöltött délután emlékével, hanem avval a jóleső érzéssel távozott, hogy megjelesnével sok beteg hittestvére szenvedéseit enyhítette.

— Keresetek egy 9 éves kisleányt. Aki Kohn Edith (Ditta) született Wien, 1938 május 5-én, szülei Kohn Berthold és Lia hollétéről tud, kérjük, hogy jelentkezzen a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájában (VII., Sip-u. 12. II. em. 37.) A gyermek ismertető jele, hogy bal csipő felett kis anyajegye van. Az ostrom után többet látták Budapesten.

— Az arab-zsidó probléma és az angol imperializmus. A Magyar Cionista Szövetség április 3-án, csütörtökön este 127 órai kezdettel „Az arab-zsidó probléma és az angol imperializmus” címen a Fürst Sándor utca 21/b. kulturházban ankétot rendez. A problémát kiváló tudósok és újságírók vitatják meg.

BIZTOS egzisztenciához, nyugodt élethez jutni házasság révén, abszolút intelligens, jó megjelenésű, minden információt kibíró ur ember.

„45—50-es” jellegre a kiadóba.

Szombattartó, 43 éves kereskedő némi pénzzel benőstítne vagy betársulna. „Megnőstülők” jellegre a kiadóba.

HAVI 700 Ft. biztos jövedelemmel, vidéki ingatlannal rendelkező urasszony Cettársat keres biztos egzisztenciájú férfi személyében 54 éves korig. „Dupla jövedelem” jel. a kiadóba.

39 ÉVES, kissé molett, önálló üzlettel bíró musz özvegy férjhezneane hozzáilló agilis kereskedőhöz Válaszokat „Nehéz egyedül” jellegre a kiadóba kérék.

ÁLLÁSOM, lakásom van, 37 éves, csinos özvegy vagyok, keresek egy igazi Cettársat intelligens ur személyében, 47 évesig. „Házasság és erkölcs” jellegre a kiadóba.

36 ÉVES, jó állásban lévő musz özvegy Cettársat lenne szintén dolgozó, nagyon rendes, becsületes férfinak, ki 13 éves fiának édesapja lenne és vele együtt megismeretlenek meleg, tiszta otthonunkat. „Vidékre is mennek” 50” jellegre a kiadóba.

38 ÉVES önálló iparos vagyok, ezután keresem házasság céljából azt, kívül életmet megosztanám. Szolid, házias, csinos legyen. „Ketten egymásért” jellegre a kiadóba.

Parókák, hajpótrészek

békebeli minőségben és kivitelben

Valódi p e l l p a r ó k á k

ALTSCHÜLER E.

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12

ÁGYTOLL ÉS PEHELY nagy választékban, legjobban, legolcsóbban
GEISLERNÉL Thököly-ut 14. (Keleti pályaudvarral szemben)
Hig. ágytoll gőztisztítás!

GROSZ ARNOLD

a budapesti orth. hitközség rabbisága felügyelete alatt levő éterme Budapesten,
penziói HAJDUSZOBOSZLÓN

Közvetlenül a fürdő bejáratánál, a fürdőparknál.
Emma-lak és Doro zug 2. — Folyóvízes szobák.
Mindenes igényt kielégítő ellátás. — Olcsó árak!

E l ő j e g y e z h e t ő :

Grosz Arnold Bp. VII., Dob-u. 9. Tel.: 227-685

KIVÁNDORLÓK!

UTLEVÉLKÉPEK gyorsan olcsón és jól
HUNGRIA, Somogyi Béla-ut 6. (Kossuth Lajos-u. mellett)

Mai értékét fizetem férfiruháért, szövetért
saját üzletem részére
Andrássy-út 17. (Oktogón, Abbázia mellett) Eladás nagy választékból

SIRKŐ LÖWY-NEL BUDÁN

II., Fő-utca 79. Leszállított árák!
(Ganz-utcai villamos megállónál)

MEGISMERKEDNE házasság céljából, jócsaládiból való valóságos, érettségizett urilány, hasonló zsánerű, finomlelkű, jómegjelenésű, intelligens urifiaival 28–32-ig. Választ levélben „Szép” jelígre a kiadóba.

FÉRJHEZADNÁM 25 éves, csinos, intelligens, házias, üzlethez is értő hugomat, komoly korrek, jómegjelenésű, önálló urhoz. „Szombattartó 25” jelígre a kiadóba

FÉRJHEZMENNE 45 éves, csinos urinő, házias, ki kóserház tartás vezetéséhez és üzlethez ért, keres önálló egzisztenciával bíró uriembert 50–60-ig, lehet vidéki is. „Jó feleség” jelígre a kiadóba.

SZIGORUAN ORTHODXA, intelligens és szép urileány, 35 uriaszonyt keresek feleségül, 35 évesig. Budapesti vezetésű, jómegjelenésű, világosbőrű és művelt, Ben-Tajró vagyok. Megértő életkísérővel boldoggá tudnám tenni. Ajánlatokat kedélyesen kérek. „Melegségre vágyom” jelígre.

IPAROM, üzlethelyiségem van. Férjhezmennek ügyes üzletemberhez 30–35 évesig, ki kevés tőkével rendelkezik. „Szalócs” jelígre a kiadóba.

FIATAL, csinos, egyedülálló, önálló kozmetikusnő berendezett főbérleti lakással, teljes felszereléssel, férjhezmenne lehetőleg diplomához, vidékre is. Válaszokat 30-tól „Orvos előnyben” jelígre a kiadóba.

FŐVÁROSI KERESKEDŐ nőszülni szándékozik, keres orth. házból finom, intelligens, csinos, szigoruan szombattartó leányt vagy gyermektelen asszonyt 28–36-ig, ki hajlandó parókat viselni. Csakis teljes című levelekre válaszolok, leveleket lehetőleg fényképpel díszkréten. „Moco isó moco tojsa” jelígre a kiadóba kérek.

MAGÁNHIRDETÉS! 48 éves, nagyon csinos, jólsituált egyedülálló uriaszony lakással, hasonló jólsituált idősebb uriemberhez férjhezmenne. „Szereletemre vágyom” jelígre a kiadóba.

FÉRJHEZADNÁM Párisban élő 56 éves hugomat, hozzáillő önálló iparos, vagy kereskedőhöz. Ajánlatokat „Némi hozományokkal” jelígre Arató hirdetőbe, Erzsébet-körut 14.

ÁLLAMI nyugdíjas állásban, 1000 forint havi keresettel, 54 éves uriember nőszülné. Hölgyek készpénzzel, ingatlannal vagy üzlettel irjanak „Lyra” jelígre a kiadóba.

FÉRJHEZMENNE 50 éves özvegyasszony 55 év körüli megértő emberhez, kinek szintén nehéz egyedül. „Keltőszobás lakásom, némi készpénzem van” jelígre a kiadóba.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének közleményei:

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének hivatalos helyisége Andrassy-ut 81. alatt, a volt Fészek-kávéházban van. (Telefon: 424-734.) Hivatalos órák: hétköznapokon d. n. 3–6 óráig.

A MAZOT legközelebbi ülései:

Április 7-én, hétfőn d. e. 10 órakor a Mazot Andrassy-ut 81. szám alatti helyiségében a zsidó hadirokkantak, hadiövezgyek és hadiárvaik ügyében értekezlet. Április 8-án, kedden tagértekezlet a Mazot V. kerületi, Szt. István-kr. 1. szám alatti helyiségében. Április 9-én, szerdán a Mazot VII/B. tagozatának tagértekezlete VII. Sip-u. 12.

— Szülői értekezlet. A budapesti orthodox iskolában március 28-án nagyszámu közönség részvételével szülői értekezlet folyt le. Reif Ármin igazgató bevezető szavaiban vázolta az iskola nevelésének célkitűzését 1. Dina d, malchuta dina, az ifjúságnak demokratikusan gondolkodó emberekké való nevelése. 2. Alti, chu bin, divim b, ven adam, az ifjúságnak ereci zsidó szellemben való nevelése. 3. Az előbbi két célkitűzés szilárd bázisa, a tora v'jirat sammajim életfelfogása és életformája. Lindenfeld Andor ált. isk. tanító magas színvonalu előadásában fejtegette az otthon és az iskola harmonikus együttműködésének módjait.

A NŐSE HÁMIZRACHI ezen a szombat délutánonként 1/5 órakor, Laudon-u. 3. sz. alatti mozdonyban tartja Oneg Sabbati összejöveteleit. E heti előadó dr. Stückel Chaskel Wolf „Peszáchi gondolatok.” Utána jiddis és héber dalok.

— Az Ahavász Reim Országos Felebaráti Szerelet, Egyet március 28-án, péntek esti istentiszteletet rendezett Budapest székesfőváros Ezer Rókus kórházában a kórház tanácsstermében, az ott fekvő beteg és lábadozó zsidó testvéreink lelki épülésére, beteglatozással kapcsolatban. Vajna József elnök megnyitotta beszéde után Hübsch Alfréd tiltkár az egyesület és a segítő szervek tevékenységéről számolt be. Abrahamsohn Manó főkéntor hita el művészi készséggel a péntek esti istentisztelet liturgiai részét. Dr. Berg József főrabbi, közközházi lelkész tartotta meg hatáshos hit-

szónoklatát. Dr. Reiss Sándor buzdította meleg szavakkal a megjelent ápolottakat és ajándékozta meg fonott kaláccsal őket. A gyertyagyújtás áldás mondását Domány Árpád né kórházi beteg mondta.

— Házasság. Abrahamsohn Jenő, Abrahamsohn Manó főkéntor és neje, született Blum Gizella fia és Köstenbaum Margit, Köstenbaum Sándorné leánya március 30-án, vasárnap délbén tartották esküvőjüket a dohányutcai templomban. Az esküvőn nagy közönség jelent meg, amelynek soraiban ott voltak a Pesti Izr. Hitközség vezetői és előjárói, valamint a zsidó élet számos kiválósága. Az esketési szertartást Katona József és Herskowitz Fábán pesti rabbik és a végényi édesatyja, Abrahamsohn főkéntor végezték, ez utóbbi a templomi énekhar kíséretével.

— Adomány. Dr. Reisz Sándor ügyvéd Syney-i ügyfelének újabb 100 forintos adományát juttatta hozzánk, azzal a rendelkezéssel, hogy abból a Mikéfe, Ahavász Reim és a Szünidei Gyermektelep Egyesület részére 20–20 forintot, míg a fennmaradó 40 forintot a Zsidó Egyetemi Hallgatók Szövetségének adjuk át.

— A Borochow-kör előadása. Andrassy-ut 89. sz. alatti helyiségében tartja, minden szerdán a Hasomér Haacair pártjának ideológiáját és politikáját ismertető előadások vannak, csütörtökönként pedig az épülő Erec Jisráél gyakorlati kérdéseit, az új bevándorlók egyéni problémáit tárgyalja. Érdeklődőket szívesen látnak. Az előadásokhoz bárki hozzászólhat. Meghívók igényelhetők a fenti címen.

52 éves, üzlettel bíró muszos

megértő dolgos feleséget keres. Leveleket „Falusi élet” jelígre a kiadóba.

35 ÉVES, jóállásban levő, házias, szerény urileány megismerkedne házasság céljából korrek urral, Lehet vidéki is. „Tavaszi házasság” jelígre a kiadóba.

NŐI DIVATSZALONTULAJ.

DONOSNÓ, csinos uriaszony, férjhezmenne komoly, állásban levő tisztviselőhöz 40–50-ig. „Boldog házasság” jelígre a kiadóba.

Magyarországi születésű, USA-ban biztos egzisztenciával bíró amerikai állampolgár,

leszerelt katona házasság céljából megismerkedne szép, csinos, izr. urilánnyal 25 évig (anyagiak nem lényegesek), akit azonnal magával is vinne. Csak fényképpel és pontos címmel ellátott levelekre válaszolok. „Diszkrét és meghíz, ható” jelígre kiadónkhoz.

MINDEN INFORMÁCIÓT KIBÍRÓ, abszolút korrek, 46 éves, magas, jómegjelenésű BANKFŐTISZTVISELŐ EENŐSÜLNE olyan üzlettel vagy üzemmellel rendelkező urinő üzletbe, ahol aktív segítőlétszra szükség van. Szeretetre vagyok, hasonló kívánság, kifejezetten karesu, csinos urinő címmel ellátott levelet kérek. „Gyermekek nem akadály 46” jelígre a kiadóba.

TALÁLOKÉ olyan 48-as, intelligens, egzisztenciával bíró férfi, házasság céljából ki még mindig egyedül van, úgy mint én de már vágyik egy csinos, dolgozó életkísérő után. „Újra kezadják” jelígre a kiadóba.

ÉRETTSÉGIZETT, jó megjelenésű, saját vagyonnal rendelkező elektromos műszerész benősülné műszaki, vagy vilány üzletbe, tekeresselő üzembe. „Szép család élet” jelígre a kiadóba.

CSINOS 50-es uriaszony saját üzlettel, házasság céljából megismerkedne 56–58 éves, magas, jómegjelenésű, jólsituált uriemberrel. „Közös célt” jelígre a kiadóba.

FÉRJHEZMENNE csinos, deportált özvegye két szobás, szép berendezett lakással, 50–55-ig feltétlen uriemberhez. „Új élet felé” jelígre a kiadóba.

JÓLSITUÁLT, jókereső idősebb ur ismeretségi keresem 60–63-ig házasság céljából. En egy 55 éves, jó kondícióju urinő vagyok. Szépen berendezett kétszobás lakással és ingatlannal. „Nem jó” jelígre Boros hirdető Andrassy-ut 54.

Kellemes széder-esték

NISZEL ORTH. KÖSER ÉTTERMÉBEN

RÉVAI-UTCA 14. — TELEFON: 120—092

ELISMERT KONYHA — KITÜNŐ BOROK

UTCÁN AT, SEL PESZÁCH BOR MÁR FORINT

4.50-től

Goldné

a zsidó urikörök
legmegbízhatóbb
házasságközvetítője!
VII., Alsóerdősor 8. földszint 2.
Új telefonszám: 221-249.

Benősülhet 40-45 éves jobb

Műszaki régi bevezetett műhelybe. „Beesültes” jelígre a kiadóra

VIGEDŐLTÜ, EGYEDÜLMARADT

intelligens, zeneértő- és kedvelő, munkaszerető, 24 éves, anyagiilag jószituált leány vagyok. Saját családiról, anyjáról, férjéről, földem, szőlőbirtokom van, az ország legszebb helyén. Hozzáillő korrekciót férj keresek. „Áldásos sorsunkért” jelígre Halász hirdetőbe, Rákóczi-ut 27.A.

JOBBFAJTA jellemzéssel, 3 szobás szépen berendezett lakással, 48 éves, özvegy kereskedő vagyok. Keresek házasság céljából egy oly csinos, intelligens, 35 év körüli, némi vagyonnal bíró özvegyet, vagy hajadont, ki háznak gondos vezetője, életmenek hűséges osztályosa és 11 éves gimnazista árvalánykám. nak jólelkű anyja óhajt lenni. Választ „Jó zsidó asszony” jelígre a kiadóra kérek.

MEGNŐSÜLNE 38 éves, minden információt küldő szücsmeister. Keresem azon hölgyet, aki üzletaplathoz hozzásegítene. Esetleg más szakmába is benősülnék. „25-32-ig” jelígre a kiadóra.

A VAC HIREI

A terem-kézilabdabajnokság véget ért. A másodosztályú országos bajnokságban résztvevő csapatunk harmadik lett. A csapat tagjai: Vince, Földi, Benedek, Kőszegi, Krausz, Dückstein, Pajor, Rubik, Serényi.

A szahadéri kézilabdabajnokság a jövő héten kezdődik. A rendszeres tréningeket egyelőre a Postás-sporttelepen, szerdán d. u. 4 órakor tartjuk.

Súlyemelő szakosztályunk sporteszeri edzését megkezdte a Zsidó Gimnázium tornatermében, kedd, esütőre.

Asztali tenisz szakosztályunk viszázköltözött a Wesselenyi-utcai iskolába, ahol péntek kivételével, minden este tréninget tart.

14 évesétől jelentkezzenek olyan ügyes ifjak, akik versenytornához kedvet és tehetséget éreznek, a Zsidó Gimnázium tornatermében, esténként 6 óráig.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (órájavítás)
VII., Wesselenyi-ut. 6., a régi házban
Gergely Miklós
aranyműves és ékszerész
Tel.: 422-345. ELADASI

Társaságbelli legdíszkrétebb házasságközvetítő, **Doktorné**
Király-ut. 67. I. 3. Telefon: 421-930

33 ÉVES csinos tisztviselő, négyéves kislánnyal, családját és otthonát vesztett férfiak másikat kínál. „Gyermekezszerető” jelígre New-York hirdetőbe, Erzsébet-kr. 9.

Vallásos, házasan nevelt, deportálásból visszatért hugom

részére keresek 40-45 év körüli életűtársat. „Hűség” jelígre a kiadóra.

JÖVEDELMEZŐ üzlettel, ingatlanokkal, lakással, férjhezmenne magányos özv. uriasz. szony. Intelligens, jószituált 58-62 közötti ur (esetleg nyugdíjas) ajánlatát „Benősülés” jelígre a kiadó lovábbit.

34 ÉVES, fekete, csinos és jóalakú, intelligens, önálló egzisztenciával rendelkező, egyedülmaradt urinó férjhezmenne komoly hozzáillő urhoz. Választ „Ideális életárs” jelígre a kiadóra.

Megismerkedne

házasság céljából, korrekt, jómunkájú tisztviselő, 40-42 körüli finomlelkű, fellépően csinos, egyedülmaradt pajzaskodó asszonykával, kinek kis vállalkozása, jobb üzlete, esetleg egyelőre megkezdő jövedelme van. Szépen berendezett öröklakásom és háztartási felszereléseim van. Urimódon kezelendő, lényeképeit eladott leveleket kér: „Egyedülmaradtam én is” jelígre a kiadóra.

HAZASSÁG céljából megismerkedne, csinosnak mondott, 45 éves urinó 600 forint havi biztos jövedelemmel, főbérleti lakással, jobb iparossal vagy kereskedővel. „Boldog házasság” jelígre Leopold Cornél hirdető irodába, Teréz-körút 3.

23 ÉVES hugom, muszos özvegyt férjhez adnám. Szép, intelligens, elsőrendű felvidéki ur családból. Nagyvállalat tisztviselője 800 Ft fizetéssel. Hasonló uriember választást kérem. Esetleg állásba helyezzi. „Csak magas” a kiadóra.

PRIVÁT SADCHEN című ur körökből kérem, „Megnősülnék 20-25” jel. a kiadóra.

Független, csinos uriaszony

elfoglaltság miatt ezúton keres tisztviselő, intelligens kereskedő vagy jobb iparos ismeretséget házasság céljából negyventől-ötvenig. Csak jömegjelenésű, anyagiilag is jószituált urak irjanak. Társasúlet, önálló lakás, némi készpénz van. „Kaland nem érdekelt” jelígre Palak hirdetőbe, Bajcsy Zsiliuszky-ut 20.

A zsinagóga naptára

Április 3., esütőre: Niszán 13., péntek: 14 (elsőszülötték bójtje), szombat: 15 (Pészách első napja), vasárnap: 16 (Pészách második napja), hétfő:

Imaidók a pesti izr. hitközség templomaiban

	Dohány	Rumbach	Belhelen	Csáky	Dózsa	Nagyf.	Páva	Zugló	Füvés
Pészách elsője	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7
I. reggel	7	7	7	7	7	7	7	7	7
I. délelőtt	10	10	10	10	10	10	10	10	10
I. délután	6	6	6	6	6	6	6	6	6
II. este	7	7	7	7	7	7	7	7	7
II. reggel	7	7	7	7	7	7	7	7	7
II. délelőtt	10	10	10	10	10	10	10	10	10
II. délután	6	6	6	6	6	6	6	6	6

Ünnep kimenetele: 710

Félünnep reggel	7	7	7	7	7	7	7	7	7
esto	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Pészách VII. előest (csütörtök)	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7
VII. reggel	7	7	7	7	7	7	7	7	7
(péntek) d. e.	10	10	10	10	10	10	10	10	10
VIII. előest	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7
VIII. reggel (máskir)	7	7	7	7	7	7	7	7	7
VIII. délelőtt (máskir)	10	10	10	10	10	10	10	10	10
VIII. délután (máskir)	6	6	6	6	6	6	6	6	6

Ünnep kimenetele: 720

Hétköznapi reggel	7	7	7	7	7	7	7	7	7
esto	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7

Péntek esti gyertyagyújtás:
6 óra 5 percek.

A budai istentiszteletek rendje. Április 3., esütőre este 7 órakor, elsőszülötték bójtje. Szijjumb reggel 7 órakor. Április 4., péntek, Pészách előestje, istentisztelet 6 órakor. (Széder.) Április 5., szombat, Pészách I. napja, istentisztelet d. e. 7/11 órakor. Április 5., szombat, Pészách I. napja, istentisztelet este 7/7 órakor. Április 6., vasárnap, Pészách II. napja, istentisztelet d. e. 7/11 órakor.

istentisztelet d. e. 7/11 órakor. Ujlacon zenés istentisztelet, prédikál dr. Klein Miklós rabbi. Lágymányoson prédikál a főrabbi, közreműködik Sirota Sándor főkantór énekarkátsérettel. **Istentiszteletek helye:** III., Zsigmond-ut. 49., XI., Bocskay-ut 37., II., Torockó-ut 6/b. és péntek esténként II., Fő-ut. 12. sz. alatt.

Óbudai templom: III., Zichy-utca 9, péntek és ünnep este 6 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

JULIUSBAN Pesten lesz, magammal vinném Amerikába életársamat 26-32-ig. Addig is levelezni magas, értekezéssel, vallásos érzésű egyénnel, hogy magyarországi rokonaim megismerhessék és információt szerezhessek be, teljes című értekezéseket „Magas, csinos gyártulajdonos” jel. Boroshoz, Andrássy-ut 54.

NAGYON jömegjelenésű, vallásos, deportált özvegy férjhezmenne 60-65 év körüli komoly urhoz. „Kittinő házasszony” jelígre Boros hirdetőbe, Andrássy-ut 54.

NAGY FŐBÉRLETI jól felszerelt lakással, vallásos, csinos, özvegy, intelligens egzisztenciával bíró 65 év körüli, jömegjele. nésű urral házasságot kötne, ki szép otthoni keres. „Igázán igaz feleség” jelígre a kiadóra.

VIDÉKI VÁROSBAN LAKÓ 48 éves, értekezéssel, kereskedő, házzal, berendezett lakással, feleségül venne jömegjelenésű, egyszerű, házias, vallási morállal rendelkező (fekete), egyedülálló fiatalasszonyt, kevés hozománnyal (lehet varrónő), aki vel együttesen felépíthetnének lelki romjainkat. „Hit, remény, szeretet” jelígre a kiadóra.

34 ÉVES, magas, jó megjele, nésű fiatal ember megnősülné. Vidéki üzlet átvételéhez némi tőke szükséges. Korban hozzáillő csinos nő ismeretséget keresi. „20.000” jelígre a kiadóra.

AKINEK egy meleg otthon és egy dolgozó, melegszerű feleség hiányzik! 37 éves, közepmagas, csinosnak mondott, barna nő vagyok. 38-42-ig komoly, intelligens, magas férfiak irjanak. Lakásom van. „Ujra szép lesz az élet” jelígre a kiadóra.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Sip-ut. 12. — Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Feladás szerkesztő és felelős kiadó:
ROÓZ REZSÓ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műtőben, 11. körútján.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal